

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ - ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ

Στη «Σύμβαση για την καταπολέμηση του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Όπως αναφέρεται και στο άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διασυνοριακού Οργανωμένου Εγκλήματος, αντικείμενο της Σύμβασης είναι η προαγωγή της συνεργασίας για την πιο αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος. Ο Έλληνας νομοθέτης έχει καλύψει τα περισσότερα από τα ζητήματα που θέτει η Σύμβαση.

Ειδικότερα, έχει ποινικοποιήσει τη συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα (ν. 2928/2001) έχοντας λάβει ήδη από τότε υπόψη του τις επιταγές της Σύμβασης του Παλέρμο (βλ. σχετική εισηγητική έκθεση ΚΝοΒ τ. 49, σελ. 1726, 1731, 1733), καθόσον αφορά στη νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, τη διαφθορά και την παρακώλυση της δικαιοσύνης (άρθρα 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 «πεδίο εφαρμογής»).

Η ίδια η Σύμβαση έχει περιχαρακώσει το πεδίο εφαρμογής της στο Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα, σε κάθε περίπτωση ωστόσο σύμφωνα με τα άρθρα 3 παράγραφος 1 εδ. α' και 34 παράγραφος 2 τα αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης (συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα, νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, διαφθορά και παρακώλυση της δικαιοσύνης) πρέπει να θεσπιστούν στο εσωτερικό δίκαιο κάθε κράτους μέρους ανεξάρτητα από τη διασυνοριακή φύση τους ή την εμπλοκή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, με εξαίρεση το άρθρο 5 (συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα) στο μέτρο που αυτό απαιτεί την εμπλοκή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας.

Σε κάθε λοιπόν περίπτωση η Σύμβαση του Παλέρμο αποτελεί μια ολοκληρωμένη νομική βάση για την προαγωγή της συνεργασίας των κρατών μερών για την πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.

Παρακάτω εξετάζεται κατ' άρθρο η Σύμβαση σε σχέση με την ελληνική έννομη τάξη.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 της Σύμβασης, στην έννοια της οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, ο πορισμός άμεσου ή έμμεσου οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της έννοιας αυτής, όπως επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 5 παράγραφος 1 (α) i. Στην ελληνική έννομη τάξη η επιδίωξη οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους συνιστά επιβαρυντική περίπτωση (άρθρο 187 παρ. 4 εδ. α). Ο Έλληνας νομοθέτης κατά τη σύνταξη του ν. 2928/2001 έλαβε υπόψη του και το αναφέρει ρητά, τα όσα σχετικά προβλέπει η Σύμβαση του Παλέρμο για την ποινικοποίηση της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση και όπως αναφέρει ειδικά «Οι προτεινόμενες

ρυθμίσεις επεκτάθηκαν σε κάθε είδους οργανωμένη εγκληματικότητα, εγκληματικότητα δηλαδή προερχόμενη από εγκληματικές οργανώσεις, με όποιο όνομα και αν είναι αυτές γνωστές και ανεξάρτητα από τους ποικίλους στόχους που μπορεί να προωθούν. Κοινωνική απαξία έχουν οι εγκληματικές πράξεις τους, όχι κατ' ανάγκη οι στόχοι».

Επίσης, το άρθρο 2 (α) της Σύμβασης αναφέρεται σε ομάδα που ενεργεί με κοινό σκοπό τέλεσης ενός ή περισσότερων σοβαρών εγκλημάτων, δηλαδή ο σκοπός της τέλεσης θα πρέπει να αποδίδεται στη δράση των προσώπων που απαρτίζουν την οργάνωση και όχι μόνο στο πρόσωπο που εντάσσεται ως μέλος της (βλ. και το άρθρο 5 παράγραφος 1 (α) (ii) της Σύμβασης που αναφέρεται στη γνώση του δράστη ως προς τους σκοπούς και την εγκληματική δράση της οργάνωσης).

Θα πρέπει, λοιπόν, να τροποποιηθεί το άρθρο 187 παράγραφος 1 Π.Κ. και η φράση «και επιδιώκει» να αντικατασταθεί με τη φράση «που επιδιώκει» (βλ. και Ελισάβετ Συμεωνίδου – Καστανίδου, «Ο ν. 2928/2001 για την προστασία του πολίτη από αξιόποινες πράξεις εγκληματικών οργανώσεων, Ποιν. Δικ. 7/2001, σελ. 695 και υποσημείωση 6 όπου αναφέρεται σε σχετική συζήτηση στη Βουλή παραπέμποντας στα σχετικά και στην εισήγηση της Α. Ψαρούδα-Μπενάκη).

Στο δεύτερο εδάφιο συναντάται η έννοια «σοβαρό έγκλημα» με την οποία, όπως αναφέρεται στη Σύμβαση (άρθρο 2), νοείται συμπεριφορά η οποία συνιστά αδίκημα που τιμωρείται με το ανώτατο όριο της στερητικής της ελευθερίας ποινής που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τέσσερα έτη ή με αυστηρότερη ποινή. Η έννοια αυτή είναι ξένη στην ελληνική έννομη τάξη η οποία προϋποθέτει τη διάπραξη κακουργημάτων για την τιμωρία κάποιου ως μέλους εγκληματικής οργάνωσης. Τα κακουργήματα ωστόσο με ελάχιστο όριο ποινής ανώτερο των τεσσάρων ετών που προβλέπει η Σύμβαση, δηλαδή με αυστηρότερη ποινή, εντάσσονται σαφώς στην έννοια των «σοβαρών εγκλημάτων» της σύμβασης, εγκλημάτων δηλαδή που ενέχουν μian υψηλή απαξία.

Με τους λοιπούς όρους του άρθρου 2 της Σύμβασης δεν προκύπτει κάποιο πρόβλημα.

Άρθρο 3

Στο άρθρο 3 της Σύμβασης ορίζεται το πεδίο εφαρμογής αυτής, όπως αναφέρεται και παραπάνω.

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 ορίζεται ότι τα κράτη εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους από τη Σύμβαση με τρόπο συμβατό προς τις αρχές της κυριαρχίας, της ισότητας και της εδαφικής ακεραιότητας, καθώς και της μη επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων Κρατών.

Άρθρο 5

Το άρθρο 5 της Σύμβασης αναφέρεται στην υποχρέωση των κρατών μερών να ποινικοποιήσουν τη συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Η ελληνική νομοθεσία καλύπτει ήδη αυτή την υποχρέωση.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 187 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα, όπως η διάταξη αυτή τροποποιήθηκε με το νόμο 2928/2001, τιμωρείται σε βαθμό κα-

κουργήματος (κάθειρξη μέχρι δέκα ετών) η συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης ή η ένταξη σε αυτήν ως μέλους.

Η εν λόγω οργάνωση πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον τρία πρόσωπα και να είναι δομημένη και με διαρκή δράση, τα δε μέλη της πρέπει να επιδιώκουν την τέλεση περισσότερων κακουργημάτων από εκείνα που αναφέρονται στην ως άνω διάταξη. Δεν είναι βέβαια αναγκαίο τα μέλη της οργάνωσης να επιδιώκουν τον πορισμό υλικού ή άλλου οικονομικού οφέλους, η επιδίωξη όμως του οφέλους αυτού συνιστά επιβαρυντική περίπτωση.

Επίσης δεν είναι αναγκαίο για την τιμώρηση της πράξης να έχουν τελεσθεί τα επιδιωκόμενα κακουργήματα, η μη τέλεσή τους ωστόσο συνιστά ελαφρυντική περίπτωση (παρ. 4).

Έτσι το άρθρο 5 παράγραφος 1 (α) εδ. ι της Σύμβασης καλύπτεται πλήρως από το άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ.

Και το άρθρο 5 παράγραφος 1 (α) εδ. ii(a) της Σύμβασης καλύπτεται επίσης από το ισχύον δίκαιο. Αυτός που συμμετέχει στις εγκληματικές δραστηριότητες της οργάνωσης θα είναι κατά κανόνα και μέλος της οργάνωσης και θα τιμωρηθεί κατά συρροή τόσο για τη συμμετοχή του στην οργάνωση όσο και για κάθε επιμέρους έγκλημα που έχει τελέσει. Στη σπάνια περίπτωση που κάποιος συμμετέχει ενεργά σε εγκληματική δραστηριότητα της οργάνωσης χωρίς να είναι ήδη μέλος της, γνωρίζοντας είτε το σκοπό και τη γενική εγκληματική δραστηριότητα της οργάνωσης ή την πρόθεσή της να τελέσει τα συγκεκριμένα αδικήματα, αυτός, πέραν της συμμετοχής του στο κάθε έγκλημα, σπηρίζει παράλληλα τη δομή και τη λειτουργία της οργάνωσης και επομένως εκείνη τη στιγμή ουσιαστικά εντάσσεται στην εγκληματική αυτή ομάδα ως μέλος. Και το άρθρο 5 παράγραφος 1(α) εδ. ii (α) της Σύμβασης καλύπτεται επομένως ήδη από το άρθρο 187 παράγραφος 1 Π.Κ..

Σχετικά με το εδάφιο ii (β) της παραγράφου 1(α) του άρθρου 5 για την ενεργό συμμετοχή προσώπου σε άλλες δραστηριότητες της οργανωμένης εγκληματικής ομάδας γνωρίζοντας ότι η συμμετοχή του θα συνεισφέρει στην επίτευξη του εγκληματικού σκοπού, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη ανήκουν πράξεις ενίσχυσης της συμμετοχής σε εγκληματική ομάδα, οι οποίες αντιμετωπίζονται με τις γενικές διατάξεις για τη συμμετοχική δράση. Όποιος λ.χ. πείθει άλλον να ενταχθεί σε εγκληματική ομάδα, αυτός αποτελεί ηθικό αυτουργό του εγκλήματος κατά το άρθρο 187 παράγραφος 1 Π.Κ. και η πράξη του αντιμετωπίζεται επαρκώς κατά το ισχύον δίκαιο (άρθρο 46 παρ. 1 εδ. Α Π.Κ.). Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν πράξεις που δε συνιστούν συμμετοχή σε πράξεις οι οποίες τυποποιούνται στο άρθρο 187 παράγραφος 1 Π.Κ., αλλά ενισχύουν τη λειτουργία της εγκληματικής οργάνωσης καθ'αυτήν. Εδώ εντάσσονται πράξεις χρηματοδότησης της εγκληματικής οργάνωσης ή πράξεις ενίσχυσής της με όπλα, πληροφορίες κλπ. Οι πράξεις αυτές είναι σήμερα αξιόποινες μόνον ως πράξεις συμμετοχής στα εγκλήματα που τελεί η εγκληματική οργάνωση, δεν μπορούν όμως να τιμωρηθούν όταν τα εγκλήματα αυτά δεν έχουν ακόμα τελεσθεί.

Αντίθετα, οι ίδιες πράξεις τιμωρούνται όταν συναρτώνται με τη δράση τρομοκρατικών οργανώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 187 Α παράγραφος 6 Π.Κ.. Η διάταξη αυτή θα πρέπει να επεκταθεί και στο άρθρο 187 Π.Κ., με τέτοια ωστόσο διατύπωση ώστε να μπορεί να καλύψει και

το εδάφιο (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 5, που αφορά στις περιπτώσεις της οργάνωσης, διεύθυνσης, συνδρομής, υποκίνησης, διευκόλυνσης ή παροχής συμβουλών για την τέλεση σοβαρού εγκλήματος από προφανώς υπάρχουσα ήδη οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Οι έννοιες της υποκίνησης, της συνδρομής και διευκόλυνσης ή παροχής συμβουλών για την τέλεση εγκλήματος (και όχι για τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση) καλύπτονται βέβαια από τις διατάξεις των άρθρων 46 και 47 Π.Κ., σχετικά με την ηθική αυτουργία και την άμεση και απλή συνέργεια, όταν όμως έχουν τελεσθεί τα συγκεκριμένα εγκλήματα ή έχει γίνει έστω απόπειρά τους. Αντίθετα, όταν τα εγκλήματα δεν έχουν ακόμα τελεσθεί, θα πρέπει να τιμωρηθεί ο υπαίτιος γιατί συνεργάζεται με την οργάνωση, αναγνωρίζοντας την ύπαρξή της ως φορέα προσβολής της δημόσιας τάξης.

Άρθρα 6 και 7

Τα άρθρα 6 και 7 της Σύμβασης αναφέρονται στην υποχρέωση των κρατών μερών να ποινικοποιήσουν και να λάβουν μέτρα για τη νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος. Το αξιόποινο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες προβλεπόταν και ρυθμιζόταν αναλυτικά ήδη στο ν. 2331/1995, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3424/2005, αλλά και τους ν. 3472/2006 και 3556/2007 και ήδη το ν. 3691/2008, με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία οι Οδηγίες 2005/60/ΕΚ και 2006/70/ΕΚ. Οι διατάξεις του νόμου αυτού καλύπτουν πλήρως όσα προβλέπει η προς κύρωση Σύμβαση.

Ειδικότερα στο κεφάλαιο Α' του ν. 3691/2008 καθορίζονται οι σκοποί, το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, τα βασικά αδικήματα, οι ορισμοί και τα υπόχρεα πρόσωπα. Στο κεφάλαιο Β' καθορίζονται οι αρμόδιες αρχές και οι λοιποί φορείς οι οποίοι εποπτεύουν τα υπόχρεα πρόσωπα για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού.

Με το άρθρο 7 συστήνεται Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Με το άρθρο 8, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών εξακολουθεί να αποτελεί την Κεντρική Συντονιστική Αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού, για την αξιολόγηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών αντιμετώπισης των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών και για τη διεθνή εκπροσώπηση της χώρας.

Στο άρθρο 9 προβλέπεται η σύσταση στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Επιτροπής Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών, για την αντιμετώπιση του εξπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Στο άρθρο 11 προβλέπεται η σύσταση Φορέα Διαβούλευσης του ιδιωτικού τομέα, ευαισθητοποιώντας και ενεργοποιώντας έτσι τα νομικά και φυσικά πρόσωπα, τα οποία οφείλουν να παρακολουθούν συναλλαγές και δραστηριότητες των πελατών τους για τον εντοπισμό ύποπτων περιπτώσεων.

Στα κεφάλαια Γ' και Δ' καθορίζονται τα μέτρα και οι προϋποθέσεις εφαρμογής δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και από τρίτα μέρη.

Στο κεφάλαιο Ε' καθορίζονται οι υποχρεώσεις αναφο-

ράς και η απαγόρευση γνωστοποίησης. Στο κεφάλαιο Η' καθορίζονται οι ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, η κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων και η ευθύνη νομικών προσώπων. Οι υπάρχοντες κανόνες φαίνονται επομένως κατά βάση επαρκείς για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων. Μια μόνο επέμβαση κρίνεται εν προκειμένω αναγκαία, η οποία αφορά στη διάταξη του άρθρου 187Α Ποινικού Κώδικα, όπου τυποποιείται η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η οποία συναρτάται άμεσα με τη νομιμοποίηση εσόδων και η οποία πρέπει πλέον να περιγραφεί με μεγαλύτερη σαφήνεια, ώστε να καταστεί σαφές, ότι για τη στοιχειοθέτηση του αδικήματος αυτού δεν είναι αναγκαία η σύνδεση της χρηματοδότησης με συγκεκριμένη τρομοκρατική πράξη, σύμφωνα και με όσα απαιτεί η Διεθνής Σύμβαση για την Καταστολή της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας του έτους 1999, που κυρώθηκε με τον ν. 3034/2002.

Άρθρα 8 και 9

Τα άρθρα 8 και 9 της Σύμβασης αφορούν στην υποχρέωση ποινικοποίησης της διαφθοράς και στη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπισή της. Η Ελληνική Πολιτεία έχει ποινικοποιήσει τη διαφθορά και έχει λάβει πληθώρα νομοθετικών, διοικητικών και άλλων μέτρων.

Συγκεκριμένα, η αντιμετώπιση της διαφθοράς στην ελληνική έννομη τάξη και ειδικότερα η ποινικοποίηση της άδικης αυτής πράξης ρυθμίζεται κυρίως στις διατάξεις του ειδικού μέρους του Ποινικού Κώδικα και ειδικότερα στα άρθρα 235, 236 και 237 Π.Κ. που προβλέπουν το αξιόποιο της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας ημεδαπών δημοσίων υπαλλήλων, δικαστών και διαιτητών. Στις περιπτώσεις εφαρμογής των εν λόγω άρθρων δημιουργούνται τα δώρα ή η αξία τους (άρθρο 238 Π.Κ.).

Επιπλέον, στο άρθρο 159 Π.Κ. τιμωρείται, επίσης, η ενεργητική και παθητική δωροδοκία βουλευτών, νομαρχιακών, δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων. Εξάλλου, στο ισχύον άρθρο 187 παράγραφος 2 Π.Κ. τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους, όποιος με δωροδοκία δικαστικών λειτουργών, ανακριτικών ή δικαστικών υπαλλήλων, μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διεκδικητών επιχειρεί να ματαιώσει την αποκάλυψη ή δίωξη και τιμωρία των εγκλημάτων της παραγράφου 1 του συγκεκριμένου άρθρου.

Σχετικά με όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 της Συμβάσεως αναφορικά με τη διαφθορά αλλοδαπών δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων διεθνών οργανισμών, στην ελληνική έννομη τάξη προβλέπονται τα εξής:

Με το ν. 2656/1998 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών» του Ο.Ο.Σ.Α.. Στο άρθρο δεύτερο του νόμου προβλέπεται το αξιόποιο της ενεργητικής δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών κατά την άσκηση διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Με το ν. 2802/2000 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του νόμου εξομοιώνονται οι ανωτέρω υπάλληλοι με τους εγχώριους υπαλλήλους και λειτουργούς για τα αδικήματα της παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας.

Με το ν. 2803/2000 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» και τα συναφή με αυτήν Πρωτόκολλα. Στο άρθρο τρίτο του νόμου τυποποιείται και πάλι το αδίκημα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας υπαλλήλων των ΕΚ ή άλλου κράτους - μέλους, όταν ζημιώνονται τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας.

Με το ν. 3560/2007 η Ελλάδα έχει κυρώσει την «Σύμβαση ποινικού δικαίου για τη διαφθορά» και το πρόσθετο σε αυτήν Πρωτόκολλο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του νόμου προβλέπεται η εξομοίωση όλων των υπαλλήλων, λειτουργών και βουλευτών των συμβαλλόμενων κρατών και των διεθνών οργανισμών στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος με τους εγχώριους υπαλλήλους, λειτουργούς και βουλευτές για την εφαρμογή των διατάξεων όπου τυποποιούνται τα αδικήματα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας. Εξάλλου στο άρθρο πέμπτο εισάγεται το αξιόποιο των πράξεων διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα και στο άρθρο έκτο το αδίκημα της προσφοράς για άσκηση επιρροής σε ιδιωτικούς ή ξένους υπαλλήλους.

Με το ν. 3666/2008 η Ελλάδα έχει κυρώσει τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε. κατά της διαφθοράς. Στα άρθρα τέταρτο και πέμπτο του νόμου προβλέπεται η εξομοίωση όλων των υπαλλήλων, λειτουργών και βουλευτών των συμβαλλόμενων κρατών και των διεθνών οργανισμών, στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος, με τους εγχώριους υπαλλήλους, λειτουργούς και βουλευτές, για την εφαρμογή των διατάξεων όπου τυποποιούνται οι πράξεις των αδικημάτων της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας.

Η θέσπιση ποινικών αδικημάτων «άλλων μορφών διαφθοράς» πλην των όσων προβλέπει η παράγραφος 1 του άρθρου 8 της Σύμβασης καλύπτεται από τα παραπάνω, καθώς και από τα άρθρα 11-12 του ν. 5227/1931 «Περί Μεσαζόντων», σύμφωνα με τα οποία τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος, μεταξύ άλλων, και η άσκηση επιρροής προκειμένου να συναφθεί με συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο οποιαδήποτε σύμβαση με το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α..

Σχετικά με όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 παρ. 3 της Σύμβασης αναφορικά με τη συμμετοχή, η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί τις άδικες αυτές πράξεις με τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί συμμετοχής και ειδικότερα τα άρθρα 45, 46, 47 Π.Κ..

Σχετικά, τέλος, με όσα αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 της Σύμβασης, η έννοια του υπαλλήλου προβλέπεται στο άρθρο 13 εδ. α' του Γενικού Μέρους του Π.Κ., σύμφωνα με το οποίο «υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημοσίας, δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου».

Επίσης, στο άρθρο 263Α Π.Κ. και αναφορικά με τα εγκλήματα σχετικά με την υπηρεσία (εν προκειμένω την παθητική και ενεργητική δωροδοκία υπαλλήλου), στην έννοια του υπαλλήλου εμπίπτουν και άλλες κατηγορίες προσώπων. Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα, η Ελλάδα διαθέτει ένα επαρκές νομοθετικό οπλοστάσιο για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων εγκληματικών πράξεων.

Θα άξιζε, πάντως, να προστεθεί εν προκειμένω, ότι στην ελληνική έννομη τάξη, πλην των όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως, υπάρχει και πλήθος άλλων νομοθετικών κειμένων που διασφαλίζουν την πρόληψη και απο-

τελεσματική καταστολή της διαφθοράς. Ειδικότερα, ισχύουν οι εξής διατάξεις:

ν. 2605/1998 «Κύρωση της Σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Σύμβαση EUROPOL) δυνάμει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση», παράρτημα άρθρου 2 όπου εντάσσεται στις μορφές της βαριάς εγκληματικότητας και τη δωροδοκία και ν. 3294/2004 και ν. 3002/2002 «Κύρωση του Πρωτοκόλλου που καταρτίστηκε βάσει του άρθρου 43 παράγραφος 1 της Σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας για την τροποποίηση του άρθρου 2 και του Παραρτήματος της εν λόγω σύμβασης».

ν. 2713/1999 «Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Αστυνομίας, Αλλοδαποί κ.λπ.» άρθρο 1, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3103/2003. Στο άρθρο 1 «σύσταση και αποστολή», προβλέπεται ότι η υπηρεσία επιλαμβάνεται και των περιπτώσεων των άρθρων 235 και 236 Π.Κ. (ενεργητική και παθητική δωροδοκία).

ν. 2925/2001 «Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου: Καταπολέμηση του εγκλήματος». Στο άρθρο 1 αναφέρεται ότι τα συμβαλλόμενα μέρη θα συνεργάζονται για την πρόληψη, καταστολή, διερεύνηση, αποκάλυψη εγκλημάτων και τη διεξαγωγή των σχετικών ανακρίσεων, όπου μεταξύ των διαφόρων εγκληματικών δράσεων αναφέρεται και αυτή της διαφθοράς.

ν. 2935/2001 «Προσωπικό Λιμενικού Σώματος και άλλες διατάξεις», άρθρα 49 έως 54 με τον οποίο συνιστάται γραφείο εσωτερικών υποθέσεων Υ.Ε.Ν. που επιλαμβάνεται και υποθέσεων διαφθοράς του προσωπικού του Λιμενικού Σώματος όλων των βαθμών, των πολιτικών υπαλλήλων του Υ.Ε.Ν. και των εποπτευόμενων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

ν. 2957/2001 «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί Διαφθοράς». Αποτελεί νομοθετικό μέτρο για την τιμωρία της διαφθοράς στο πλαίσιο που θέτει η σχετική πρωτοβουλία. Στο άρθρο 5 προβλέπεται ευθύνη του κράτους, βάσει της οποίας επιτρέπεται στα πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας πράξης διαφθοράς δημοσίων λειτουργιών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να αξιώσουν αποζημίωση από το κράτος ή τις αρμόδιες αρχές.

ν. 3023/2002 «Χρηματοδότηση κομμάτων – βουλευτών: Εσοδα, δαπάνες, έλεγχος», με το άρθρο 21 του οποίου θεσμοθετείται Επιτροπή Ελέγχου [Σχετικές υπουργικές αποφάσεις: (α) 5587/1996 «Επιτροπή Ελέγχου των οικονομικών των Κομμάτων, βουλευτών» (Η απόφαση διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 157 της 1737/1997 Απ. Ολ. Βουλής ΦΕΚ 51 Α'), (β) 1429/2003 «Οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 21 του ν. 3023/2002]. Η Επιτροπή του άρθρου 21 προβαίνει στον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών και μπορεί να αναθέτει λογιστική ή οικονομική πραγματογνωμοσύνη ή άλλες ελεγκτικές πράξεις σε ορκωτούς λογιστές. Στο εδάφιο 5 του άρθρου 21 προβλέπεται η τιμωρία με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών εκείνου που παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο το ελεγκτικό έργο και ιδίως αρνείται την παροχή στοιχείων στην Επιτροπή.

ν. 3074/2002 «Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις»: Με το αρ-

θρο 6 «ίδρυση – συγκρότηση», προβλέπεται ότι στις αρμοδιότητες του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης είναι, μεταξύ άλλων και η διενέργεια επιθεωρήσεων, έκτακτων ελέγχων και ερευνών για την επισήμανση αδιαφανών διαδικασιών.

ν. 3090/2002 «Σύσταση Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης». Στο άρθρο 2 εδ. β' στην αποστολή του Σώματος Επιθεώρησης προβλέπεται και η διερεύνηση και διακρίβωση των εγκλημάτων που διώκονται αυτεπαγγέλτως και διαπράττονται στους χώρους κράτησης. Εν προκειμένω μπορεί να υπαχθεί και η περίπτωση της διαφθοράς.

ν. 3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσω μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων», όπως πρόσφατα τροποποιήθηκε.

ν. 3320/2005 «Ρυθμίσεις θεμάτων για το προσωπικό του Δημοσίου και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και για τους Ο.Τ.Α.», με το άρθρο 12 παρ. 1, 2 και 3 εδ. γ' του οποίου προβλέπεται η ενημέρωση από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές για τις δικαστικές αποφάσεις και τα βουλεύματα που εκδίδονται σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας και για τις ποινικές διώξεις που ασκούνται με κάθε μορφή συμμετοχής κατά υπαλλήλου, λειτουργού ή οργάνου των φορέων της παρ. 2α του άρθρου 1 ν. 3074/2002 για εγκλήματα περί την υπηρεσία, περί τα υπονήματα, κατά της ιδιοκτησίας και κατά περιουσιακών δικαιωμάτων που στρέφονται κατά του δημοσίου και των άνω φορέων. Επίσης ο Γενικός Επιθεωρητής έχει δικαίωμα να ζητήσει από το δημόσιο να παρίσταται ως πολιτική αγωγή και να ασκεί όλα τα σχετικά δικαιώματα. Επίσης, ο Γενικός Επιθεωρητής, μετά από έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Διεθνών Οργανισμών, όπως του Ο.Ο.Σ.Α., του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Ηνωμένων Εθνών και άλλων, με σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα ελέγχου της κακοδιοίκησης και περιορισμού της διαφθοράς.

ν. 3345/2005 «Οικονομικά θέματα Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και ρύθμιση διοικητικών θεμάτων», με το άρθρο 14 παρ. 3 και 4 του οποίου προβλέπεται η δυνατότητα άρσης του τραπεζικού, χρηματιστηριακού και φορολογικού απορρήτου στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργούνται από τον Γενικό Επιθεωρητή, ή κατόπιν εντολής του από το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και από τα ιδιαίτερα σώματα και υπηρεσίες επιθεώρησης και ελέγχου. Η άρση του απορρήτου είναι δυνατή και στο πλαίσιο του ελέγχου από τον Γενικό Επιθεωρητή των ετήσιων δηλώσεων οικονομικής κατάστασης των μελών των ιδιαίτερων σωμάτων επιθεώρησης και ελέγχου.

ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.», άρθρα 8, 28 και 107. Ειδικότερα στο άρθρο 8 παρ. α' η καταδίκη προσώπου σε δωροδοκία αποτελεί κώλυμα για το διορισμό του ως υπαλλήλου, στο άρθρο 28 ελέγχεται διαρκώς η περιουσιακή κατάσταση του υπαλλήλου, της συζύγου και των τέκνων τους και κάθε ουσιώδης μεταγενέστερη μεταβολή. Εφόσον προκύψουν σοβαρές ενδείξεις ότι η περιουσία του υπαλλήλου αποκτήθηκε κατά τρόπο που συνιστά ποινικό αδίκημα ο

αρμόδιος υπουργός προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την ποινική ή πειθαρχική δίωξη. Στο άρθρο 107 εδ. ιζ' προβλέπεται ως πειθαρχικό παράπτωμα και η αποδοχή οποιασδήποτε υλικής εύνοιας ή ανταλλάγματος που προέρχεται από πρόσωπο του οποίου τις υποθέσεις χειρίζεται ή πρόκειται να χειριστεί κατά την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων ο υπάλληλος.

Απόφαση 2682/1987/7-106 Κώδικας Κανονισμού Εργασιών Βουλής, άρθρο 43Α «Ειδικές Μόνιμες Επιτροπές», στην παράγραφο 1β προβλέπεται η σύσταση «Μόνιμης Επιτροπής θεσμών και διαφάνειας» αντικείμενο της οποίας είναι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, καθώς και η έρευνα και αξιολόγηση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη μελέτη και επεξεργασία προτάσεων που συμβάλλουν στη διαφάνεια της πολιτικής και γενικότερα δημόσιας ζωής και άρθρο 138Α «Έλεγχος επί των ανεξάρτητων αρχών» το οποίο αφορά στην υποβολή των ετήσιων εκθέσεων της κάθε ανεξάρτητης αρχής.

Η διασφάλιση της αποτελεσματικής δράσης των αρχών στην πρόληψη, εντοπισμό και τιμωρία της διαφθοράς των δημοσίων λειτουργών, όπως επιβάλλεται από το άρθρο 9 παράγραφος 2 της Σύμβασης, καλύπτεται από τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που έχουν εκτεθεί παραπάνω, όπως αυτές αναλύονται. Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι στις υπηρεσίες εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και του Υ.Ε.Ν. (ν. 2713/1999 και ν. 2935/2001) η αποτελεσματικότητα της δράσης τους ενισχύεται και από τα αυξημένα προσόντα και τις πολλές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την επιλογή του προσωπικού.

Επίσης και στις δύο περιπτώσεις προβλέπεται προστασία των μαρτύρων και των πληροφοριοδοτών, άρση του απορρήτου, δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, καταγραφή των σχετικών πράξεων με συσκευές ήχου και εικόνας και χρήση τους ως αποδεικτικών στοιχείων ενώπιον δικαστηρίου, ανακριτικής ή άλλης αρχής.

Τέλος, στο άρθρο 54 ν. 2935/2001 το προσωπικό του Λιμενικού Σώματος και το πολιτικό προσωπικό του Υ.Ε.Ν. και των εποπτευόμενων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι σύζυγοι και τα ανήλικα τέκνα υποχρεούνται να υποβάλουν στον Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης. Η υπηρεσία εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας υπάγεται απ' ευθείας στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας (άρθρο 1), τόσο λόγω της σημασίας του έργου της, όσο και για την αποφυγή παρεμβάσεων για συγκάλυψη περιπτώσεων που ενδεχομένως να αφορούν και ανώτερα στελέχη.

Η παροχή επαρκούς ανεξαρτησίας στις αρχές αυτές πηγάζει από το ίδιο το Σύνταγμα και ειδικότερα από τα άρθρα:

8 με το οποίο προβλέπεται η συνταγματική κατοχύρωση της δικαστικής προστασίας.

55, 56, 57 όπου αναφέρονται τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των βουλευτών.

87 «Δικαστικοί λειτουργοί και υπάλληλοι», όπου κατοχυρώνεται συνταγματικά η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των δικαστών.

101Α «Ανεξάρτητες διοικητικές αρχές» όπου κατοχυρώνεται συνταγματικά η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών.

Άρθρο 10

Σχετικά με το άρθρο 10 της Σύμβασης, που αφορά στην ευθύνη των νομικών προσώπων για τα αδικήματα που προβλέπονται στη Σύμβαση, το άρθρο 51 του ν. 3691/2008 προβλέπει οικονομικές και διοικητικές κυρώσεις για τα νομικά πρόσωπα προς όφελος των οποίων τελούνται τέτοιας βαρύτητας αδικήματα. Η εν λόγω διάταξη έχει, ωστόσο, ανάγκη αναμόρφωσης, προκειμένου να αποκλεισθούν οι αλληλεπικαλύψεις με άλλες διατάξεις και η σύγκυση αρμοδιοτήτων ως προς τα όργανα επιβολής των κυρώσεων.

Ειδικά καθόσον αφορά στα αδικήματα διαφθοράς, προβλέψεις σχετικά με την ευθύνη των νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε αυτά, υπάρχουν στο άρθρο πέμπτο του ν. 2656/2008 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του ν. 3090/2002), με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση του Ο.Ο.Σ.Α. για την καταπολέμηση της διαφθοράς αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές, στο άρθρο όγδοο του ν. 2803/2000, με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτήν Πρωτοκόλλων, και στα άρθρα δέκατο του ν. 3560/2007 και όγδοο του ν. 3666/2008. Αντίστοιχη ειδική ρύθμιση δεν υπάρχει για τα νομικά πρόσωπα που, σύμφωνα με όσα ορίζει η Σύμβαση, συμμετέχουν σε σοβαρά εγκλήματα στα οποία εμπλέκεται εγκληματική οργάνωση και για το λόγο αυτό θα πρέπει να διαμορφωθεί σχετική διάταξη που θα επεκτείνει την ισχύ του άρθρου 41 ν. 3251/2004 – το οποίο αφορά την ευθύνη νομικών προσώπων για την εμπλοκή τους σε τρομοκρατικές πράξεις – και στα εγκλήματα τα οποία τελούνται από εγκληματικές οργανώσεις.

Άρθρο 11

Σχετικά με το άρθρο 11 της Σύμβασης που αφορά στην επιβολή κυρώσεων για τα αδικήματα στα οποία αναφέρεται η Σύμβαση, η ελληνική έννομη τάξη αντιμετωπίζει επαρκώς τα αδικήματα αυτά. Σε ό,τι αφορά την παρουσία του κατηγορουμένου που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 3 της Σύμβασης, κατά κανόνα στην ελληνική έννομη τάξη η εκδίκαση των κακουρηγημάτων (σοβαρά εγκλήματα) στα οποία αναφέρεται η Σύμβαση γίνεται είτε παρουσία του ίδιου του κατηγορουμένου, είτε δια συνηγόρου τον οποίο αυτός έχει ορίσει για το σκοπό αυτό (άρθρο 340 παρ. 1 και 2 Κ.Π.Δ.). Η εκδίκαση των παραπάνω πράξεων διεξάγεται ερήμην του κατηγορουμένου μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις αποκλειστικά προσδιοριζόμενες στον Κ.Π.Δ. και ειδικότερα στα άρθρα 432 και 435 Κ.Π.Δ.. Στις ρυθμίσεις, εξάλλου, που αφορούν την προσωρινή ή υπ' όρο απόλυση (άρθρο 11 παρ. 4), συνυπολογίζεται πάντα η βαρύτητα των εγκλημάτων που έχουν τη μορφή κακουρηγημάτων, όπως εν προκειμένω, και επομένως παρέλκει η θέσπιση νέων διατάξεων. Σχετικά με την παράγραφο 5 του άρθρου 11, η οποία αφορά στη θέσπιση μακράς περιόδου παραγραφής για τα αδικήματα της Σύμβασης, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι κατά το ισχύον δίκαιο προβλέπεται πράγματι μακρύς χρόνος παραγραφής για όλα τα κακουρηγήματα, ενώ όταν ο φερόμενος ως δράστης φυγοδικεί, υπάρχει πρόβλεψη για αναστολή του χρόνου παραγραφής, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στο άρθρο 432 παράγραφος 2 Κ.Π.Δ.. Παράλ-

ληλα, σύμφωνα με το άρθρο 113 Π.Κ. προβλέπεται αναστολή της προθεσμίας παραγραφής για όσο χρόνο με διάταξη νόμου δε μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη, αλλά και για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο διαρκεί η κύρια διαδικασία και μέχρι να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση. Παρέλκει, λοιπόν, οποιαδήποτε νέα ρύθμιση και για τα θέματα αυτά.

Άρθρο 12

Σχετικά με τα μέτρα για την κατάσχεση και τη δήμευση που προβλέπονται στο άρθρο 12 της Σύμβασης, η δήμευση και η κατάσχεση προϊόντων εγκλήματος, παρουσίας, εξοπλισμού ή άλλων μέσων που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν και για τα εγκλήματα που αφορά η σύμβαση, προβλέπεται στο άρθρο 76 του Ποινικού Κώδικα. Στο άρθρο 76 Π.Κ. στα προϊόντα εγκλήματος ανήκουν και το τίμημά τους και όσα αντικείμενα αποκτήθηκαν με αυτά. Στα άρθρα 260 έως 269 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ρυθμίζονται θέματα κατάσχεσης.

Ειδικότερα, ο ανακριτής και οι ανακριτικοί υπάλληλοι μπορούν να προβούν σε κατασχέσεις τίτλων αξιών και κάθε άλλου κατατεθειμένου πράγματος ή εγγράφου που σχετίζεται με το έγκλημα, στις τράπεζες ή σε άλλα ιδρύματα δημόσια ή ιδιωτικά. Μπορούν να κατάσχουν επίσης έγγραφα (άρθρα 261, 262 Κ.Π.Δ.). Ειδικές διατάξεις για τη δήμευση προϊόντων νομιμοποίησης παράνομων εσόδων υπάρχουν στον ειδικό νόμο (άρθρο 46 ν. 3691/2008), ενώ η διάταξη για τη δήμευση προϊόντων διαφθοράς άλλαξε μόλις πρόσφατα (άρθρο 238 Π.Κ.), κατά τρόπο που υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις της Σύμβασης. Ειδική διάταξη για την υποχρεωτική επιβολή της δήμευσης τόσο στα προϊόντα του εγκλήματος όσο και στα αποκτώμενα από αυτά δεν υπάρχει μόνο για τα εγκλήματα που τελούνται από εγκληματική οργάνωση και για το λόγο αυτό θα ήταν ορθό να επεκταθεί η ρύθμιση του άρθρου 238 Π.Κ. και στο άρθρο 187 Π.Κ..

Άρθρα 13 και 14

Σχετικά με τη διεθνή συνεργασία για τη δήμευση που προβλέπεται στο άρθρο 13 της Σύμβασης και τη συνεργασία για τη διάθεση προϊόντων εγκλήματος που προβλέπεται στο άρθρο 14, η ίδια η σύμβαση αφού κυρωθεί, σε συνδυασμό με τις νομοθετικές διατάξεις για τη δικαστική συνδρομή (άρθρα 436 επ. Κ.Π.Δ.) και τις σχετικές διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις, αποτελούν τη νομική βάση για τη συνεργασία αυτή.

Σχετικά με το άρθρο 14 παράγραφος 1 πέραν των όσων αναφέρονται παραπάνω για τη δήμευση, η αποδοχή και διάθεση των προϊόντων εγκλήματος ρυθμίζεται στο άρθρο 394 Π.Κ.. Έτσι με την κύρωση της Σύμβασης και την υπάρχουσα εσωτερική νομοθεσία που τυποποιεί τα συγκεκριμένα εγκλήματα υφίσταται ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων αυτών και τη διεθνή συνεργασία.

Άρθρο 15

Σχετικά με τη θεμελίωση δικαιοδοσίας για τα αδικήματα των άρθρων 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις των άρθρων 5 - 8 Π.Κ.. Ήδη άλλωστε, σε ό,τι αφορά τα εγκλήματα που σχετίζονται με

εγκληματική οργάνωση η δικαιοδοσία αυτή έχει διευρυνθεί με το άρθρο 187 παρ. 5 Π.Κ., ενώ σε ό,τι αφορά πράξεις διαφθοράς, με τα άρθρα έκτο του ν. 2802/2000, ένατο του ν. 3560/2007 και δέκατο του ν. 3666/2008. Με τις διατάξεις αυτές καλύπτονται πλήρως οι απαιτήσεις της Σύμβασης.

Άρθρο 16

Σχετικά με την έκδοση και όσα προβλέπονται στο άρθρο 16 της Σύμβασης, η Σύμβαση (παράγραφος 1) περιορίζεται στα αδικήματα που καλείται να αντιμετωπίσει και δεν καταργεί το διπλό αξιόποινο. Στην παράγραφο 2 δίνεται η ευχέρεια στο κράτος αποδέκτη της αίτησης να εφαρμόσει το άρθρο αυτό στα σοβαρά αδικήματα ήτοι κακουργήματα που δεν καλύπτονται από το συγκεκριμένο άρθρο.

Στο άρθρο 16, σε πολλές παραγράφους, προβλέπεται ο όρος ότι η έκδοση υπόκειται στις προϋποθέσεις που προβλέπει το εσωτερικό δίκαιο του κράτους (παράγραφοι 1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14). Σχετικά με το αν η Σύμβαση για το θέμα της έκδοσης και για άλλα θέματα συνεργασίας των αρμόδιων εθνικών αρχών θεωρηθεί ως νομική βάση συνεργασίας, αυτό θα κριθεί κατά την κύρωση της Σύμβασης. Η Σύμβαση δεν υποχρεώνει σε έκδοση ημεδαπού, υποχρεώνει όμως το κράτος μέρος που αρνείται για το λόγο αυτό την έκδοση να υποβάλει την υπόθεση στις αρμόδιες αρχές του για να ασκήσουν δίωξη (παράγραφος 10) «aut dedere aut iudicare». Η υποχρέωση άσκησης ποινικής δίωξης αίρεται εάν το κράτος μέρος επιτρέπει την έκδοση υπό τον όρο ότι το πρόσωπο θα επιστραφεί στο εν λόγω κράτος μέρος για να εκτίσει την ποινή του (παράγραφος 11).

Στην παράγραφο 14 αναφέρονται περιορισμοί στην έκδοση, εφόσον το κράτος αποδέκτης έχει σοβαρούς λόγους να πιστεύει ότι η αίτηση έγινε με σκοπό τη δίωξη ή τιμωρία προσώπου λόγω του φύλου, της θρησκείας, της εθνικότητας, της εθνικής καταγωγής ή των πολιτικών απόψεων του ή ότι η ικανοποίηση της αίτησης θα βλάψει την κατάσταση του προσώπου για οιονδήποτε από τους λόγους αυτούς.

Στην παράγραφο 15 ρητά αναφέρεται ότι τα κράτη μέρη δεν μπορούν να αποκρούσουν μια αίτηση έκδοσης αποκλειστικά και μόνο επειδή το αδίκημα θεωρείται ότι αφορά και σε δημοσιονομικά ζητήματα. Με την διατυπωμένη όμως επιφύλαξη του άρθρου 438 Κ.Π.Δ. και ειδικότερα του εδαφίου γ' το οποίο αναφέρεται σε έγκλημα φορολογικό ή που διώκεται μόνο ύστερα από έγκληση εκκείνου που αδικήθηκε, δεν υποχρεούται η ελληνική πολιτεία να εκδώσει άτομο επειδή το αδίκημα αφορά και σε δημοσιονομικά ζητήματα.

Στα άρθρα 436 επ. Κ.Π.Δ. προβλέπονται οι διαδικασίες έκδοσης, με τους περιορισμούς του Συντάγματος (άρθρο 5 παρ. 2β απαγόρευση έκδοσης αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας) και τους περιορισμούς της νομοθεσίας (άρθρα 438, 440 Κ.Π.Δ.). Η Σύμβαση θα μπορούσε να αποτελέσει τη νομική βάση για την έκδοση μεταξύ των κρατών μερών για τα αδικήματα της Σύμβασης, με επιφυλάξεις, όπως αυτές διατυπώνονται και στο τελευταίο άρθρο του παρόντος και ενταύθα. Με την επιφύλαξη, επομένως, του άρθρου 5 του Συντάγματος και του άρθρου 438 Κ.Π.Δ. μπορεί να κυρωθεί ως έχει το άρθρο 16 της Σύμβασης.

Άρθρο 17

Το άρθρο 17 της Σύμβασης αφορά στη μεταφορά καταδικασθέντων και στη συνεργασία των κρατών μερών. Η Ελλάδα έχει κυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τη μεταφορά των καταδικών (1983) με το ν. 1708/1987 και οι ρυθμίσεις της θα μπορούσαν να επεκταθούν και για τη μεταφορά κρατουμένων στις χώρες μέρη της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα εγκλήματα που προβλέπονται σε αυτή, δηλαδή για τη συμμετοχή σε εγκληματικές οργανώσεις και τη δράση των οργανώσεων αυτών, τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων και τη διαφθορά, με την υπογραφή διμερών και πολυμερών συμβάσεων.

Άρθρο 18

Το άρθρο 18 της Σύμβασης αφορά στην αμοιβαία δικαστική συνδρομή και με την κύρωσή του μπορεί να λειτούργησει συμπληρωματικά και για τα αδικήματα που αντιμετωπίζει η Σύμβαση, με τα σχετικά άρθρα του Κ.Π.Δ. (457 επ.) και κυρίως τις διμερείς και πολυμερείς συμβάσεις δικαστικής συνδρομής που έχει υπογράψει η Ελλάδα, όπως η Σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων (ν.δ. 4218/1961) και οι σχετικές συμβάσεις της Ε.Ε. για την έκδοση και τη δικαστική συνδρομή (ν. 2718/1999, 2787/2000, 2655/1999, 2772/1999). Στην παράγραφο 6 του άρθρου 18 προβλέπεται ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού της Σύμβασης δεν επηρεάζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε άλλη συνθήκη, διμερή ή πολυμερή, η οποία διέπει ή θα διέπει εν όλω ή εν μέρει την αμοιβαία δικαστική συνδρομή. Τα κράτη μπορούν, εάν δεσμεύονται από συνθήκες αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, να συμφωνήσουν στην εφαρμογή του άρθρου 18 παράγραφος 9 έως 29 της Σύμβασης (παράγραφος 7).

Στην παράγραφο 8 ορίζεται ότι τα κράτη μέρη δεν μπορούν να αρνηθούν την παροχή αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επικαλούμενα το τραπεζικό απόρρητο. Μπορούν αντίθετα κατ' αρχήν να αρνηθούν τη συνδρομή εξαιτίας της έλλειψης διπλού αξιόποινου, ωστόσο είναι στη διακριτική τους ευχέρεια να παράσχουν συνδρομή ακόμα κι όταν δεν ισχύει το διπλό αξιόποινο (παράγραφος 9).

Στην περίπτωση αυτή (παρ. 9, εδ. β) η δυνατότητα ικανοποίησης του αιτήματος δικαστικής συνδρομής θα τελεί υπό την αναγκαία προϋπόθεση ότι το περιεχόμενο του αιτήματος δε θα προσκρούει στους κανόνες της εσωτερικής έννομης τάξης και στις γενικές αρχές του δικαίου.

Οι υπόλοιποι παράγραφοι αφορούν σε ειδικότερα θέματα δικαστικής συνδρομής και σε θέματα οργάνωσης του τρόπου παροχής δικαστικής συνδρομής. Η κεντρική αρχή που θα έχει την ευθύνη και την εξουσία να λαμβάνει αιτήσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και να τις εκτελεί ή να τις διαβιβάζει στις αρμόδιες για την εκτέλεση αρχές είναι η ίδια που ρυθμίζει και τα θέματα της έκδοσης όπως καθορίζεται στον Κ.Π.Δ.. Η γλώσσα που θα υποβάλλονται οι αιτήσεις στις ελληνικές αρχές θα είναι η Ελληνική, η Γαλλική, η Αγγλική, η Γερμανική ή Ισπανική.

Στην παράγραφο 21 ορίζονται οι λόγοι άρνησης παροχής δικαστικής συνδρομής, ενώ στην παράγραφο 22 ορίζεται ότι τα κράτη μέρη δεν μπορούν να αρνηθούν δικαστική συνδρομή αποκλειστικά και μόνο επειδή το αδίκη-

μα θεωρείται ότι αφορά και δημοσιονομικά ζητήματα.

Στην παράγραφο 29 ορίζεται η υποχρέωση χορήγησης πληροφοριών του αποδέκτη της αίτησης προς το αιτούν κράτος μέρος και αφορά πληροφορίες στις οποίες μπορεί να έχει πρόσβαση το κοινό κατά το εσωτερικό δίκαιο, καθώς και πληροφορίες στις οποίες δεν έχει πρόσβαση. Στην τελευταία περίπτωση το κράτος αποδέκτης έχει διακριτική ευχέρεια να μην χορηγήσει τις πληροφορίες. Σε κάθε περίπτωση, η Ελληνική Πολιτεία κυρώνει ολόκληρο το άρθρο αυτό με επιφυλάξεις, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 458 παρ. 3 Κ.Π.Δ. και το ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ισχύει σήμερα.

Στην παράγραφο 27 προβλέπεται προσωρινή ασυλία και έτσι δεν κρατείται, δεν τιμωρείται και δεν διώκεται ούτε υποβάλλεται σε οποιοδήποτε άλλο περιορισμό της προσωπικής του ελευθερίας εκείνο το πρόσωπο που συγκατατίθεται στην αίτηση ενός κράτους μέρους να καταθέσει ή να βοηθήσει σε διαδικασία, έρευνα ή δίωξη σε σχέση με πράξεις, παραλείψεις ή καταδίκες προγενέστερες της αναχώρησής του από το έδαφος του κράτους που αιτείται (requested) τη συνδρομή (και όχι του αποδέκτη όπως εσφαλμένα έχει μεταφραστεί). Η ασυλία διαρκεί για περίοδο 15 ημερών ή άλλη που έχουν συμφωνήσει τα κράτη από τότε που το άτομο ενημερώθηκε ότι η παρουσία του δεν είναι αναγκαία στις δικαστικές αρχές.

Άρθρο 19

Το άρθρο αυτό αφορά στις κοινές έρευνες παροτρύνοντας τα κράτη μέρη να ενισχύσουν τη συνεργασία τους σε αυτό τον τομέα διασφαλίζοντας τον απόλυτο σεβασμό της κυριαρχίας του κράτους μέρους στο έδαφος του οποίου διεξάγεται η έρευνα. Οι επιχειρησιακές ενέργειες κοινών ομάδων με τη συμμετοχή αντιπροσώπων της Ευροπολι προς υποστήριξη αυτών, προβλέπεται και στο άρθρο 88 παρ. 2β της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Άρθρο 20

Το άρθρο 20 της Σύμβασης αναφέρεται στις ειδικές ανακριτικές τεχνικές. Ειδικές ανακριτικές τεχνικές, μεταξύ αυτών και οι ελεγχόμενες παραδόσεις, προβλέπονται στο άρθρο 253Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2928/2001.

Άρθρα 21-22

Το άρθρο 21 προτρέπει τα κράτη μέρη να εξετάσουν τη δυνατότητα αμοιβαίας μεταβίβασης διαδικασιών για τη δίωξη αδικήματος που καλύπτεται από τη Σύμβαση. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί με διμερείς ή πολυμερείς συνθήκες μεταξύ των κρατών μερών.

Άρθρο 23

Με το άρθρο 23 της Σύμβασης επιβάλλεται στα κράτη - μέλη η υποχρέωση να τυποποιήσουν ως ποινικό αδίκημα τη χρήση σωματικής βίας, απειλών ή εκφοβισμού ή τη δωροδοκία για την παρακίνηση σε ψευδή μαρτυρία ή την επέμβαση σε κατάθεση μάρτυρα, όπως και τη χρήση αντιστοιχών μέτρων προκειμένου να επηρεαστεί η κρίση δικαστικού λειτουργού. Τέτοια διάταξη έχει ήδη διαμορ-

φωθεί στο άρθρο 187 παράγραφος 2 Π.Κ., σε ό, τι αφορά το έγκλημα της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση. Οι πράξεις αντιμετωπίζονται όμως με επάρκεια και σε σχέση με τα άλλα εγκλήματα που περιγράφει η Σύμβαση, εφόσον υπάρχουν οι διατάξεις για την παράνομη βία (άρθρο 330 Π.Κ.), που καλύπτουν όλες τις πράξεις βίας ή απειλής σε βάρος φυσικών προσώπων, οι διατάξεις για την ηθική αυτοουργία σε πράξη ψευδορκίας (άρθρα 46 παρ. 1 (α) και 224 Π.Κ.) ή ψευδούς βεβαίωσης πραγματογνώμονα (άρθρα 4 παρ. 1(α) και 226 Π.Κ.), όπως και η διάταξη για τη δωροδοκία δικαστών (άρθρο 237 Π.Κ.). Παρέλκει λοιπόν κάθε περαιτέρω τυποποίηση.

Άρθρο 24

Σχετικά με την προστασία μαρτύρων που αναφέρεται στο άρθρο 24 της Σύμβασης, υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο άρθρο 9 ν. 2928/2001, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 10 του αυτού νόμου μέτρα προστασίας λαμβάνονται για τον εισαγγελέα, τον ανακριτή και τους δικαστές της υπόθεσης, καθώς και για τους κρατούμενους που προβαίνουν σε σημαντικές αποκαλύψεις ως προς τη δράση της εγκληματικής οργάνωσης, ως αναφέρονται στο νόμο. Σχετικές είναι και οι διατάξεις του ν. 2713/1999 (άρθρο 5 παρ.5).

Επίσης, εφόσον υπογραφούν σχετικές διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις, η ελληνική πολιτεία μπορεί να αποστέλλει μάρτυρες για διαβίωση σε τρίτες χώρες. Αντίστοιχα, η ελληνική πολιτεία μπορεί να δέχεται από τρίτες χώρες, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας και με σκοπό την προστασία τους, μάρτυρες οι οποίοι θα κατοικούν και θα εργάζονται στο έδαφός της, με δαπάνες της χώρας αποστολής τους.

Έτσι, λοιπόν, στο άρθρο 9 παράγραφος 2 του ν. 2928/2001 θα πρέπει να προστεθεί και η περίπτωση αποστολής μαρτύρων σε χώρες του εξωτερικού.

Οι ρυθμίσεις του άρθρου 9 ν. 2928/2001 έχουν ήδη επεκταθεί στις πράξεις διαφθοράς (άρθρα δωδέκατο του ν. 3560/2007 και έβδομο του ν. 3666/2008), ενώ και για τους υπαλλήλους που αποκαλύπτουν πράξεις νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, υπάρχει σχετική ρύθμιση στο άρθρο 30 ν. 3691/2008.

Άρθρο 25

Σχετικά με την αρωγή και προστασία των θυμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 25 της Σύμβασης, στο άρθρο 9 του ν. 2928/2001 προβλέπεται, βέβαια, αρχικά η προστασία τους, εφόσον είναι ταυτόχρονα μάρτυρες των σε βάρος τους εγκλημάτων, ειδική όμως διάταξη υπάρχει και στο άρθρο 187Β Π.Κ. (παρ. 3 και 4). Με βάση τη διάταξη αυτή, εάν το θύμα καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις σε βάρος του, οι αρμόδιες αρχές απέχουν από την ποινική δίωξη σε βάρος του θύματος για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων (παρ. 3), ενώ αναστέλλεται και η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν από εγκληματική οργάνωση, όσο δε χρόνο διαρκεί η αναστολή χορηγείται στους αλλοδαπούς άδεια παραμονής (παρ. 4).

Επίσης με το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 σε συνδυασμό με το π.δ. 233/2003 προβλέπεται σημαντική παροχή προστασίας και αρωγής στα θύματα των εγκλημάτων εμπορίας δούλων, εμπορίας ανθρώπων, μαστροπείας, σωματεμπορίας και ασέλγειας με ανήλικο με αμοιβή, τα ο-

ποία κατά κανόνα τελούνται στο πλαίσιο δράσης εγκληματικών οργάνωσεων, ενώ αναστέλλεται η απέλαση των θυμάτων που είναι αλλοδαποί.

Σύμφωνα με το άρθρο 13, τα θύματα των παραπάνω πράξεων, εάν είναι αλλοδαποί και βρίσκονται παράνομα στη χώρα, επαναπατρίζονται με ασφαλή τρόπο και χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπειά τους. Για τους ανήλικους υπάρχουν ειδικές προβλέψεις.

Χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής δίδεται σε αλλοδαπούς που εισήλθαν παράνομα στη χώρα και για ανθρωπιστικούς λόγους και ειδικότερα στα θύματα εγκληματικών πράξεων, εφόσον οι πράξεις αυτές προκύπτουν από δικαστική απόφαση και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία τους (άρθρο 44 παρ. 1 εδ. β, ν. 3386/2005) και ειδικότερα σε θύματα εμπορίας ανθρώπων εφόσον συνεργαστούν για την καταπολέμηση του εγκλήματος της σωματεμπορίας.

Επίσης, προβλέπεται η διασφάλιση περίθαλψης και ικανών συνθηκών διαβίωσης (άρθρα 46, 47, 49, 50, 51 ν. 3386/2005).

Καθόσον αφορά στην αποζημίωση και αποκατάσταση των θυμάτων εγκλημάτων από τα προβλεπόμενα στη Σύμβαση, τα θύματα μπορούν σε κάθε περίπτωση να στραφούν κατά των θυτών με τις διατάξεις περί πολιτικής αγωγής του Κ.Π.Δ. (άρθρο 82) και περί αδικοπραξίας και ηθικής βλάβης του Αστικού Κώδικα (άρθρα 914, 929, 932 Α.Κ.). Αλλά και πέραν αυτής της δυνατότητας, στο ν. 3811/2009 προβλέπεται η αποζημίωση των θυμάτων εγκλημάτων βίας από πρόθεση, όταν το έγκλημα έχει τελεστεί στην ημεδαπή και το θύμα έχει τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα ή το έδαφος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε.. Στην έννοια του εγκλήματος βίας περιλαμβάνονται όλες οι αξιόποινες πράξεις από πρόθεση που τελούνται με χρήση σωματικής βίας ή απειλής και τιμωρούνται με κάθειρξη ή είχαν ως επακόλουθο το θάνατο ή τη βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, καλύπτοντας, έτσι, ένα ευρύ φάσμα των τελούμενων από εγκληματικές οργανώσεις εγκλημάτων. Εν όψει των ανωτέρω δυνατοτήτων και με δεδομένο ότι η Σύμβαση υποχρεώνει απλά στην εξασφάλιση των διαδικαστικών μέσων για την αναζήτηση αποζημίωσης από μέρος του θύματος (βλ. Legislative Guide for the Implementation of the UN Convention against Transnational Organized Crime, σελ. 165), η Ελληνική νομοθεσία κρίνεται επαρκής.

Άρθρο 26

Σχετικά με το άρθρο 26 της Σύμβασης για τη λήψη μέτρων βελτίωσης της συνεργασίας των δικαστικών αρχών, στο άρθρο 187Β του Ποινικού Κώδικα ως ισχύει, προβλέπονται μέτρα επιείκειας για όσους συνεργάζονται με τις αρχές για την πρόληψη διάπραξης εγκλημάτων ή συμβάλλουν ουσιωδώς στην εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης. Αντίστοιχα μέτρα έχουν προσφάτως υιοθετηθεί και για τις περιπτώσεις εγκλημάτων διαφθοράς (βλ. σχέδιο νόμου «Τροποποίηση του ν. 3213/2003, διατάξεων του Ποινικού Κώδικα που αφορούν εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία και άλλες διατάξεις»). Νέες ρυθμίσεις δε φαίνονται επομένως αναγκαίες.

Άρθρο 27

Στο άρθρο 27 της Σύμβασης αναφέρονται οι τομείς στους οποίους πρέπει να ληφθούν αποτελεσματικά μέ-

τρα για την ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών έρευνας και καταστολής.

Το άρθρο 27 παράγραφος 1 της Σύμβασης του Πατέρμο αναφέρεται στη συνεργασία των αρμόδιων εθνικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της έρευνας και της καταστολής των αδικημάτων, τα οποία αντιμετωπίζονται από τη Σύμβαση. Οι αρμόδιες υπηρεσίες συνεργάζονται με επιτυχία, όπως φανερώνουν τα αποτελέσματα της δράσης των κατασταλτικών αρχών στην αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και των σχετικών αδικημάτων που αντιμετωπίζει η Σύμβαση.

Επίσης, η Ελλάδα συνεργάζεται με άλλα κράτη - μέλη στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών, μέσω της Interpol και ιδιαίτερα με τα κράτη - μέλη της Europol. Με βάση διακρατικές συμφωνίες, αλλά και στο πλαίσιο της αστυνομικής συνεργασίας μέσω της Interpol και Europol, καθώς και της πρωτοβουλίας για τη συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (SECI), μέσω της Διεύθυνσης Διεθνούς Συνεργασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη ανταλλάσει προσωπικό και αποσπώ αξιωματικούς συνδέσμους, ανταλλάσσει και αναλύει τις σχετικές πληροφορίες για τα μέσα και τις μεθόδους των εγκληματικών οργανώσεων. Η υπηρεσία που συγκεντρώνει και αναλύει τις σχετικές πληροφορίες είναι το Τμήμα Ανάλυσης Εγκληματικότητας της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας.

Σχετικά με την παράγραφο 2 του άρθρου 27 η Ελλάδα έχει συνάψει πληθώρα διμερών και πολυμερών συμφωνιών για συνεργασία των υπηρεσιών έρευνας και καταστολής και σε κάθε περίπτωση η Σύμβαση με την κύρωση της θα αποτελέσει το πλαίσιο για την ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών έρευνας και καταστολής των κρατών - μελών.

Σχετικά με την παράγραφο 3 του άρθρου 27, στις αρχές του 2004 συστάθηκαν στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη τμήματα δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος, η δραστηριότητα των οποίων έχει συμβάλει σημαντικά στην αποτελεσματική εξάρθρωση εγκληματικών οργανώσεων. Σε κάθε περίπτωση τη σχετική έρευνα βοηθά η Δ/νση Εγκληματολογικών Ερευνών και ειδικότερα το εργαστήριο γραφολογίας στο οποίο υπάγεται ο Τομέας Εξέτασης Ψηφιακών Δεδομένων. Αξιολογή είναι επίσης, και η δράση της Europol με τις σχετικές πρωτοβουλίες της, στην οποία συμμετέχει και η Ελλάδα, η οποία έχει υπογράψει και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον Κυβερνοχώρο. Η εθνική νομοθεσία ανταποκρίνεται λοιπόν πλήρως και στις απαιτήσεις του άρθρου 27 της Σύμβασης.

Άρθρο 28

Οι απαιτήσεις του άρθρου 28 παράγραφος 1 της Σύμβασης καλύπτονται από τις ετήσιες εκθέσεις για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα οι οποίες εκπονούνταν μέχρι το 2005 από το Τμήμα Ανάλυσης Εγκληματικότητας της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Για την εξασφάλιση της συνέχειας της προσπάθειας αυτής, είναι σημαντικό να τεθεί ειδική πρόβλεψη και να ορισθεί ότι στο δυναμικό της αρμόδιας υπηρεσίας, ειδικά για τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης, θα συμμετέχουν και δύο επιστήμονες, μέλη του διδακτικού προσωπικού πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, καθώς και ο αρμόδιος για τη δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος εισαγγελέας.

Οι απαιτήσεις του άρθρου 28 παράγραφος 2 της Σύμβασης καλύπτονται τόσο, μέσω της Interpol όσο, κυρίως μέσω της Europol. Η κατάταξη των εγκληματικών συμπεριφορών στην κατηγορία του οργανωμένου εγκλήματος, γίνεται για όλες τις χώρες της Ε.Ε. με βάση τα έντεκα κριτήρια που περιγράφονται στο έγγραφο του Συμβουλίου της Ε.Ε. (ENFOPOL 35, REV. 2 (6204/2/97), σε συνδυασμό, για την Ελλάδα, με τα κριτήρια που απαιτεί η ελληνική νομοθεσία (άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ.). Η ακολουθούμενη μεθοδολογία είναι κοινή στα κράτη - μέλη της Ε.Ε. βάσει των κριτηρίων του Συμβουλίου της Ε.Ε., των κατευθύνσεων της μονάδας ανάλυσης της Europol και των συναντήσεων του προσωπικού του Τμήματος Ανάλυσης της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας με την Ομάδα για την Έκθεση του οργανωμένου εγκλήματος, πρώην Δίκτυο Επαφής και Υποστήριξης για το Οργανωμένο Έγκλημα (CSN).

Άρθρο 29

Το άρθρο 29 αφορά στην επιμόρφωση και τεχνική αρωγή εκείνων που είναι επιφορτισμένοι με την πρόληψη, την ανίχνευση και τον έλεγχο των αδικημάτων που καλύπτονται από τη Σύμβαση. Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά και ενθαρρύνει τέτοια προγράμματα, κυρίως στο πλαίσιο των διαφόρων σχετικών πρωτοβουλιών, οργανισμών και προγραμμάτων της Ε.Ε..

Άρθρο 30

Το άρθρο 30 αφορά στη λήψη μέτρων κυρίως οικονομικής ανάπτυξης και τεχνικής αρωγής προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις χώρες με μεταβατικές οικονομίες για την εφαρμογή της Σύμβασης. Με την κύρωση της Σύμβασης θα εξεταστούν στην πορεία άλλα ειδικά μέτρα για την εφαρμογή της μέσω της οικονομικής ανάπτυξης και τεχνικής αρωγής προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις χώρες με μεταβατικές οικονομίες.

Άρθρο 31

Στο άρθρο 31, η Σύμβαση ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να λάβουν πρωτοβουλίες για την πρόληψη του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, δίνοντας τις βασικές κατευθύνσεις. Η Ελλάδα έχει να δείξει σημαντικές σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις της πρόληψης της διαφθοράς – έχοντας υιοθετήσει τόσο τη Σύμβαση Ποινικού Δικαίου για τη διαφθορά (ν. 3560/2007), όσο και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (ν. 3666/2008) – και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (άρθρα 6-40 ν. 3691/2008), ενώ συμμετέχει και στις σχετικές πρωτοβουλίες των οργάνων της Ε.Ε..

Άρθρα 32 – 41

Τα άρθρα αυτά αναφέρονται σε θέματα εφαρμογής της Σύμβασης. Σχετικά με το άρθρο 35 (επίλυση διαφορών), θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 2 δεν αποτελεί γνωστή διαδικασία στην ελληνική έννομη τάξη και για το λόγο αυτό η Ελληνική Πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 35 και δηλώνει ότι δεν δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

Από την παραπάνω εξέταση των άρθρων της Σύμβασης προκύπτει ότι το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της οργανωμένης εγκληματικής δράσης και συναφών αυτής δράσεων (νομιμοποίηση εσόδων, διαφθορά, συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, παρακώλυση δικαιοσύνης, συνεργασία), όπως τροποποιήθηκε κατ' επανάληψη τα τελευταία χρόνια προκειμένου να ενσωματωθούν Διεθνείς Συμβάσεις, Οδηγίες ή Αποφάσεις Πλαίσια, είναι κατά βάση επαρκές και οι τροποποιήσεις που απαιτούνται είναι περιορισμένες.

Με την κύρωση, εξάλλου, της Σύμβασης βάσει του άρθρου 28 του Σ. με επιφυλάξεις και τις σχετικές τροποποιήσεις της ελληνικής νομοθεσίας επιτυγχάνεται η αποτελεσματική αντιμετώπιση του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος με τις υψηλές απαιτήσεις που θέτει η Σύμβαση, χωρίς να υπάρχουν θεμελιώδεις αλλαγές και συγκρούσεις με ένα λειτουργικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, όπως το ελληνικό.

ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ

Οι επιφυλάξεις, όπως έχουν αναφερθεί και παραπάνω αφορούν:

Το άρθρο 16 της Σύμβασης στο σύνολό του, το οποίο κυρώνεται με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του Συντάγματος και του άρθρου 438 Κ.Π.Δ..

Το άρθρο 18 της Σύμβασης, το οποίο κυρώνεται με την επιφύλαξη του άρθρου 458 παράγραφος 3 Κ.Π.Δ. και τις διατάξεις του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ισχύει σήμερα.

Σχετικά με τη διατύπωση επιφύλαξης που προβλέπεται στο άρθρο 35 παράγραφος 3 της Σύμβασης, η ελληνική πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 35 και δηλώνει ότι δε δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

Εκ πρώτης όψεως δεν υπάρχει στη Σύμβαση γενική πρόβλεψη για επιφυλάξεις, πλην της ειδικής πρόβλεψης στο άρθρο 35 παράγραφο 3. Εφόσον δεν υπάρχουν συγκεκριμένες διατάξεις για επιφυλάξεις στη Σύμβαση, σχετικά με τις επιφυλάξεις εφαρμόζεται η Σύμβαση της Βιέννης του 1969. Το άρθρο 19 της Σύμβασης της Βιέννης αναφέρει τα εξής: «Ένα κράτος δύναται όταν υπογράφει, επικυρώνει, αποδέχεται, εγκρίνει ή προσχωρεί σε μια συνθήκη να διατυπώσει επιφύλαξη εκτός εάν α) η επιφύλαξη απαγορεύεται από τη συνθήκη, β) η συνθήκη προβλέπει ότι μόνο συγκεκριμένες επιφυλάξεις, που δεν περιλαμβάνουν την περί ης ο λόγος επιφύλαξης, μπορεί να διατυπωθούν, ή γ) σε περιπτώσεις που δεν υπάγονται στις υποπαραγράφους α' και β' και η επιφύλαξη είναι ασύμβατη με το αντικείμενο και το σκοπό της συνθήκης». Συνεπώς, εφόσον η Σύμβαση δεν απαγορεύει ρητά τις επιφυλάξεις, είναι δυνατή η κατά τα παραπάνω διατύπωση επιφυλάξεων.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο «Πρωτόκολλο, για τη Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών, κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος (Transnational Organized Crime), που υπογράφηκε από 124 Κράτη στο

Παλέρμο της Ιταλίας, τον Δεκέμβριο του 2000 (12.12.2000), συμπληρώθηκε από τρία Πρωτόκολλα, εκ των οποίων το παρόν, που αφορά «στην Πρόληψη, την Καταστολή και την Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών» («Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime»), υπογράφηκε από 81 Κράτη. Όπως προκύπτει από το προοίμιο του ανωτέρω Πρωτοκόλλου, αυτό αποτελεί την πρώτη παγκόσμια νομική πράξη που καλύπτει όλες τις πτυχές της διακίνησης προσώπων (universal instrument, that addresses all aspects of trafficking in persons), στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτή συντελείται στο πεδίο του «Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος» και ειδικότερα, εκείνες που αφορούν στους τομείς: i) της ποινικοποίησης απολύτως συγκεκριμένων και ορισμένων συμπεριφορών που εμπίπτουν στην προαναφερθείσα εγκληματική δραστηριότητα, ii) της παροχής προστασίας και αρωγής στα θύματα αυτής και iii) της συνεργασίας, μεταξύ των συμβεβλημένων κρατών μερών. Για τις ανάγκες των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου, ο όρος «Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα» εκλαμβάνεται με την έννοια που προσδιορίζεται στο άρθρο 2 της Σύμβασης του Παλέρμο (βλ. την Εισηγητική Έκθεση και το άρθρο 2 της εν λόγω Σύμβασης).

Από τις διατάξεις των άρθρων 37 παρ. 4 της Σύμβασης του Παλέρμο και 1 του παρόντος Πρωτοκόλλου και από την υπ' αριθμ. 62 ερμηνευτική διάταξη, που αναφέρεται στο πρώτο άρθρο αυτού, προκύπτει ότι οι διατάξεις του ερμηνεύονται σε συνδυασμό με τις διατάξεις της Σύμβασης του Παλέρμο, έτσι ώστε να υπάρχει εννοιολογική ενότητα μεταξύ τους, αλλά και για να επιτευχθεί το αποτέλεσμα στο οποίο στοχεύει η θέσπιση αμφοτέρων.

Η ελληνική εθνική ποινική νομοθεσία καλύπτει ήδη τα περισσότερα ζητήματα, που αντιμετωπίζονται με το παρόν Πρωτόκολλο, καθώς έχει ενσωματώσει αντίστοιχα ευρωπαϊκά κείμενα (ν. 3064/2002, ν. 3386/2005 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3536/2007, π.δ. 233/2003, άρθρο 1α ν. 2331/1995 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 1 ν. 3424/2005, άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ.). Υπάρχουν, ωστόσο, ακόμα ζητήματα που πρέπει να ρυθμιστούν, προκειμένου να ενσωματωθούν πλήρως οι ρυθμίσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου στην ελληνική έννομη τάξη. Για το σκοπό αυτό κρίνεται αναγκαία η κατ' άρθρο παρουσίαση του Πρωτοκόλλου και η σύγκρισή του με το ισχύον ελληνικό δίκαιο:

Άρθρο 1

Με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αναγνωρίζεται ευθέως η οργανική και λειτουργική του σύνδεση με τις διατάξεις της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, ο παρακολουθηματικός χαρακτήρας του, έναντι εκείνων, οι οποίες εφαρμόζονται *mutatis mutandis* όταν λείπει αντίθετη ρύθμιση και η ερμηνευτική του προσέγγιση, βάσει των ιστορικών, γραμματικών, τελολογικών και συστημικών δεδομένων των διατάξεων της Σύμβασης.

Άρθρο 2

Με το άρθρο αυτό περιγράφονται ως στόχοι του Πρωτοκόλλου (α) η πρόληψη και καταπολέμηση της διακίνησης προσώπων με ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες και

τα παιδιά, (β) η προστασία και αρωγή προς τα θύματα της διακίνησης και (γ) η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μερών για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών.

Ο Έλληνας νομοθέτης έλαβε υπόψη του μεταξύ άλλων και τους σκοπούς του εν λόγω Πρωτοκόλλου κατά τη θέσπιση τόσο του ν. 3064/2002, που φέρει τον τίτλο: «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης», (Βλ. την Εισηγητική Έκθεση του ν. 3064 /2002 και την Έκθεση της Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής), όσο και του π.δ. 233/2003 που εκδόθηκε βάσει του ν. 3064/2002 και του ν. 3386/2005, άρθρα 1θ, ι, 44 παρ. 1βγ, 4, 6, 7, 46, 47, 48, 49, 50, 51 και 52. Οι προαναφερόμενοι στόχοι, στο μέρος που αφορούν σε θύματα παιδιά, εξυπηρετούνται σε σημαντικό βαθμό και με μεταγενέστερα νομοθετήματα, και συγκεκριμένα: i) Με το ν. 3625/2007 (ΦΕΚ 290 Α΄), με τον οποίο κυρώθηκε και εφαρμόστηκε το «Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία» και ii) με το ν. 3727/2008 (ΦΕΚ 257 Α΄), με τον οποίο κυρώθηκε και εφαρμόστηκε η «Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης».

Με τα οριζόμενα στο εδάφιο β΄ του παρόντος άρθρου για την «προστασία και αρωγή των θυμάτων της επίμαχης διακίνησης, με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματά τους», θεσπίζονται κατά τρόπο απολύτως συγκεκριμένο τόσο μια νομική υποχρέωση που βαρύνει τα στελέχη όλων των εμπλεκόμενων φορέων στις ανωτέρω διαδικασίες (δηλ. «η παροχή προστασίας και αρωγής στα θύματα»), όσο και η υπόδειξη προς τις Αρχές να ενεργούν «με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων». Η ελληνική έννομη τάξη, με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 του ν. 3064/2002, στο π.δ. 233/2003, στα άρθρα 1θ, ι, 44 παρ. 1βγ, 4, 6, 7, 46, 47, 48, 49, 50, 51 και 52 του ν. 3386/2005, στο άρθρο 11 του ν. 3536/2007 αλλά και σε άλλα νομικά κείμενα (όπως αναφέρεται και κατωτέρω), έχει ήδη θεσπίσει την προαναφερομένη «νομική υποχρέωση», η τήρηση της οποίας κρίνεται εξαιρετικά σημαντική για την εφαρμογή των ποινικών, ουσιαστικών και δικονομικών, αλλά και των διοικητικών διατάξεων που ενεργοποιούνται εν συνεχεία για την απόδοση του χαρακτηρισμού «Θύμα Εμπορίας Ανθρώπων».

Η συνεργασία του Ελληνικού Κράτους με ορισμένα από τα συμβεβλημένα μέσω της παρούσας Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων αυτής κρατών μερών για την πάταξη του εν γένει διασυνοριακού εγκλήματος, έχει ήδη δρομολογηθεί, με την κύρωση με νόμους διακρατικών Συμβάσεων (διμερών ή πολυμερών) και με Πρωτόκολλα αμοιβαίας συνεργασίας, όπως: α) το Πρωτόκολλο «για την ενίσχυση της τριμερούς συνεργασίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας», που κυρώθηκε με το ν. 2814 /2000 ΦΕΚ 69 Α΄, β) Της Συμφωνίας «περί Συνεργασίας για την πρόληψη και καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος και του προσαρτημένου σε αυτήν Χάρτη οργάνωσης και λειτουργίας του Περιφερειακού Κέντρου της Πρωτοβουλίας Συνεργασίας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Κέντρο S.E.C.I.) για την καταπολέμηση του διασυ-

νοριακού εγκλήματος», που κυρώθηκε με τον ν. 2865 της 15/19.12.2000 γ) «Της Συμφωνίας μεταξύ των Κρατών που μετέχουν στην οικονομική Συνεργασία του Ευξείνου Πόντου για συνεργασία στην καταπολέμηση του εγκλήματος και ιδιαίτερα των οργανωμένων μορφών του», που κυρώθηκε με το ν. 2925/2001 ΦΕΚ 138 Α΄, δ) «Της Συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας για τη συνεργασία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εσωτερικών της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος, ιδιαίτερα της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και της λαθρομετανάστευσης», που κυρώθηκε με το ν. 2926/2001 ΦΕΚ 139 Α΄.

Τέλος, το βασικό πλαίσιο της προαγωγής αυτής της συνεργασίας τίθεται με τις αντίστοιχες διατάξεις της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για το Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα (Σύμβαση του Παλέρμο, βλ. και την αντίστοιχη εισηγητική έκθεση).

Άρθρο 3

Στο άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου και για τους σκοπούς αυτού, προσδιορίζεται το περιεχόμενο των όρων «Διακίνηση Προσώπων» και «Εκμετάλλευση», παρατίθενται τα εξαναγκαστικά μέσα, με τα οποία πραγματοποιείται η «Διακίνηση», ορίζεται, ότι, εάν το θύμα είναι «παιδί» η σε βάρος του «διακίνηση», που πραγματοποιείται με στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, παροχή καταλύματος ή υποδοχή και με σκοπό την εκμετάλλευση, στοιχειοθετείται, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, α-κόμη και αν δεν έχει γίνει χρήση σε βάρος του των εξαναγκαστικών μέσων που απαιτούνται επί ενηλικού θύματος, ότι η «συγκατάθεση» του θύματος διακίνησης δε λαμβάνεται υπόψη όταν αυτή επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση των μέσων εξαναγκασμού που παρατίθενται σ' αυτό και τέλος, ότι ως όριο πέρατος της ανηλικότητας καθορίζεται το 18ο έτος της ηλικίας.

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου. Ορίζεται ειδικότερα ότι το Πρωτόκολλο εφαρμόζεται, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτό, για την πρόληψη, διερεύνηση και δίωξη των αδικημάτων που έχουν θεσπισθεί με το άρθρο 5 αυτού, εφόσον τα αδικήματα αυτά είναι διεθνικά ως προς τη φύση τους και εμπλέκεται σ' αυτά οργανωμένη εγκληματική ομάδα, καθώς επίσης και για την προστασία των θυμάτων τέτοιων αδικημάτων.

Άρθρο 5

Με το άρθρο αυτό ποινικοποιούνται όλες οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3, τελούμενες στο πλαίσιο διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, τετελεσμένες ή σε απόπειρα, η συμμετοχή σε αυτές, η οργάνωση και η καθοδήγηση.

Στον Ποινικό Κώδικα αντιμετωπίζονται ως εγκλήματα όλες οι συμπεριφορές που καταγράφονται στο πιο πάνω άρθρο με τις διατάξεις των άρθρων 322, 323, 323 Α, 323 Β, 348 Α, 349, 351 και 351 Α Π.Κ., μετά τις τροποποιήσεις που επέφεραν οι νόμοι 3064/2002, 3625/2007 και

3727/2008. Εκτός ποινικής ρύθμισης βρίσκεται μόνο η περίπτωση οικονομικής εκμετάλλευσης ενός ή περισσοτέρων προσώπων, ενηλίκων ή ανηλίκων, με τον εξαναγκασμό τους σε επαιτεία, πράξη που αποτελεί «οικονομική εκμετάλλευση υπηρεσίας, την οποία αυτά παρέχουν στο δράστη, υπό συνθήκες εξαναγκασμού», σύμφωνα, με το γράμμα του άρθρου 3 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Για την τυποποίηση των συμπεριφορών αυτών προτείνεται η τροποποίηση του άρθρου 323Α Π.Κ., ώστε η διάταξη αυτή να μην καλύπτει μόνο την εργασιακή εκμετάλλευση και την εκμετάλλευση άλλου για την αφαίρεση των οργάνων του, αλλά και την εκμετάλλευσή του για τον προσπορισμό οφέλους από τα έσοδα της επαιτείας.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι στο Ελληνικό ποινικό δίκαιο δεν είναι γνωστές, ως νομικοί όροι, οι έννοιες: «οργάνωση» και «καθοδήγηση», που μνημονεύονται, ως μορφές τιμωρουμένης εγκληματικής δράσης στα εδάφια (β) και (γ) της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου. Όμως αυτή η έλλειψη δεν επιδρά αρνητικά επί της ουσίας στην αντιμετώπιση από την Ελλάδα της διεθνικής εγκληματικής δραστηριότητας στο συγκεκριμένο τομέα και δε συνεπιφέρει ανομοιογένεια, κατά το περιεχόμενο, μεταξύ των διατάξεων του Π.Κ. και των συγκεκριμένων του άρθρου 5 του παρόντος Πρωτοκόλλου, διότι με τις διατάξεις των άρθρων 45, 46 και 47 Π.Κ. υπάρχει η νομική δυνατότητα να καλυφθεί ποινικά οποιαδήποτε συμμετοχική δράση. Ως προς τη διάπραξη των επίμαχων εγκλημάτων σε απόπειρα δε γίνεται ιδιαίτερη μνεία, δεδομένου ότι στο ελληνικό δίκαιο τιμωρείται η απόπειρα όλων των κακουργημάτων και πλημμελημάτων βάσει του άρθρου 42 Π.Κ..

Άρθρο 6

Όπως προκύπτει από τον τίτλο του εν λόγω άρθρου, με τις διατάξεις του θεσπίζεται η παροχή αρωγής στα θύματα εγκλημάτων διακίνησης προσώπων που διαπράττονται στο πλαίσιο διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος (άρθρο 2 της Σύμβασης του Παλέρνο, άρθρο 3 του παρόντος Πρωτοκόλλου), προκειμένου, να αποκατασταθούν και να στηριχθούν αυτά ως ψυχοβιολογικές προσωπικότητες, αλλά και ως ενεργά μέλη της κοινωνίας ενός κράτους δικαίου. Σύμφωνα με αυτό το άρθρο οι ανωτέρω στόχοι θα επιτευχθούν με την υιοθέτηση μέτρων ικανών να εξασφαλίζουν, πάντοτε εξατομικευμένα, τις βιολογικές ανάγκες των θυμάτων, την περίθαλψη, την ψυχολογική τους στήριξη και αποκατάσταση, την προστασία, την αποζημίωσή τους για τις ζημιές που υπέστησαν (εξαιτίας της θυματοποίησής τους), αλλά και την πλήρη νομική ενήμερωση, καθοδήγηση και υποστήριξή τους, προκειμένου να συμμετάσχουν αυτά, εν συνειδήσει, εν γνώσει και αποτελεσματικά σε όλες τις ποινικές και διοικητικές διαδικασίες που θα προκύψουν με αφορμή, αλλά και στο πλαίσιο της καταστολής της εγκληματικής πράξης που υπέστησαν.

Τα ζητήματα της προστασίας και της αρωγής των θυμάτων εμπορίας ρυθμίζονται ήδη από την ελληνική νομοθεσία, με τις ακόλουθες διατάξεις:

Α) Στο πλαίσιο του οργανωμένου εγκλήματος, υπό την έννοια του άρθρου 187 παρ. 1 Π.Κ.:

i) Με βάση όσα ορίζει το άρθρο 9 του ν. 2928/2001, με το οποίο προβλέπεται η προστασία όλων των ουσιαστών μαρτύρων που βοηθούν στην αποκάλυψη των εγκληματικών δραστηριοτήτων (βλ. σχετ. την Εισηγητική Έκθεση της Σύμβασης του Παλέρνο).

ii) Με τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 187Β Π.Κ., που προβλέπουν: α) την αποχή από την κίνηση της ποινικής δίωξης για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων, εάν αυτά καταγγέλλουν αξιόπρινες πράξεις που τελέστηκαν σε βάρος τους από εγκληματική οργάνωση και β) την αναστολή της απέλασης αλλοδαπών θυμάτων που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν αξιόπρινες πράξεις που τελέστηκαν από εγκληματική οργάνωση.

Β) Ακόμη και όταν δε συντρέχει η προϋπόθεση της ύπαρξης εγκληματικής οργάνωσης:

i) Με το άρθρο 12 ν. 3064/2002, με το οποίο θεσπίστηκαν:

· Το αναγκαίο νομοθετικό πλαίσιο για την παροχή αρωγής στα θύματα εμπορίου δούλων, εμπορίας ανθρώπων, μαστροπείας, σωματεμπορίας και ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής (άρθρα 323, 323 Α, 349, 351 και 351 Α Π.Κ.)

· η δυνατότητα αναστολής της απέλασης των θυμάτων αυτών των πράξεων, που χορηγείται με Διάταξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών, η οποία εγκρίνεται από τον Εισαγγελέα Εφετών και ισχύει μέχρις ότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση στην ποινική δίκη κατά του υπαιτίου και

· ο ασφαλής και αξιοπρεπής επαναπατρισμός των θυμάτων που είναι αλλοδαποί, ενώ ειδικά για τον επαναπατρισμό ανήλικου θύματος, καθιερώθηκε, ως αναγκαία προϋπόθεση, και η σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα Ανηλίκων που διατυπώνεται ύστερα από Έκθεση του Επιμελητή Ανηλίκων.

ii) Με το άρθρο 15 παρ. 7 του ν. 3274/2004, που τροποποίησε το άρθρο 44 παράγραφος 7 ν. 2910/2001, με το οποίο ορίστηκε ότι η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν πράξεις προαγωγής σε πορνεία, μπορεί, με Διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και έγκριση του Εισαγγελέα Εφετών, να αναστέλλεται έως ότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλλθηκαν, ως και ότι, αν η καταμήνυση αποδειχθεί ψευδής, η απέλαση εκτελείται.

iii) Με το π.δ. 233/2003, που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 12 του ν. 3064/2002, με το οποίο θεσμοθετήθηκαν σημαντικά μέτρα για την προστασία όλων των θυμάτων trafficking, ανεξαρτήτως εάν έχει προηγηθεί ή όχι άσκηση ποινικής δίωξης για κάποια από τις πράξεις που έχουν τελεστεί σε βάρος τους. Η εφαρμογή των μέτρων προστασίας και αρωγής έχει ανατεθεί σε Υπηρεσίες ή Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής, που συνεργάζονται ή συμβάλλονται με συμβάσεις με Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

iv) Με τα άρθρα 44 παρ. 1 εδ. βγ και 4, 46-52 (συνδ. άρθρο 1ι) του ν. 3386/2005 (ζητήματα «Εισόδου, διαμονής και κοινωνικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια»). Στις πιο πάνω διατάξεις προσδιορίζεται η νομική έννοια του όρου «θύμα εμπορίας ανθρώπων» (άρθρο 1ι) και θεσπίζονται πολύ σημαντικά μέτρα για την παραμονή και νόμιμη εργασία στη χώρα προσώπων που έχουν χαρακτηριστεί θύματα. Το μόνο έλλειμμα της ισχύουσας νομοθεσίας σε σχέση με το προς κύρωση Πρωτόκολλο είναι ότι εξαρτά την παροχή της βοήθειας στα θύματα εμπορίας από την προηγούμενη δήλωση συνεργασίας με τις αρχές, προϋπόθεση που δεν υιοθετείται από το Πρωτόκολλο, όπως άλλωστε δεν υιοθετείται και από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (άρθρο 12 παρ. 6).

Για την πλήρη ενσωμάτωση του Πρωτοκόλλου θα χρει-

αστούν επομένως στο επίπεδο αυτό ορισμένες τροποποιήσεις της υπάρχουσας νομοθεσίας σε δύο κατά βάση επίπεδα: (α) να επεκταθούν οι ρυθμίσεις του ν. 3386/2005 σε όλους τους αλλοδαπούς, θύματα εμπορίας ανθρώπων και να μην ισχύουν μόνο για τους υπηκόους τρίτων χωρών, όπως σήμερα και (β) να διασφαλισθεί ότι η προστασία θα παρέχεται ανεξαρτήτως της συνεργασίας ή μη των θυμάτων με τις αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 7

Με το άρθρο αυτό υποδεικνύεται στα κράτη μέρη να θεσμοθετήσουν, πέραν των μέτρων που λαμβάνονται κατά το προηγούμενο άρθρο 6, και άλλα μέτρα πρόσφορα για την εξασφάλιση της προσωρινής, μόνιμης ή κατά περίπτωση διαμονής στην επικράτειά τους, των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, στο μέτρο που ο ανθρωπισμός και η ευσπλαχνία επιβάλλουν τούτο.

Τα μέτρα αυτά έχουν ήδη θεσμοθετηθεί στο ελληνικό δίκαιο με τις διατάξεις που προαναφέρθηκαν και εν προκειμένω μόνο η διαγραφή του όρου της προηγούμενης συνεργασίας με τις αρχές φαίνεται αναγκαία για την πλήρη ενσωμάτωση του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 8

Το άρθρο αυτό, αναφερόμενο, τόσο στα κράτη μέρη υποδοχής (των θυμάτων), όσο και στα κράτη μέρη των οποίων τα θύματα είναι υπήκοοι ή στην Επικράτεια των οποίων αυτά είχαν τη μόνιμη διαμονή τους κατά το χρόνο της εισόδου τους στο κράτος μέρος υποδοχής, ορίζει ότι θα πρέπει εκ μέρους αμφοτέρων να λαμβάνονται όλα τα μέτρα που κρίνονται εκάστοτε αναγκαία για να διευκολυνθεί και να εξασφαλισθεί, χωρίς αδικαιολόγητη ή υπέρμετρη καθυστέρηση, η ασφαλής επιστροφή τους, η οποία θα είναι, κατά προτίμηση, οικειοθελής, τηρουμένων όλων των θεσπισμένων νομικών διαδικασιών που αρμόζουν στην ιδιότητά τους, ως θυμάτων εγκλήματος εμπορίας ανθρώπων. Στο ίδιο άρθρο ορίζεται επίσης, ότι το κράτος μέρος στο οποίο απευθύνεται το αίτημα για επαναπατρισμό (σύμφωνα με τα προαναφερόμενα) δικαιούται να επαληθεύει, αλλά χωρίς υπέρμετρη ή αδικαιολόγητη καθυστέρηση, εάν το πρόσωπο ήταν υπήκοός του ή διέμενε μόνιμα σ' αυτό και σε θετική περίπτωση, οφείλει, μετά από αίτημα του κράτους μέρους υποδοχής, να του χορηγήσει τα απαραίτητα έγγραφα (ταξιδιωτικά κ.λπ.), ώστε να καθίσταται εφικτή η μετάβαση και η είσοδος του στο έδαφός του.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου δε θίγονται τα δικαιώματα που παρέχονται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέρους υποδοχής στα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και ότι η εν λόγω ρύθμιση ισχύει, με την επιφύλαξη κάθε διμερούς ή πολυμερούς συμφωνίας ή διακανονισμού που διέπει, εν όλω ή εν μέρει, την επιστροφή των θυμάτων των εγκλημάτων εμπορίας.

Η διάταξη αυτή συνδέεται άμεσα με τα άρθρα 13 παράγραφος 2 της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 3 παράγραφος 2 του 4ου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και 12 παράγραφος 4 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και κατά το περιεχόμενό της είναι ήδη ενσωματωμένη στην ελληνική νομοθεσία με τη διάταξη του άρθρου 13 του ν. 3064/2002, το οποίο ορίζει, ότι «ο επαναπατρι-

σμός αυτών πραγματοποιείται, χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπιά τους, με ασφαλή τρόπο, και αν πρόκειται για ανήλικο, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου Εισαγγελέα Ανηλίκων, που παρέχεται μετά από έκθεση του Επιμελητή Ανηλίκων».

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τα ειδικώς αναφερόμενα στις ερμηνευτικές σημειώσεις του παρόντος άρθρου, τα αναγραφόμενα στη δεύτερη παράγραφο αυτού, σύμφωνα με τα οποία «η εν λόγω επιστροφή των θυμάτων θα είναι κατά προτίμηση οικειοθελής», αφορούν στο κράτος μέρος υποδοχής, το οποίο αιτείται τον επαναπατρισμό του θύματος από το κράτος μέρος του οποίου αυτό είναι υπήκοος ή στην επικράτεια του οποίου είχε τη μόνιμη διαμονή του κατά το χρόνο εισόδου του στην επικράτεια του κράτους μέρους υποδοχής και έχουν την έννοια «ότι το κράτος μέρος υποδοχής υποβάλλει οικειοθελώς αυτό το αίτημα και δεν μπορεί να υποχρεωθεί για να προβεί σε τέτοια ενέργεια» (βλ. σχετ. τις ερμηνευτικές σημειώσεις, επί του παρόντος άρθρου, παράγραφος 2, σημ. 73). Σε ό,τι αφορά αντίθετα το ίδιο το θύμα, είναι προφανές ότι ο επαναπατρισμός του είναι πάντοτε οικειοθελής, εφόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω (κατά την ανάλυση, του άρθρου 6, περί αρωγής και προστασίας των θυμάτων διακίνησης προσώπων), η ίδια η θυματοποίηση αυτών των προσώπων καθιστά αναγκαία την επιστημονική και εξατομικευμένη αντιμετώπισή τους από τις εμπλεκόμενες Αρχές του κράτους μέρους και ουσιαστικά αποκλείει κάθε ενέργεια που θα είναι αντίθετη προς την ελεύθερα και ανεπηρέαστα διαμορφωσόμενη βούλησή του και τα καθιστά δέκτες εξαναγκαστικών συμπεριφορών, εκτός εάν συντρέχουν συγκεκριμένοι λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας (βλ. σχετ. το άρθρο 50 παρ. 2 ν. 3064/2002). Αντίθετη ερμηνεία, που θα έδιδε δυνατότητες για επαναπατρισμό του θύματος, χωρίς τη θέλησή του, θα ερχόταν σε αντίθεση με το τελολογικό υπόβαθρο των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου και ιδίως αυτών που αφορούν στην προστασία και στην αρωγή των θυμάτων, αλλά και στην πρόληψη των παρόντων εγκλημάτων (βλ. κατωτέρω).

Άρθρο 9

Με το παρόν άρθρο υποδεικνύεται στα κράτη μέρη να θεσμοθετήσουν πρόσφορα μέτρα, νομοθετικά ή άλλα και να εφαρμόσουν πολιτικές, οικονομικού, κοινωνικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού και ενημερωτικού χαρακτήρα, με στόχο την πρόληψη, την προστασία και την καταστολή των εγκλημάτων της διακίνησης προσώπων που έχουν χαρακτήρα διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, την αποτροπή νέας θυματοποίησης, την αποθάρρυνση της ζήτησης που υποθάλλει όλες τις μορφές διακίνησης προσώπων και την απάλειψη των παραγόντων που καθιστούν τα πρόσωπα, ιδιαίτερα τις γυναίκες και τα παιδιά, ευάλωτα στη διακίνηση, οι οποίες (πολιτικές), θα υλοποιούνται μέσω κοινωνικών κ.λπ. φορέων, οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων αλλά και στο πλαίσιο διμερών και πολυμερών συνεργασιών.

Η Ελλάδα έχει ήδη αναπτύξει νομοθετικές και άλλες πρωτοβουλίες προς την ανωτέρω κατεύθυνση (βλ. σχετικά τ' αναφερόμενα στην Εισηγητική Έκθεση της Σύμβασης του Παλέρμo επί του άρθρου 31), ενώ παράλληλα συμμετέχει και στις σχετικές πρωτοβουλίες της Ε.Ε. Ενδεικτικά αναφέρονται:

α) Η λειτουργία Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επι-

τροπής, που συγκροτήθηκε από τους Γενικούς Γραμματείς οκτώ συναρμόδιων Υπουργείων με σκοπό το συντονισμό των εργασιών σε πολιτικό επίπεδο και την εισήγηση νομοθετικών και άλλων μέτρων, αλλά και την εκπόνηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, η πραγματοποίηση του οποίου βρίσκεται σε εξέλιξη.

β) Η λειτουργία Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής – επιχειρησιακής Επιτροπής (ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ κλπ.), που συστήθηκε για την εισήγηση νομοθετικών πρωτοβουλιών και για τη προώθηση δράσεων σχετικά με την αντιμετώπιση του φαινομένου της Εμπορίας Ανθρώπων.

γ) Η θεσμοθέτηση μέτρων αρωγής, σε επίπεδα επιβίωσης, προστασίας και ψυχικής παρέμβασης, και

δ) η ανάπτυξη δράσεων, για την ενημέρωση της κοινωνίας των πολιτών και για την εκπαίδευση των συναρμόδιων δικαστικών, αστυνομικών και εν γένει διοικητικών Αρχών, που αναπτύχθηκαν με τη μορφή συνεδρίων ή ημερίδων, τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σπότ, με πρωτοβουλία κρατικών φορέων (Υπουργείου Εξωτερικών, Γενικής Γραμματείας Ισότητας, Κέντρου Ερευνών για θέματα ισότητας, Υπουργείου Εσωτερικών, δράση εκπαίδευσης ΙΛΑΕΙΡΑ, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Υπουργείο Απασχόλησης, δράσεις εκπαίδευσης, κατά το πρότυπο του προγράμματος AGIS της Ε.Ε. και της δράσεως ΙΛΑΕΙΡΑ κ.λ.π.), του Δ.Ο.Μ. και Μ.Κ.Ο., (Άρσις, STOP NOW, Δίκτυο Γυναικών, κ.λ.π.), αλλά και μέσω Street work.

Επίσης, η Ελλάδα μετέχει σε περιφερειακό επίπεδο, σε πρωτοβουλίες συνεργασίας (Εναλλακτική Έδρα Συμφώνου Σταθερότητας για τη ΝΑ Ευρώπη με έδρα στη Θεσσαλονίκη, Οικονομική Συνεργασία Μαύρης Θάλασσας Β – SEC , Πρωτοβουλία Συνεργασίας ΝΑ Ευρώπης – Seci), που αναπτύσσουν δράσεις για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων στις χώρες προέλευσης των θυμάτων, ενώ, εντός της Επικράτειάς της επιχειρείται η δικτύωση των εμπλεκόμενων φορέων, όπως η συνεργασία της Διυπουργικής Επιτροπής με το Δ.Ο.Μ. και δώδεκα εξειδικευμένες Μ.Κ.Ο., το Διπλωματικό Forum, που διοργανώνεται με πρωτοβουλία του ΥΠΕΞ και του Δ.Ο.Μ., στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι Υπουργείων, διπλωματικές Αρχές και Μ.Κ.Ο., συνεργαζόμενες Μ.Κ.Ο., σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, όπως το δίκτυο Α-ΡΙΑΔΝΗ, το πρόγραμμα HPA ή το δίκτυο συνεργασίας που προέκυψε από το πρόγραμμα Agis της Ε.Ε..

Άρθρο 10

Με το άρθρο 10 θεσπίζεται η συνεργασία μεταξύ των Αρχών των κρατών μερών που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων διακίνησης ανθρώπων, ώστε να εντοπίζουν τους δράστες και τα θύματα αυτών (που επιχειρούν να διασχίσουν τα διεθνή σύνορα), βάσει της γνησιότητας και των τύπων των χρησιμοποιούμενων ταξιδιωτικών εγγράφων, βάσει της αντιστοιχίας αυτών με τους κατόχους τους, των μέσων και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται από τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες, αλλά και των δεσμών που συνδέουν τα μέλη τους και υποδεικνύεται στα κράτη μέρη να μεριμνήσουν για την επιμόρφωση των οργάνων τους, που εμπλέκονται κατά τη νομική αντιμετώπιση του ανωτέρω εγκλήματος της διακίνησης προσώπων, με στόχο την πρόληψη αυτού. Επίσης, σύμφωνα, με αυτό το άρθρο η εν λόγω επιμόρφωση εστιάζει στις μεθόδους πρόληψης του ανωτέ-

ρω εγκλήματος, στην τιμωρία των δραστών, στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων των θυμάτων και στην προστασία τους από τους διακινητές και πρέπει να υλοποιείται με γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα ή τα ευαίσθητα δεδομένα που συναρτώνται με τη παιδική ηλικία και με το φύλο, αλλά και να ενθαρρύνει τη συνεργασία με Μ.Κ.Ο. ή με άλλους συναφείς ή με κοινωνικούς φορείς.

Στο παρόν άρθρο σημειώνεται ιδιαίτερα ότι το κράτος μέρος που λαμβάνει τις πληροφορίες οφείλει να συμμορφώνεται με τις αιτήσεις του κράτους μέρους που του έδωσε τις πληροφορίες, το οποίο μπορεί να θέτει περιορισμούς στη χρήση τους. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ευχερώς ότι το κράτος μέρος από το οποίο ζητούνται οι πληροφορίες δικαιούται να τις χορηγεί κατά τη διακριτική του ευχέρεια και κατά την κρίση του, εντός των ορίων της εθνικής του νομοθεσίας (συνεπώς, και σύμφωνα, με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 9Α και 19 παρ. 3 Συντάγματος, 8 παρ. 1 Ε.Σ.Δ.Α., 436 – 457 Κ.Π.Δ., των ν. 2472/1997, όπως τροποποιήθηκε, με τα άρθρα 8 του ν. 2819/2000, 10 ν. 3090/2002 και 8 ν. 3625/2007, 2774/1999, 3471/2006 και του Π.Δ. 47/2005 και του νόμου περί Eurorol), αλλά και να προσδιορίζει όρους κατά τη χρήση τους, τους οποίους θα πρέπει να τηρεί το κράτος μέρος, που ζητεί τις πληροφορίες. Η προαναφερόμενη ερμηνεία προκύπτει άλλωστε όχι μόνο από το άρθρο 10 αρ. 3 του Πρωτοκόλλου, αλλά και από τα οριζόμενα στα άρθρα 26 και 27 της ίδιας της Σύμβασης του Παλέρμο, σύμφωνα με τα οποία, τα κράτη μέρη και οι υπηρεσίες τους, έρευνας και καταστολής, στο πλαίσιο της συνεργασίας τους ενεργούν υπό το κράτος των αρχών του εσωτερικού τους δικαίου, εγκαθιδρύουν μεταξύ τους διαύλους επικοινωνίας και ενημέρωσης και συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες, κατά τη κρίση τους και στο μέτρο των δυνατοτήτων τους.

Κατά τα λοιπά, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί στην Ελλάδα στους τομείς της ανταλλαγής πληροφοριών και της βελτίωσης της συνεργασίας των κρατών μερών, παραπέμπουμε σε όσα αναφέρονται στην Αιτιολογική Έκθεση με αναφορά στα άρθρα 27 και 28 της Σύμβασης του Παλέρμο.

Άρθρο 11

Το άρθρο 11, αφού προτάσσει επιφύλαξη ως προς τις διεθνείς δεσμεύσεις για την ελεύθερη μετακίνηση των προσώπων και τις διεθνείς συμβάσεις περί μεταφοράς, προτρέπει τα κράτη μέρη να λάβουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα πρόσφορα μέτρα για τον εντοπισμό των μεταφορικών μέσων και των προσώπων που τα εκμεταλλεύονται, για να διαπιστώνουν εάν αυτά χρησιμοποιούνται για τη διακίνηση προσώπων και εάν τα μεταφερόμενα άτομα κατέχουν τα νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα που απαιτούνται για την είσοδό τους στο κράτος υποδοχής, για τη θέσπιση κυρώσεων σε περιπτώσεις μη τήρησης των παραπάνω υποχρεώσεων, για την ανάκληση θεωρήσεων διαβατηρίων ή άρνηση εισόδου σε πρόσωπα που εμπλέκονται στα εγκλήματα στα οποία αναφέρεται το παρόν Πρωτόκολλο, αλλά και για τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών συντοριακού ελέγχου, με την επιφύλαξη στη τελευταία περίπτωση, του άρθρου 27 της Σύμβασης.

Στην Ελλάδα, όσοι μεταφέρουν θύματα εμπορίας (με την έννοια που της δίνει το παρόν Πρωτόκολλο), ελέγχονται ποινικά σε κάθε περίπτωση βάσει των γενικών και των ειδικών διατάξεων του Π.Κ., ως αυτουργοί ή συμμε-

τοχοι των εκάστοτε εγκλημάτων, ενώ συγχρόνως αυτοί μπορεί να τιμωρηθούν και βάσει των διατάξεων του άρθρου 88 ν. 3386/2005, εάν συντρέχουν στο πρόσωπό τους σωρευτικά και οι προϋποθέσεις εφαρμογής αυτού του άρθρου. Περαιτέρω, με τον έλεγχο των συνόρων για τον εντοπισμό περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων είναι επιφορτισμένες μονάδες του Ελληνικού Στρατού, κλιμάκια της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος και ειδικώς συσταθέν Σώμα Συνοριοφυλάκων, τα αντίστοιχα δε ζητήματα ρυθμίζονται με τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 6 παρ. 1 και 2, 7 παρ. 3 και 4 και 8 του ν. 3386/2005. Επίσης, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης προβλέπεται η εκπαίδευση των υπαλλήλων που εργάζονται σε υπηρεσίες των χερσαίων και των θαλάσσιων συνόρων (λιμενικών, συνοριοφυλάκων, τελωνειακών κ.λπ.), με στόχο τον εντοπισμό των προσώπων που έχουν καταστεί θύματα εμπορίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου. Δεν απαιτούνται λοιπόν επιπλέον ρυθμίσεις ως προς το θέμα αυτό.

Άρθρο 12

Στο άρθρο 12 αναφέρεται ότι κάθε κράτος μέρος, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, αφ' ενός μεν για να περιορίσει, μέσω της ποιότητας των ταξιδιωτικών εγγράφων και των ταυτοτήτων που εκδίδει, κάθε δυνατότητα εύκολης πλαστογράφησης, νόθευσης, αναπαραγωγής ή παράνομης έκδοσης αυτών, αφ' ετέρου δε για να διασφαλίσει την ακεραιότητα και την ασφάλεια των εν λόγω εγγράφων ή αυτών που εκδίδονται για λογαριασμό του και για να εμποδίσει την παράνομη δημιουργία, έκδοση και χρήση τους.

Στην Ελλάδα, το τεχνοκρατικό σκέλος της ανωτέρω προτροπής ήδη καλύπτεται, τόσο θεσμικά όσο και στον τομέα της κατασκευής, από την ισχύουσα νομοθεσία και από αντίστοιχη τεχνική υποδομή για την έκδοση ταυτοτήτων και διαβατηρίων, (βλ. σχετ. ν. 3103/2003, [ΦΕΚ 23 Α'], π.δ. 134/2007, [ΦΕΚ 172/2007], κ.υ.α. 3021/ 22/10-στ/26-7-2007, [ΦΕΚ 1503/2007]), ενώ παράλληλα οι ενέργειες των παραβατών αντιμετωπίζονται ποινικά βάσει των γενικών και των ειδικών διατάξεων του Π.Κ., των διατάξεων του άρθρου 22 ν. 1599/1986 (ως ισχύει σήμερα) και των διατάξεων του ν. 3386/2005, περί αλλοδαπών. Ούτε και στο σημείο αυτό κρίνονται λοιπόν αναγκαίες νέες διατάξεις.

Άρθρο 13

Με το παρόν άρθρο προβλέπεται ότι σε περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέρος δεχθεί αντίστοιχο αίτημα, επαληθεύει, μέσα σε εύλογο χρόνο, τη νομιμότητα και την εγκυρότητα των ταξιδιωτικών εγγράφων και των δελτίων ταυτότητας τα οποία εκδόθηκαν ή φέρονται ότι εκδόθηκαν στο όνομά του, ως προς τα οποία υπάρχει η υποψία ότι χρησιμοποιούνται για διακίνηση προσώπων. Από τη διατύπωση του άρθρου 13 προκύπτει ότι «η επαλήθευση των πληροφοριών από κράτος μέρος, κατόπιν αντιστοίχου αιτήματος άλλου κράτους μέρους, συνεπάγεται και την εν συνεχεία (μετά την επαλήθευση) ενημέρωση του αιτούντος κράτους».

Το αντικείμενο της παραπάνω υπόδειξης καλύπτεται σήμερα από την ελληνική νομοθεσία, στο πλαίσιο των διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για την έκδοση (άρθρα 436–456 Κ.Π.Δ.), για τη δικαστική συνδρο-

μή (άρθρα 457–461 Κ.Π.Δ.), καθ' ο μέρος συναρτώνται με τη διαβίβαση των πληροφοριών στις οποίες αναφέρεται το παρόν άρθρο 13, αλλά και των διμερών και των πολυμερών συμβάσεων δικαστικής συνδρομής. Το παρόν άρθρο (13) ερμηνεύεται, σε συνδυασμό με το άρθρο 28 της Σύμβασης του Παλέρμο και με τα αναφερόμενα σχετικά με αυτό στην Εισηγητική Έκθεση αυτής (της Σύμβασης του Παλέρμο), με την επισήμανση όμως, η οποία τονίζεται και στο παρόν άρθρο, ότι «το Ελληνικό κράτος κυρώνει το παρόν άρθρο 13, με επιφυλάξεις, κατόπιν της συνδυαστικής ερμηνείας των διατάξεων των άρθρων 9 Α Σ., 19 παρ.3 Σ., 8 παρ. 1 ΕΣΔΑ, 436-457 Κ.Π.Δ. και 352 Β Κ.Π.Δ., όπως, αυτό προστέθηκε, με το άρθρο 2 του ν. 3625/2007, των ν. 2472/1997, όπως τροποποιήθηκε, με τα άρθρα 8 του ν. 2819/2000, 10 ν. 3090/2002 και 8 του ν.3625/2007, ν. 2774/1999, ν. 3471/2006, και του π.δ. 47/2005». Η εν λόγω, επισήμανση θεωρείται αναγκαία, εξαιτίας της προαναφερθείσας γραμματικής διατύπωσης, που ενδεχομένως δίνει την εντύπωση ότι το κράτος μέρος τηρεί τις διατάξεις του εσωτερικού του δικαίου μόνο κατά τη διαδικασία της επαλήθευσης. Τέλος, η έννοια των όρων «ταξιδιωτικά έγγραφα» και «δελτίο ταυτότητας» δίνεται στην ερμηνευτική διάταξη του παρόντος άρθρου, στην οποία προσδιορίζεται ότι ταξιδιωτικό έγγραφο είναι κάθε έγγραφο, που είναι αναγκαίο, για την είσοδο στο κράτος μέρος, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο αυτού και ότι ως δελτίο ταυτότητας θεωρείται κάθε έγγραφο παγίως χρησιμοποιούμενο σε ένα κράτος για να προσδιορίζει τα στοιχεία της ταυτότητας ενός προσώπου, σύμφωνα με τους νόμους και τις διαδικασίες αυτού του κράτους.

Άρθρα 14 – 20

Τα άρθρα αυτά περιέχουν τις τελικές διατάξεις του Πρωτοκόλλου που σχετίζονται με τον τρόπο εφαρμογής του.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ – ΕΠΙΦΥΛΑΞΕΙΣ

στο «Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Σκοπός του Πρωτοκόλλου αυτού είναι η πρόληψη και καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών όταν εμπλέκεται οργανωμένη εγκληματική ομάδα και η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μερών για την εκπλήρωση αυτών των σκοπών, ενώ προστατεύονται και τα δικαιώματα των λαθραία μεταφερόμενων μεταναστών. Πιο συγκεκριμένα:

Άρθρο 1

Το άρθρο αυτό ορίζει ότι το Πρωτόκολλο συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και ερμηνεύεται μαζί με τη Σύμβαση, οι διατάξεις της οποίας εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στο Πρωτόκολλο, αν δεν προβλέπεται διαφορετικά σ' αυτό.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 ορίζεται ως σκοπός του Πρωτοκόλλου η πρόληψη και καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μερών για την εκπλήρωση αυτών των σκοπών, όπως και η προστασία των δικαιωμάτων των λαθραία μεταφερόμενων μεταναστών.

Άρθρο 3

Για τους σκοπούς του Πρωτοκόλλου προσδιορίζεται στο άρθρο αυτό το περιεχόμενο επιμέρους όρων, όπως η "λαθραία διακίνηση μεταναστών", που ταυτίζεται με την επίτευξη της παράνομης εισόδου ενός προσώπου σε ένα κράτος μέρος του οποίου το πρόσωπο αυτό δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος, εφόσον υπάρχει σκοπός οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους, η "παράνομη είσοδος", το "ψευδές ταξιδιωτικό έγγραφο ή δελτίο ταυτότητας" και το "πλοίο".

Σχετικά με την έννοια «πλοίο», θα πρέπει να αναφερθεί ότι το άρθρο 1 του ΚΙΝΔ και το άρθρο 3 του ΚΔΝΔ οριοθετούν τη έννοια. Το άρθρο 88 του ν. 3386/2005 αναφέρεται στους πλοίαρχους ή κυβερνήτες πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και στους οδηγούς κάθε είδους μεταφορικού μέσου. Το Πρωτόκολλο περιλαμβάνει στην έννοια του πλοίου και τα υδροπλάνα. Η ελληνική νομοθεσία απαιτεί για την έννοια του πλοίου προορισμό και όχι μόνο ικανότητα κίνησης στη θάλασσα, γι' αυτό και τα υδροπλάνα δεν θεωρούνται πλοία, αφού να μην έχουν την ικανότητα να πλέουν στη θάλασσα κατά την αποθαλάσσωση και την προσθαλάσσωση, είναι όμως προορισμένα να κινούνται στον αέρα. Γι' αυτά η κίνηση στη θάλασσα είναι επιβληθητική μόνο για την πτήση (βλ. Αλίκης Κιάντου - Παμπούκη, «Ναυτικό δίκαιο», Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1989, σελ. 25 και τις εκεί παραπομπές). Για το σκοπό του Πρωτοκόλλου και σύμφωνα με το άρθρο 4 αυτού (πεδίο εφαρμογής) στις περιπτώσεις λαθραίας διακίνησης μεταναστών, εφόσον τα εγκλήματα είναι διασυννοριακά από τη φύση τους και εμπλέκεται οργανωμένη εγκληματική ομάδα, στην έννοια του πλοίου υπάγονται και τα υδροπλάνα.

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου, το οποίο εφαρμόζεται, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτό, για την πρόληψη, διερεύνηση και δίωξη των αδικημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 αυτού, εφόσον τα εν λόγω αδικήματα είναι διεθνικά.

Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 διευκρινίζεται ότι οι μετανάστες δεν υπόκεινται σε ποινική δίωξη, δυνάμει του Πρωτοκόλλου, για μόνο το γεγονός ότι αποτέλεσαν αντικείμενο των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 6.

Άρθρο 6

Στο άρθρο αυτό προσδιορίζεται η υποχρέωση κάθε κράτους Μέρους να υιοθετήσει τα αναγκαία νομοθετικά και άλλα μέτρα για να θεσπισθούν ως ποινικά αδικήματα, όταν τελούνται με πρόθεση και για να αποκτηθεί άμεσο

ή έμμεσο οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος, η λαθραία διακίνηση μεταναστών, η κατάρτιση, προμήθεια, παροχή ή κατοχή ψευδούς ταξιδιωτικού εγγράφου ή δελτίου ταυτότητας όταν διαπράττονται με σκοπό τη διευκόλυνση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών, και η διευκόλυνση προσώπου που δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος να παραμείνει στο ενδιαφερόμενο κράτος χωρίς να συντρέχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις για νόμιμη παραμονή στο κράτος. Ως ποινικά αδικήματα ζητείται επίσης να αντιμετωπισθούν η απόπειρα των πιο πάνω εγκλημάτων και η συμμετοχή σε αυτά, όπως και η οργάνωση και καθοδήγηση για τη διάπραξη τους. Στο ίδιο άρθρο διευκρινίζεται ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως επιβαρυντικές περιστάσεις των αδικημάτων συμπεριφορές που α) θέτουν σε κίνδυνο ή μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή ή την ασφάλεια των μεταναστών ή β) συνεπάγονται απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση των μεταναστών, στην οποία περιλαμβάνεται και αυτή που έχει σκοπό την εκμετάλλευσή τους.

Στο ελληνικό ποινικό δίκαιο όλες αυτές οι συμπεριφορές είναι ήδη ποινικά αδικήματα και αντιμετωπίζονται με αυστηρές κυρώσεις. Ειδικότερα, η λαθραία διακίνηση μεταναστών όπως αυτή προβλέπεται στο Πρωτόκολλο (άρθρο 6 παρ. 1 εδ. α' ρυθμίζεται στην ελληνική νομοθεσία από το κεφάλαιο ΙΖ «Γενικές Υποχρεώσεις – Κυρώσεις» του ν. 3386/2005.

Οι παράνομες συμπεριφορές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εδ. β' (i και ii) καλύπτονται από τα άρθρα 216 Π.Κ. (πλαστογραφία), 220 Π.Κ. (υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης), 242 Π.Κ. (ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ.), σε συνδυασμό με το άρθρο 187 παρ.1 Π.Κ..

Επίσης, εάν το ψευδές ταξιδιωτικό έγγραφο ή ταυτότητα εκδόθηκε με δωροδοκία ή εξαναγκασμό, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Π.Κ., όπως τα άρθρα 235, 236 Π.Κ. και 333, 385, 372, 374 Π.Κ.. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 216 παρ.1 Π.Κ. (πλαστογραφία) τιμωρεί την κατάρτιση πλαστού και τη νόθευση του εγγράφου. Με το β' εδάφιο της παραγράφου 1 η χρήση του εγγράφου από το ίδιο άτομο θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση. Με την παράγραφο 2 τιμωρείται και όποιος εν γνώσει του κάνει χρήση πλαστού ή νοθευμένου εγγράφου.

Επιπλέον, με το εδάφιο β' της παραγράφου 3, με αυξημένη ποινή τιμωρείται ο υπαίτιος που διαπράττει πλαστογραφίες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια και το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν τα 15.000 ευρώ. Με το άρθρο 242 Π.Κ. τιμωρείται ο υπαίτιος εάν είναι δημόσιος υπάλληλος και αρμόδιος για την έκδοση του πιστοποιητικού και σε αυτό βεβαιώνει ψευδή γεγονότα.

Επίσης, τιμωρείται βαρύτερα εάν επιδιώκει τη διάπραξη των παραπάνω εγκλημάτων σε βαθμό κακουργήματος (216, 242) και συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε εγκληματική οργάνωση, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 187 Π.Κ. Επιπλέον, στην ελληνική νομοθεσία και ειδικότερα στα άρθρα 87 παρ. 7 και 87 παρ. 8 του ν. 3386/2005 τιμωρείται όποιος παράνομα κατέχει ή χρησιμοποιεί γνήσιο διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου, επίσης όποιος παρακρατεί διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου ή αρνείται να παραδώσει τούτο στην αρμόδια υπηρεσία, καθώς και όποιος κατέχει ή χρησιμοποιεί πλαστό διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο (άρθρο 87 παρ. 7).

Τιμωρείται, επίσης, ο υπεύθυνος γραφείου ταξιδίων ή μετανάστευσης ή οποιοσδήποτε άλλος υποβάλλει για

λογαριασμό τρίτου στην αρμόδια αρχή δικαιολογητικά έκδοσης ταξιδιωτικού εγγράφου με στοιχεία που δεν ανταποκρίνονται στην ταυτότητα του προσώπου αυτού, καθώς και εκείνος για λογαριασμό του οποίου υποβάλλονται τα δικαιολογητικά.

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 1 εδ. γ', η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί επίσης τις άδικες αυτές πράξεις. Πιο συγκεκριμένα, η παροχή διευκόλυνσης παραμονής σε άτομο που έχει εισέλθει παράνομα στη χώρα αντιμετωπίζεται με τα άρθρα 84-87 του ν. 3386/2005, στα οποία α) καθορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δημόσιες υπηρεσίες, τα ΝΠΔΔ, οι Ο.Τ.Α. και οι υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται να μην παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε υπηκόους τρίτης χώρας, καθώς και οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης, β) προβλέπονται οι υποχρεώσεις των συμβολαιογράφων κατά την κατάρτιση συμβολαιογραφικών πράξεων όταν συμβαλλόμενοι ή συμμετέχοντες καθ' οιονδήποτε τρόπο σε αυτές είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι σχετικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης, γ) προβλέπονται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών που απασχολούν υπηκόους τρίτων χωρών και οι σχετικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης και δ) προβλέπονται οι υποχρεώσεις υπαλλήλων και λοιπών ιδιωτών και οι σχετικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης, ενώ υπάρχει ρητή πρόβλεψη ποινής φυλάκισης τουλάχιστον 1 μηνός και χρηματικής ποινής τουλάχιστον 5.000 ευρώ για όποιον διευκολύνει την παράνομη διαμονή υπηκόου τρίτης χώρας (άρθρο 87 παρ. 6) ή ποινής φυλάκισης τουλάχιστον 2 ετών, αν ο δράστης ενήργησε από κερδοσκοπία.

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 2 εδ. α' (απόπειρα), η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί τις άδικες αυτές πράξεις με τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί απόπειρας και ειδικότερα το άρθρο 42 Π.Κ. Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 2 εδ. β' (συμμετοχή), η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί τις άδικες αυτές πράξεις με τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί συμμετοχής και ειδικότερα τα άρθρα 45, 46, 47 Π.Κ. Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 2 εδ. γ' (οργάνωση ή καθοδήγηση), το Πρωτόκολλο, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 4 αυτού, εφαρμόζεται όταν εμπλέκεται οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Πέρα από τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί συμμετοχής, οι έννοιες της οργάνωσης και διεύθυνσης (directing - κατά το αγγλικό κείμενο), τιμωρούνται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο παρόν νομοσχέδιο από το άρθρο 187 Π.Κ., όταν αφορούν στη διάπραξη κακούργημάτων.

Με το άρθρο 87 παρ. 5 του ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 15 του ν. 2536/2007 καλύπτεται το άρθρο 6 παρ. 2γ του Πρωτοκόλλου για τα σχετικά κακούργηματα.

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 3 εδ. α' του Πρωτοκόλλου για τις επιβαρυντικές περιστάσεις των αδικημάτων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου και ειδικότερα τις περιστάσεις εκείνες που θέτουν σε κίνδυνο ή μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή ή την ασφάλεια των μεταναστών, ισχύει η πρόβλεψη του άρθρου 88 παρ. 1 εδ. γ' και δ' ν. 3386/2005 που αφορούν στις περιπτώσεις που προέκυψε κίνδυνος για άνθρωπο ή επήλθε θάνατος κατά τη μεταφορά μεταναστών. Ισχύουν επίσης και οι σχετικές δια-

τάξεις του ειδικού μέρους του Π.Κ. όπως π.χ. το άρθρο 306 (έκθεση).

Σχετικά με την ποινικοποίηση των συμπεριφορών που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 3 εδ. β' για τις επιβαρυντικές περιστάσεις των αδικημάτων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου και ειδικότερα τις περιστάσεις εκείνες που συνεπάγονται απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση των μεταναστών, στην οποία περιλαμβάνεται και αυτή που έχει σκοπό την εκμετάλλευσή τους, ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 323Α παρ. 1 Π.Κ. («εμπορία ανθρώπων», η βαριά σωματική βλάβη του παθόντος αποτελεί επιβαρυντική περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 εδ. δ', το άρθρο 351 παρ. 4 εδ. γ' Π.Κ. («σωματεμπορία», όπου ισχύει επιβαρυντική περίπτωση εάν η πράξη συνδέεται με την παράνομη είσοδο, παραμονή ή έξοδο του παθόντος από τη χώρα, σε περίπτωση θανάτου επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη κατά την παράγραφο 5 του παραπάνω άρθρου).

Με βάση τα παραπάνω δεν είναι αναγκαία η πρόβλεψη νέων ποινικών κυρώσεων για την αντιμετώπιση των συμπεριφορών που περιγράφονται στο άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου.

Άρθρα 7 – 9

Τα άρθρα 7, 8 και 9 του Πρωτοκόλλου αφορούν στη συνεργασία και στη λήψη μέτρων κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη θάλασσα. Στο άρθρο 8 καθορίζονται τα μέτρα κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη θάλασσα και ειδικότερα η έγκριση ελέγχου πλοίων με ελληνική σημαία, όταν υπάρχουν υποψίες ότι μεταφέρει λαθρομετανάστες και η δυνατότητα ελέγχου από τις ελληνικές αρχές πλοίων ύποπτων για μεταφορά λαθρομεταναστών.

Σχετικά με όσα ορίζονται στο άρθρο 8 παράγραφος 6 του Πρωτοκόλλου: «Ορισμός αρχής ή αρχών αρμόδιων να δέχονται και να ανταποκρίνονται σε αιτήσεις συνδρομής, επιβεβαίωσης νηολογίου ή του δικαιώματος ενός πλοίου να υψώνει τη σημαία του, καθώς και για την παροχή άδειας προς λήψη των κατάλληλων μέτρων και γνωστοποίηση του ορισμού αυτού μέσω του Γ.Γ. του Ο.Η.Ε. σε όλα τα Κράτη Μέρη εντός μηνός», στην πράξη επιλαμβάνονται οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και ειδικότερα οι αρμόδιες Διευθύνσεις του Λιμενικού Σώματος, όπως η Διεύθυνση Ασφαλείας.

Επίσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004 του Συμβουλίου (26-10-2004, ΕΕ L 349/25-11-2004) έχει συσταθεί ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα (FRONTEX) στον οποίο υπηρετεί αξιωματικός σύνδεσμος της Ελληνικής Αστυνομίας. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα (FRONTEX) συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών - μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, επικουρεί τα κράτη - μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά σύνορα και ενισχύει την ασφάλεια των συνόρων εξασφαλίζοντας το συντονισμό των ενεργειών των κρατών - μελών κατά την εφαρμογή των κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων. Η Ελλάδα έχει κοινά εξωτερικά σύνορα, χερσαία και θαλάσσια με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο άρθρο 9 του Πρωτοκόλλου καθορίζονται οι ρήτρες

προστασίας σε περίπτωση που οι αρμόδιες ελληνικές αρχές λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου αυτού.

Άρθρο 10

Το άρθρο 10 αναφέρεται στη συνεργασία των κρατών μερών για την ανταλλαγή πληροφοριών σε θέματα μετανάστευσης. Αρμόδια αρχή για την συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών που προβλέπονται στο άρθρο 10 του Πρωτοκόλλου είναι το Τμήμα Ανάλυσης Εγκληματικότητας της Δ/σης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο είναι αρμόδιο για την εκπόνηση της έκθεσης για την κατάσταση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα και το τμήμα Συνοριακής Φύλαξης. Στην παραπάνω αρχή (Δ/ση Δημόσιας Ασφάλειας) και με βάση όσα αναφέρονται στο άρθρο 13 του Πρωτοκόλλου ανατίθεται και ο έλεγχος της εγκυρότητας των ταξιδιωτικών εγγράφων.

Άρθρο 11

Τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 του Πρωτοκόλλου καλύπτονται επαρκώς από τη νομοθεσία και ειδικότερα τον ν. 3386/2005 και δη το άρθρο 88, το οποίο αφορά στις υποχρεώσεις των μεταφορέων. Σχετικά με τη λήψη μέτρων που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 11 του Πρωτοκόλλου, το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 3386/2005 συμπληρώνεται με το εδάφιο στο οποίο προβλέπει την άρνηση εισόδου ή την ανάκληση της θεώρησης εισόδου σε πρόσωπο που εμπλέκεται με οιονδήποτε τρόπο σε παράνομη διακίνηση μεταναστών από οργανωμένα κυκλώματα, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου.

Στο άρθρο 76 παρ. 1 εδ. α' του ν. 3386/2005 προβλέπεται ήδη η διοικητική απέλαση αλλοδαπού που έχει καταδικαστεί τελεσίδικα, ανεξαρτήτως ποινής, για εγκλήματα που αφορούν μεταξύ άλλων προώθηση μεταναστών, διευκόλυνση μεταφοράς ή πρόωθησης ή εξασφάλισης καταλύματος και στο εδάφιο β' και αν «έχει παραβιάσει τις διατάξεις του νόμου αυτού».

Άρθρα 12 – 13

Στα άρθρα αυτά προβλέπεται η υποχρέωση των κρατών μερών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την ασφάλεια, τον έλεγχο και την εγκυρότητα των ταξιδιωτικών εγγράφων και των ταυτοτήτων, για τα οποία ισχύουν όσα αναφέρθηκαν και στο προηγούμενο Πρωτόκολλο.

Άρθρο 14

Σχετικά με το άρθρο 14 του Πρωτοκόλλου, η Ελλάδα έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση των στελεχών των αρμόδιων υπηρεσιών δίωξης της λαθρομετανάστευσης, κυρίως των στελεχών του Υπουργείου Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και ΥΕΝ/ΔΑ, συναντιούνται εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη με αντίστοιχους γειτονικών χωρών για θέματα λαθρομετανάστευσης και διοργανώνονται σεμινάρια στην Αστυνομική Ακαδημία μέσω της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας για μεταφορά εμπειρίας και τεχνολογίας.

Μία μόνο προσθήκη φαίνεται εν προκειμένω αναγκαία.

Ειδικότερα, για την αντιμετώπιση της οργανωμένης παράνομης μετανάστευσης, συμπληρώνεται το άρθρο 3 του ν. 3386/2005 ώστε η προβλεπόμενη στο άρθρο αυτό Επιτροπή να μεριμνά για θέματα εκπαίδευσης των αρμόδιων αρχών στην πρόληψη και στο σεβασμό των δικαιωμάτων, καθώς και για θέματα παροχής υλικοτεχνικής βοήθειας σε χώρες προέλευσης ή διαμετακόμισης μεταναστών, αλλά και για θέματα ενημέρωσης του κοινού και συνεργασίας σχετικά με την αντιμετώπιση του φαινομένου σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 15

Σχετικά με όσα προβλέπονται στο άρθρο 15 του Πρωτοκόλλου, στο άρθρο 66 του Ν. 3386/2005 και γενικότερα στο κεφάλαιο ΙΒ' που αφορά στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών, στο ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης, στα υποπρογράμματα που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 66 και αφορούν στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, προβλέπεται η ενημέρωση της κοινής γνώμης και για τους κινδύνους από την παράνομη μετανάστευση από οργανωμένες εγκληματικές ομάδες.

Επίσης στο άρθρο 2 του π.δ. 188/2002 «Σύσταση Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής», που αφορά στους σκοπούς του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, στο εδ. γ', αναφέρεται ως σκοπός και «ο σχεδιασμός και υλοποίηση επικοινωνιακής πολιτικής για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα μετανάστευσης».

Άρθρο 16

Το άρθρο 16 προβλέπει υποχρέωση των κρατών μερών για την υιοθέτηση μέτρων προστασίας των ατόμων που είναι θύματα λαθραίας διακίνησης μεταναστών, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου.

Η Ελλάδα, με το ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια (ΦΕΚ 212 Α')», αξιοποιώντας την προηγούμενη νομοθετική εμπειρία και πρακτική και θεσμοθετώντας για πρώτη φορά ρυθμίσεις για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, έχει βέβαια θεσπίσει ένα σύστημα διαχείρισης της μεταναστευτικής πολιτικής, το οποίο όμως φαίνεται ότι μπορεί πάντως να συμπληρωθεί, επεκτείνοντας την εφαρμογή των προστατευτικών διατάξεων που ισχύουν για τα θύματα εμπορίας και στα πρόσωπα που κατέστησαν αντικείμενο παράνομης διακίνησης μεταναστών. Για το σκοπό αυτό επαναπροσδιορίζεται ο τίτλος του πιο πάνω νόμου, η νομική έννοια του όρου «θύμα εμπορίας ανθρώπων», (άρθρο 1ι), και «θύμα παράνομης διακίνησης μεταναστών» (άρθρο 1κ) και θεσπίζονται πολύ σημαντικά μέτρα για τη παραμονή και τη νόμιμη εργασία στη χώρα προσώπων που έχουν χαρακτηριστεί με βάση τις πιο πάνω έννοιες.

Συγκεκριμένα, αναβαθμίζεται η ήδη προβλεπόμενη χορήγηση και ανανέωση αδειών παραμονής σε αλλοδαπούς, υπηκόους τρίτων χωρών, που εισήλθαν παράνομα στη χώρα σύμφωνα και με τις προβλέψεις του άρθρου 14 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων, εάν υπήρξαν θύματα εμπορίας ή παράνομης διακίνησης μεταναστών (άρθρα 46 - 52 ν. 3386/2005), εφόσον η διαμονή τους κρίνεται απαραίτητη είτε εξαιτίας της προσωπικής

τους κατάστασης είτε για σκοπούς συνεργασίας με τις αρμόδιες διωκτικές αρχές (άρθρα 46-52 ν. 3386/2005), παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής περιορισμένης ισχύος, λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, χορηγείται προθεσμία περίσκεψης τριών μηνών – με δυνατότητα παράτασης για τους ανηλίκους – στη διάρκεια της οποίας δεν εκδίδονται και δεν εκτελούνται αποφάσεις απέλασης και παρέχεται προστασία και αρωγή, ενώ τέλος υπάρχει ήδη και η γενική δυνατότητα χορήγησης και ανανέωσης άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους κατά το άρθρο 44 παρ. 1 εδ. βγ' και 4 ν. 3386/2005).

Άρθρα 17 – 18

Σχετικά με τα άρθρα 17 και 18 του Πρωτοκόλλου, η Ελλάδα και οι αρμόδιες υπηρεσίες της έχουν συνάψει πλήθος συμφωνιών για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης. Η Ελλάδα δεν αποτελεί τόπο προέλευσης, αλλά τόπο προορισμού ή διέλευσης μεταναστών, γι' αυτό και έχει υπογράψει σχετικές συμβάσεις και συνεργάζεται με διάφορες χώρες, κυρίως γειτονικές, σε θέματα επανεισδοχής και επαναπροώθησης.

Τα θέματα επιστροφής των μεταναστών ρυθμίζονται από ειδικές συμβάσεις, με την επιφύλαξη των σχετικών ρυθμίσεων για τους πρόσφυγες και τη χορήγηση πολιτικού ασύλου. Εν προκειμένω ισχύουν, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν την προστασία και αρωγή των θυμάτων, οι διατάξεις για την απέλαση αλλοδαπών που παραβίασαν τις διατάξεις του νόμου (άρθρα 76 επ. ν. 3386/2005) και εισήλθαν παράνομα στην Ελλάδα.

Άρθρο 19 – 25

Με τα άρθρα αυτά προβλέπονται διαδικαστικά θέματα που σχετίζονται με την υπογραφή του Πρωτοκόλλου, τις επίσημες γλώσσες, τις προϋποθέσεις καταγγελίας και τη διατύπωση επιφυλάξεων. Σχετικά με τη διατύπωση επιφυλάξης που προβλέπεται στο άρθρο 20 παράγραφος 3 του Πρωτοκόλλου (επίλυση διαφορών), η διατύπωση επιφυλάξης ως προς την επίλυση των διαφορών που αφορούν στην ερμηνεία ή στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου με διαπραγματεύσεις και σε περίπτωση μη επίλυσης, την υποβολή αίτησης για διαιτησία και περαιτέρω σε περίπτωση αδυναμίας για την οργάνωση της διαιτησίας την παραπομπή της διαφοράς σε διεθνές δικαστήριο, δεν αποτελούν γνωστή διαδικασία στην ελληνική έννομη τάξη. Η ελληνική πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 20 και δηλώνει ότι δεν δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο «Πρωτόκολλο κατά της Παράνομης Διακίνησης Πυροβόλων Όπλων, Τμημάτων και Συστατικών τους και Πυρομαχικών που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος»

Ο σκοπός του Πρωτοκόλλου, κατά το άρθρο 2 αυτού, είναι να προωθήσει, να διευκολύνει και να ενισχύσει την συνεργασία μεταξύ των κρατών μερών προκειμένου να προληφθεί, καταπολεμηθεί και εξαλειφθεί η παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, τμημάτων

και συστατικών τους και πυρομαχικών, το δε πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 4) οριοθετείται στην πρόληψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και στη διεύρυνση και δίωξη εγκλημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου, εφόσον τα εν λόγω εγκλήματα είναι διασυνοριακής φύσης και εμπλέκεται σ' αυτά οργανωμένη εγκληματική ομάδα.

Η χώρα μας για την πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών εφαρμόζει τον ν. 2168/1993, όπως τροποποιήθηκε με τους νόμους 2334/1995, 2452/1996, 2800/2000 και 3169/2003.

Μεταξύ του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου και του βασικού Νόμου 2168/1993 υπάρχει συμβατότητα, δεν παρατηρούνται ουσιώδεις διαφορές ή αποκλίσεις από τις ρυθμίσεις του Πρωτοκόλλου, το σύνολο δε των ζητημάτων που αφορούν τις ανωτέρω παραβάσεις αποτελεί αντικείμενο ρυθμίσεων του νόμου. Είναι δε προφανές ότι ο νομοθέτης, κατά την τροποποίηση του άρθρου 187 Π.Κ., με το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 2928/2001, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 11 παρ. 3 ν. 3064/2002, έλαβε υπόψη του την Σύμβαση του Παλέρμο και το Πρωτόκολλο, ορίζοντας ότι «με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε δομημένη και διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα (οργάνωση) και επιδιώκει την διάπραξη περισσότερων κακούρηγμάτων που προβλέπονται στη νομοθεσία ... περί όπλων, εκρηκτικών υλών ...».

Από την ειδικότερη προσέγγιση και παράλληλη ανάγνωση των διατάξεων του Νόμου και του Πρωτοκόλλου παρατηρούμε τα εξής:

Άρθρα 1 – 3

Στο άρθρο 1 προσδιορίζεται η σχέση του Πρωτοκόλλου με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών, όπως και στα προηγούμενα Πρωτόκολλα, με το άρθρο 2 προσδιορίζεται ο σκοπός του, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, ενώ με το άρθρο 3 καθορίζεται το περιεχόμενο των χρησιμοποιούμενων όρων και ειδικότερα των όρων πυροβόλο όπλο, τμήματα και συστατικά, πυρομαχικά, παράνομη κατασκευή, παράνομη διακίνηση και εντοπισμός.

Σε σχέση με την έννοια του όπλου, ειδικότερα, θα πρέπει να παρατηρηθούν τα εξής:

Στο άρθρο 1 ν. 2168/1993 υπό τον τίτλο «έννοια όρων – έκταση εφαρμογής» ορίζεται η έννοια του όπλου, των πυρομαχικών και των εκρηκτικών υλών, ενώ διευκρινίζεται ότι στις διατάξεις του νόμου υπάγονται επίσης τα ανταλλακτικά μέρη και τα εξαρτήματα όπλων και εκρηκτικών μηχανισμών και μέρη πυρομαχικών.

Στο άρθρο 5 παρ. 1 και 7 ν. 2168/1993 προβλέπεται και τιμωρείται η παράνομη κατασκευή ή η συναρμολόγηση πυροβόλων όπλων, των μερών ή των εξαρτημάτων αυτών ή των πυρομαχικών από μέρη που έχουν διακινηθεί χωρίς άδεια ή εξουσιοδότηση που χορηγείται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη για την κατασκευή εντός του κράτους ειδών που επιτρέπεται να εισαχθούν από το εξωτερικό, επίσης με άδειά του. Σύμφωνα εξάλλου, με τις διατάξεις των άρθρων 2,3,4,6 και 11 ν. 2168/1993, τα εγκλήματα παράνομης διακίνησης όπλων είναι α) η παράνομη εισαγωγή από το εξωτερικό κάθε είδους όπλου και πυρομαχικών, καθώς και των συστατικών

μερών του, εκρηκτικών υλών και εκρηκτικών μηχανισμών, η παράνομη εξαγωγή – επανεξαγωγή κάθε είδους πυροβόλου όπλου, εκρηκτικών υλών, πυρομαχικών και άλλων ειδών πολεμικού υλικού, η παράνομη διαμετακόμιση των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 εδάφια α, β, δ, ε και στ και παρ. 3 (εκτός από την περίπτωση ε' ν. 2168/1993, η παράνομη διάθεση και η παράνομη μεταφορά.

Από την απλή σύγκριση των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι: 1) Ο ορισμός της έννοιας του όπλου είναι ευρύτερος από εκείνον που περιέχεται στο Πρωτόκολλο, αφού περιλαμβάνει και τα όπλα που εκτοξεύουν – εκτός από σφαίρες και βλήματα – α) χημικές ουσίες, β) ακτίνες, γ) φλόγες, δ) αέρια, ενώ παρέχει και τη δυνατότητα χαρακτηρισμού ως όπλου κάθε συσκευής που μπορεί να προκαλέσει με οποιοδήποτε τρόπο κάκωση ή βλάβη της υγείας, όρος που δεν είναι απαραίτητος για το Πρωτόκολλο, το οποίο ορίζει ως «πυροβόλο όπλο» κάθε φορητό όπλο με κάννη που εκτοξεύει ή είναι σχεδιασμένο να εκτοξεύει σφαίρα ή βλήμα με τη δράση ενός εκρηκτικού. Επιπλέον ιδρύεται κατηγορία όπλων «κατά πλάσμα του νόμου», ενώ τέτοια πρόβλεψη δεν υπάρχει στο Πρωτόκολλο.

2) Προβλέπονται ρυθμίσεις σχετικές με παλαιά πυροβόλα όπλα και αντίγραφα αυτών (άρθρο 1 παρ. 6 ν. 2168/1993), που εξαιρούνται στο άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αν έχουν κατασκευαστεί πριν από το έτος 1899 και ορίζεται ότι: α) πυροβόλα όπλα που κατασκευάστηκαν πριν από την 1.1.1870, υπό τον όρο ότι δεν μπορούν να δεχτούν πυρομαχικά προοριζόμενα για όπλα η κατοχή των οποίων απαιτεί άδεια και β) αγχέμαχα όπλα που κατασκευάστηκαν πριν από την 1.1.1922, εφόσον φυλάσσονται σε ειδικά καταστήματα εμπορίας ή σε συλλογές φυσικών προσώπων, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου, ως προς δε τα αντίγραφα εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 1 παρ. 6 εδάφιο ε ν. 2168/1993 δυνάμει της οποίας υπάγονται στις διατάξεις του νόμου απομιμήσεις (replicas) μη λειτουργούντων όπλων λόγω ουσίωδους έλλειψης ή βλάβης.

Το συμπέρασμα είναι ότι ο ορισμός της έννοιας του όπλου που υπάρχει στο ελληνικό δίκαιο υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 4

Στο άρθρο αυτό ορίζεται ως πεδίο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτό, η πρόληψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών και η διερεύνηση και δίωξη εγκλημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου αυτού, εφόσον τα εν λόγω εγκλήματα είναι διεθνικής φύσης και εμπλέκεται σε αυτά οργανωμένη εγκληματική ομάδα. Το Πρωτόκολλο δεν εφαρμόζεται αντίθετα σε διακρατικές συναλλαγές ούτε σε κρατικές μετακινήσεις, εφόσον η εφαρμογή του Πρωτοκόλλου θα μπορούσε να βλάψει το δικαίωμα κράτους μέρους να αναλάβει δράση προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 5

Με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου προσδιορίζονται οι συμπεριφορές που πρέπει να αναχθούν σε εγκλήματα ό-

ταν γίνονται με πρόθεση και είναι: α) η παράνομη κατασκευή πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, β) η παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών και γ) η παραποίηση ή η παράνομη διαγραφή, αφαίρεση ή αλλαγή των ενδείξεων επί των πυροβόλων όπλων, που απαιτείται βάσει του άρθρου 8 του Πρωτοκόλλου.

Ως προς τα εγκλήματα υπό τις ενδείξεις α) και β) υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη για την τιμωρία των υπαιτίων, αφού τα εγκλήματα του ν. 2168/1993 ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες 1) εγκλήματα διακίνησης – στα οποία περιλαμβάνεται και η παράνομη κατασκευή, 2) εγκλήματα κατοχής και 3) εγκλήματα χρήσης. Ως προς τα εγκλήματα υπό την ένδειξη γ) η αξιόποινη εγκληματική συμπεριφορά της παραποίησης ή διαγραφής, αφαίρεσης ή αλλαγής ενδείξεων επί των πυροβόλων όπλων προβλέπεται και τιμωρείται από την διάταξη της παραγράφου 8 εδάφιο α' του άρθρου 7 ν. 2168/1993, με αποτέλεσμα να μην είναι αναγκαία η νομοθετική παρέμβαση ως προς το σημείο αυτό. Θα πρέπει επιπλέον να ειπωθεί ότι στο ελληνικό δίκαιο, εκτός από τις γενικές τυποποιήσεις των άρθρων 2 – 14 (εισαγωγή, εξαγωγή, διαμετακόμιση, κατασκευή, εμπορία, διάθεση, κατοχή, οπλοφορία, μεταφορά, οπλοχρησία), υπάρχει ως διακεκριμένη μορφή εγκλήματος, στο άρθρο 15, η τέλεση όλων των πιο πάνω πράξεων με σκοπό τη διάθεση των όπλων σε τρίτους για την τέλεση εγκλημάτων ή τον εφοδιασμό ομάδων. Στην περίπτωση αυτή, οι πράξεις γίνονται κακούργηματα, απειλούμενα με ποινή κάθειρξης.

Εξάλλου, για τις πράξεις απόπειρας και συμμετοχής στις ανωτέρω κύριες πράξεις ισχύουν όσα ήδη ειπώθηκαν πιο πάνω: στην Ελλάδα υπάρχουν γενικοί κανόνες που τιμωρούν την απόπειρα όλων των κακούργημάτων και πλημμελημάτων (άρθρο 42 Π.Κ.) όπως και τη συμμετοχή (άρθρα 45 – 49 Π.Κ.). Τέλος, οι πράξεις της οργάνωσης ή καθοδήγησης για την τέλεση των εγκλημάτων υπάγονται ολοκληρωτικά στην ευρεία έννοια της συμμετοχής που υπάρχει στο ελληνικό δίκαιο, ώστε να παρέλκει κάθε περαιτέρω τυποποίηση.

Άρθρο 6

Κατά τη διάταξη του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου πρέπει να υιοθετηθούν τα μέτρα που απαιτούνται για να επιτραπεί η δήμευση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών που έχουν παράνομα κατασκευαστεί ή διακινηθεί, αλλά και να προληφθεί το ενδεχόμενο πυροβόλα όπλα, τμήματα και συστατικά τους και πυρομαχικά, που έχουν κατασκευαστεί και διακινηθεί παράνομα να περιέλθουν σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα με την κατάσχεση και καταστροφή των εν λόγω πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, εκτός αν άλλη διάθεση έχει επισήμως εγκριθεί.

Η ρύθμιση αυτή είναι ταυτόσημη με εκείνη του άρθρου 16 του ν. 2168/1993, σύμφωνα με την οποία τα ανωτέρω όπλα, ακόμα και όταν έχουν εγκαταλειφθεί, ανευρίσκονται ή παραδίδονται στις αρμόδιες αρχές ή όταν εισάγονται στα τελωνεία κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 2168/1993, κατάσχονται και δημεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 76 παρ. 2 Π.Κ., ενώ οι αστυνομικές, τελωνειακές, λιμενικές, δασικές αρχές που κατάσχουν τα ανωτέρω όπλα δύνανται να ζητήσουν δια του

προϊσταμένου τους υπουργού, όσα από αυτά κρίνουν απαραίτητα για τις ανάγκες τους ή τον εμπλουτισμό συλλογών από τον αρμόδιο εισαγγελέα ή επίτροπο, ο οποίος μετά την τελεσίδικη απόφαση δήμευσης παραγγέλλει την παράδοσή τους στην αιτούσα αρχή, η οποία το εγγράφει στο υλικό της σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Μάλιστα δε αν από την φύλαξη, στις υπηρεσίες που τα κατάσχουν, δημιουργείται πρόβλημα ασφαλείας, παραδίδονται προς φύλαξη στις πλησιέστερες αποθήκες των Ενόπλων Δυνάμεων.

Άρθρο 7

Με το άρθρο αυτό επιβάλλεται σε κάθε κράτος μέρος η υποχρέωση να διατηρεί για χρονικό διάστημα όχι μικρότερο των δέκα ετών τις πληροφορίες που έχουν σχέση με πυροβόλα όπλα και, όπου ενδείκνυται και είναι εφικτό, με τμήματα όπλων, συστατικά τους και πυρομαχικά, οι οποίες είναι απαραίτητες για τον εντοπισμό και αναγνώριση των εν λόγω πυροβόλων όπλων και, όπου ενδείκνυται και είναι εφικτό, των τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών που έχουν παράνομα κατασκευασθεί ή διακινηθεί και για την πρόληψη και διαπίστωση των εν λόγω δραστηριοτήτων. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν: α) Τις ενδείξεις που απαιτούνται από το άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου αυτού, β) Σε περιπτώσεις διεθνών συναλλαγών που έχουν ως αντικείμενο πυροβόλα όπλα, τμήματα και συστατικά τους και πυρομαχικά, τις ημερομηνίες έκδοσης και λήξης των απαιτούμενων αδειών ή εγκρίσεων, τη χώρα εξαγωγής, τη χώρα εισαγωγής, τις τυχόν χώρες διαμετακόμισης και τον τελικό αποδέκτη και την περιγραφή και ποσότητα των ειδών.

Εν όψει του πλέγματος των διατάξεων των άρθρων 2-εισαγωγή από το εξωτερικό, με άδεια της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, 18- χορήγηση και ανάκληση αδειών, 19- υποχρεώσεις εισαγωγών, κατασκευαστών και εμπόρων και άρθρου 20- έλεγχος καταλληλότητας όπλων και λοιπών ειδών, δε γεννάται πρόβλημα ως προς τη διασφάλιση της διατήρησης πληροφοριών για το πιο πάνω χρονικό διάστημα.

Άρθρο 8

Το άρθρο 8 επιβάλλει στα κράτη μέρη την υποχρέωση σήμανσης όλων των πυροβόλων όπλων, με σκοπό αναγνώρισης και εντοπισμού τους, προσδιορίζοντας λεπτομερώς τα στοιχεία που πρέπει να καταγράφονται καθώς και το χρόνο καταγραφής.

Η υποχρέωση αυτή, όπως και η προηγούμενη εκπληρώνονται πλήρως μέσω των διατάξεων του ν. 2168/1993 που προαναφέρθηκαν.

Άρθρα 9 και 10

Στα άρθρα αυτά προβλέπονται αφ' ενός ορισμένες πρόσθετες υποχρεώσεις για τα κράτη που δεν υπάγουν στην έννοια του όπλου το απενεργοποιημένο πυροβόλο όπλο, και προσδιορίζονται αφ' ετέρου οι γενικές απαιτήσεις για τα συστήματα παροχής άδειας ή έγκρισης εξαγωγής, εισαγωγής και διαμετακόμισης.

Σε ό, τι αφορά την απενεργοποίηση πυροβόλων όπλων θα πρέπει να ειπωθεί ότι κατά τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 3, εδ. ε' του ν. 2168/1993 τα μη λειτουργούντα λόγω ουσιαστικού βλάβης ή έλλειψης πυροβόλα όπλα θεω-

ρούνται όπλα. Απαγορεύεται επίσης η εισαγωγή μη λειτουργούντων όπλων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2, εδ. ια' του ν. 2168/1993, ρυθμίσεις που επαρκώς καλύπτουν το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 του Πρωτοκόλλου. Σε ό, τι αφορά τη λειτουργία συστήματος παροχής άδειας ή έγκρισης εισαγωγής, εξαγωγής ή διαμετακόμισης, αυτό επαρκώς προβλέπεται στα άρθρα 2-4 του ν. 2168/1993.

Άρθρο 11

Το άρθρο αυτό προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μερών να λαμβάνουν πρόσφορα μέτρα ασφαλείας ώστε να διαπιστώνονται και προλαμβάνονται πράξεις κλοπής, μετατροπής ή παράνομης διακίνησης των όπλων.

Και ως προς το σημείο αυτό, οι προϋποθέσεις που θέτει η ελληνική νομοθεσία για την κατασκευή των όπλων και η ποινικοποίηση όλων των πράξεων που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες, καλύπτουν πλήρως τις απαιτήσεις του Πρωτοκόλλου.

Άρθρα 12 – 14

Με τα άρθρα αυτά επιβάλλεται στα κράτη μέρη η υποχρέωση συνεργασίας με τα άλλα κράτη, η διαβίβαση πληροφοριών σχετικά με τη διακίνηση των όπλων και η συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης για την επαύξηση της ικανότητας τους στην πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών.

Και ως προς τα σημεία αυτά η ελληνική νομοθεσία κρίνεται επαρκής, όπως αναφέρθηκε ήδη εκτενώς πιο πάνω.

Άρθρο 15

Στο άρθρο αυτό και με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, τα κράτη μέρη που δεν το έχουν ήδη κάνει, εξετάζουν το ενδεχόμενο να καθιερώσουν σύστημα για τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων μεσιτείας.

Ως προς την εξέταση του ενδεχόμενου αυτού, προς το παρόν δεν υπάρχει σχετική βούληση ενόψει της φιλοσοφίας που διέπει το ν. 2168/1993 και της ενεργού παρακολούθησης από την πλευρά της Πολιτείας των δραστηριοτήτων εισαγωγών και εμπόρων πυροβόλων όπλων.

Άρθρα 16–21

Τα άρθρα αυτά περιέχουν τις τελικές διατάξεις του Πρωτοκόλλου που αναφέρονται στην υπογραφή του, τις επίσημες γλώσσες, τις καταγγελίες, τις πιθανές τροποποιήσεις κ.λπ..

Με βάση τα παραπάνω, το παρόν σχέδιο νόμου, πέραν της κύρωσης της Σύμβασης και των τριών Πρωτοκόλλων, η οποία γίνεται με το πρώτο άρθρο του περιλαμβάνει ακόμη τα ακόλουθα άρθρα:

Άρθρο δεύτερο

Στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, οι οποίες αφορούν στα άρθρα 187 (ε-

γκληματική οργάνωση), 187Α (τρομοκρατικές πράξεις) και 323Α (εμπορία ανθρώπων).

Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 187 Π.Κ. διευκρινίζεται ότι ο σκοπός τέλεσης κακούργημάτων είναι κοινός σκοπός της οργάνωσης και δεν αφορά μόνο στο πρόσωπο του δράστη που εντάσσεται ως μέλος μιας οργάνωσης.

Επίσης, διαμορφώνεται ως αξιόποινη πράξη, κατ' εφαρμογή της περίπτωσης (ii) (β) του εδαφίου α' της παραγράφου 1 του άρθρου 5 της Σύμβασης, η παροχή πληροφοριών ή υλικών μέσων με σκοπό να διευκολυνθεί ή να υποβοηθηθεί το έργο των εγκληματικών οργανώσεων, ενώ προβλέπεται επίσης αυξημένη ποινή για εκείνους που διευθύνουν τις εγκληματικές οργανώσεις. Στο ίδιο άρθρο περιλαμβάνεται ακόμη ειδική ρύθμιση για τη δήμευση.

Τέλος, βελτιώνεται η διατύπωση ως προς τις παραβάσεις του ν. 3386/2006 και προστίθενται εκείνες του άρθρου 88 του εν λόγω νόμου.

Στο άρθρο 187Α Π.Κ. αντικαθίσταται η παρ. 6, προκειμένου να καταστεί σαφές, ότι για την στοιχειοθέτηση του αδικήματος της χρηματοδότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή μεμονωμένου τρομοκράτη δεν τίθεται καθιερώνεται τρόπος ως προϋπόθεση η σύνδεση της υπό ευρεία έννοια πράξης χρηματοδότησης (παροχής, είσπραξης, συλλογής ή διαχείρισης κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών μέσων) με την τέλεση συγκεκριμένων τρομοκρατικών ενεργειών.

Επιπλέον, αντικαθίσταται η λανθασμένη και νομοτεχνικά ατυχής παραπομπή στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3034/2002, με μια αναλυτικότερη περιγραφή των κεφαλαίων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της πράξης χρηματοδότησης, κατά τρόπο, πάντως, ώστε να καλύπτονται πλήρως όλες οι περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 της Διεθνούς Σύμβασης για την Καταστολή της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας του έτους 1999 που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ανωτέρω νόμου.

Η περίπτωση της παροχής ουσιαστών πληροφοριών για την διευκόλυνση ή υποβοήθηση της τέλεσης τρομοκρατικών πράξεων από τρομοκρατική οργάνωση ή μεμονωμένο τρομοκράτη διαχωρίζεται από την υπόλοιπη διάταξη της παραγράφου 6, ενώ καταργείται η ειδική πρόβλεψη για το αξιόποινο της παροχής «υλικών μέσων», καθώς τα τελευταία καλύπτονται από την ευρύτερη έννοια των «περιουσιακών στοιχείων». Παράλληλα γίνονται και άλλες επιμέρους βελτιώσεις της σχετικής διάταξης.

Πιο συγκεκριμένα: α) Τροποποιείται η διάταξη της παραγράφου 4 (στο εξής 3) του άρθρου, που αναφέρεται στην τρομοκρατική οργάνωση, ώστε να αποσαφηνισθεί ότι ο σκοπός τέλεσης των απαριθμούμενων στην πρώτη παράγραφο εγκλημάτων είναι σκοπός της οργάνωσης και όχι κάθε μεμονωμένου μέλους – κατ' αναλογία της τροποποίησης του άρθρου 187 Π.Κ. – ενώ προβλέπεται επίσης μειωμένη ποινή για τις οργανώσεις που αποσκοπούν μόνο στην τέλεση πλημμελημάτων. β) Τροποποιείται η διάταξη της παραγράφου 7 (στο εξής 5), ώστε να είναι σαφές ότι τα αναφερόμενα σε αυτή εγκλήματα τελούνται με σκοπό την τέλεση των εγκλημάτων της παραγράφου 1. γ) Καταργείται η διάταξη της παραγράφου 2, καθώς δεν δικαιολογείται η εξαίρεση των πράξεων εσχάτης προδοσίας κατά του δημοκρατικού πολιτεύματος από τη δυσμενή μεταχείριση των τρομοκρατικών πράξεων. δ) Καταργείται η διάταξη της παρ. 8, καθώς η αναφορά της σε ορισμένα μόνο από τα κατοχυρωμένα στο Σύ-

νταγμα και την ΕΣΔΑ δικαιώματα δημιουργεί σύγχυση ως προς την αποκλειστικότητα ή μη της εν λόγω ρύθμισης. Οι διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ, αλλά και άλλων διεθνών συμβάσεων που κατοχυρώνουν δικαιώματα, στο σύνολό τους, με ταυτόχρονη τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, προφανώς υπερισχύουν της εφαρμογής του κοινού ποινικού νόμου σε κάθε περίπτωση.

Τέλος, (ε) Τροποποιείται η διάταξη της παραγράφου 9 (στο εξής 7), ώστε η παραπομπή στο άρθρο 187 Π.Κ. να αφορά πλέον την αναριθμημένη παράγραφο 4 αυτού.

Το άρθρο 323Α Π.Κ. διευρύνεται για να περιλάβει αφ' ενός την εμπορία για την αφαίρεση ιστών και όχι μόνον οργάνων, και αφ' ετέρου την εμπορία που γίνεται με σκοπό εκμετάλλευσης του θύματος μέσω της εξώθησής του σε επαιτεία. Θα πρέπει να ειπωθεί ότι μέχρι σήμερα τιμωρείται μόνο η εμπορία για αφαίρεση οργάνων, γεγονός που είχε δημιουργήσει αμφισβητήσεις ως προς την κάλυψη πράξεων οι οποίες τελούνται για αφαίρεση ιστών.

Σε ό,τι αφορά την τυποποίηση της εμπορίας ανθρώπων για την εκμετάλλευση των εσόδων τους από την επαιτεία, αξίζει να σημειωθεί ότι υπό το ισχύον καθεστώς η πράξη δεν μπορεί εξ αντικειμένου να υπαχθεί ούτε στις διατάξεις του άρθρου 323Α Π.Κ., ούτε σε εκείνες του άρθρου 409 Π.Κ διότι: i) Η επαιτεία δε συνιστά εργασία (η εργασία είναι ενοχή με παροχή υπηρεσιών και πιο συγκεκριμένα συνιστά αμφοτεροβαρή σύμβαση, που ρυθμίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 648 επ. Α.Κ. – και όταν είναι εξαρτημένη, από την ειδική εργατική νομοθεσία –, βλ. Π. Φίλιου, Ειδικό Ενοχικό, Β' τ., εκδ. Σάκουλα 2007, σελ. 386 επ.), ενώ η επαιτεία δε συνιστά ενοχή, αλλά είναι παράκληση ή ικεσία προς οποιονδήποτε άγνωστο για παροχή οποιασδήποτε μορφής ελεημοσύνης, χρημάτων ή άλλης οικονομικής ωφέλειας με τη δικαιολογία της ανέχειας ή της μεγάλης ένδειας, αλλά χωρίς να ζητείται οποιοδήποτε αντάλλαγμα ή με αντάλλαγμα ασήμαντης ή άνευ αξίας (Μπουρόπουλος, άρθρο 409 Π.Κ. σελ. 159, Μιχ. Μαργαρίτης, Π.Κ. σελ. 1231). ii) Στα αντικειμενικά και στα υποκειμενικά στοιχεία του άρθρου 409 Π.Κ. δεν ανευρίσκονται τα βασικά χαρακτηριστικά της εμπορίας, δηλαδή η χρήση εξαναγκαστικών ή παραπλανητικών μέσων και η εκμετάλλευση του ατόμου. Οι ανωτέρω πράξεις μέχρι σήμερα έμεναν ατιμώρητες, παρά την ανησυχητική εξάπλωσή τους, τελούμενες αδιακρίτως σε βάρος οικονομικά ενδεών ενηλίκων και ανηλίκων και ιδίως σε βάρος ανηλίκων ή ατόμων ευεπίφορων στην οικονομική εκμετάλλευση, τα οποία υποκύπτουν στη βούληση των υπαιτίων, εξ αιτίας της προβληματικής σωματικής ή ψυχικής τους υγείας ή λόγω της προσωπικής ή της κοινωνικής τους κατάστασης. Αντίθετα, οι πράξεις αυτές τιμωρούνται σε άλλα ευρωπαϊκά δίκαια, όπως το γαλλικό ή το βελγικό (βλ. σχετικά άρθρα 225-4-1 του Γαλλικού Ποινικού Κώδικα και 6-10 του βελγικού νόμου της 10ης Αυγούστου 2005, «για τη τροποποίηση διαφόρων διατάξεων με σκοπό την ενδυνάμωση της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και των πρακτικών που ακολουθούν οι έμποροι για την οικονομική εκμετάλλευση των παράνομων αλλοδαπών»).

Άρθρο τρίτο

Με το άρθρο αυτό γίνονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις στο προεδρικό διάταγμα 233/2003 «Προστασία και

αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 349, 351 και 351Α του Π.Κ., κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 (ΦΕΚ 248 Α΄)», ώστε α) να προβλέπεται πλέον ρητά ότι η αρωγή στα θύματα εμπορίας δε συναρτάται με τη βούλησή τους να συνεργαστούν με τις αρχές, όπως απαιτείται τόσο από το πρώτο Πρωτόκολλο που κυρώνεται με το παρόν σχέδιο νόμου, όσο και από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (άρθρο 12 παρ. 6), β) να εξομοιωθούν με τα θύματα εμπορίας και τα θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών, όπως ορίζονται στο δεύτερο πρωτόκολλο και γ) να προβλεφθεί ρητά ότι τα πρόσωπα που χρειάζονται προστασία και αρωγή ουδέποτε απελαύνονται.

Άρθρο τέταρτο

Στο τέταρτο άρθρο γίνονται μια σειρά από τροποποιήσεις στο ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια», οι οποίες έχουν καταστεί αναγκαίες λόγω της ενσωμάτωσης τόσο του πρώτου όσο και του δεύτερου Πρωτοκόλλου. Πιο συγκεκριμένα, για την ενσωμάτωση του πρώτου Πρωτοκόλλου απαιτείται επέκταση των ισχυουσών ρυθμίσεων για τα θύματα εμπορίας και στους αλλοδαπούς υπηκόους κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους ανιθαγενείς, ενώ για την ενσωμάτωση του δεύτερου Πρωτοκόλλου απαιτείται η επέκταση των διατάξεων του νόμου σε άτομα τα οποία είναι θύματα διακίνησης προσώπων, όπως η πράξη ορίζεται στο Πρωτόκολλο αυτό.

Η θέσπιση των ανωτέρω διατάξεων τελεί σε αναγκαία συνάρτηση με το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου, επιβάλλεται για λόγους δικαιολογικούς και όχι απλώς φιλανθρωπικούς, διότι εξασφαλίζει προϋποθέσεις για ουσιαστική απονομή της ποινικής δικαιοσύνης, εναρμονίζεται προς τα άρθρα 12, 13 και 14 της Σύμβασης της Βαρσοβίας και στην Απόφαση Πλαίσιο 629/2002, υποδεικνύεται τόσο με την Έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας, που δημοσιεύθηκε στις 12 Ιουνίου 2007, με τίτλο: «Ελλάδα Προάσπιση Δικαιωμάτων των γυναικών και κοριτσιών θυμάτων εμπορίας, με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση» (AI Index EUR. 25/002/2207) και στάλθηκε στον τότε Υπουργό Δικαιοσύνης (στην οποία εκφράζονται προβληματισμοί και διατυπώνονται αιτιάσεις για παραβίαση θεμελιωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων, ενώ συγχρόνως ζητείται η τροποποίηση των σχετικών διατάξεων της νομοθεσίας μας), όσο και με τις Θέσεις και τις Προτάσεις, που ανέπτυξε η ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ για τα έτη 2006 και 2007, οι οποίες γνωστοποιήθηκαν στον Υπουργό Δικαιοσύνης με την αποστολή σ' αυτόν αντίστοιχου εγγράφου, αποτελεί πάγια αίτημα Διεθνών Οργανισμών, του Δ.Ο.Μ. και των Μ.Κ.Ο. και συντελεί στη σύγκλιση της ελληνικής νομοθεσίας, προς τις αντίστοιχες νομοθεσίες άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των Η.Π.Α..

Με το ίδιο άρθρο εξασφαλίζεται προστασία και παρέχεται αρωγή στα θύματα των πιο πάνω εγκλημάτων, ακόμη και όταν το έγκλημα δεν έχει το χαρακτήρα ούτε του «διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος», κατά την έννοια των οριζόμενων στο άρθρο 2 «της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των Πρωτοκόλλων αυτής», ούτε του εγκλήματος που προβλέπεται στο άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ..

Εξάλλου, επεκτείνεται η Προθεσμία Περίσκεψης σε

χρονικό διάστημα το οποίο δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερο των τριών μηνών. Με την εν λόγω θεσμοθέτηση η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται και προς τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της Σύμβασης της Βαρσοβίας.

Ρυθμίζονται ακόμα τα ζητήματα χορήγησης, ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής, χορήγησης δικαιώματος εργασίας στα θύματα εμπορίας ανθρώπων και πρόσωπα που υπήρξαν αντικείμενο παράνομης διακίνησης μεταναστών και λαμβάνονται ειδικά μέτρα για τους ανηλικούς (βλ. επίσης το άρθρο 12 παράγραφοι 4, 6 και 7 της Σύμβασης της Βαρσοβίας και ιδίως, τις σημειώσεις 166, 168 και 170).

Πιο συγκεκριμένα, εξασφαλίζονται τα δικαιώματα των ανήλικων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών στους τομείς του επαναπατρισμού τους ή της εν γένει διαβίωσής τους στη χώρα μας και της συμμετοχής τους στη δίκη κατά του (των) υπαίτιου (-ων), κατά τρόπο, που θα διασφαλίζει, εξατομικευμένα και ανάλογα με τις ανάγκες της ηλικίας τους, την ψυχρωματική τους ισορροπία (βλ. σχετικά και 12 και 16 της Σύμβασης της Βαρσοβίας, καθώς και τις σημειώσεις 146- 171 και 200-207 και ιδίως τις 171 και 207 της Αιτιολογικής Έκθεσης της εν λόγω Σύμβασης). Θεσπίζεται, κατ' αναλογία προς τα οριζόμενα στα άρθρα 1532, 1534 και 1592 Α.Κ., η παροχή, μέσω του αρμόδιου εισαγγελέα, προστασίας και αρωγής στους ασυνόδευτους ανήλικους αλλοδαπούς που έχουν καταστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων, όταν αυτοί είτε δεν μπορούν να επαναπατριθούν, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας (όπως εμπόλεμη κατάσταση στη χώρα της καταγωγής τους), είτε δεν ενδείκνυται να επαναπατριθούν, διότι η επιστροφή στη πατρίδα τους εγκυμονεί κινδύνους για τη σωματική ή για την ψυχική τους υγεία ή για την κοινωνική τους ενσωμάτωση κ.λπ. (όπως εξαιτίας των θρησκευτικών πεποιθήσεων ή των εθίμων ή των θεσμών της χώρας τους που επιβάλλουν την εκπόρνευση ή τη διαπώμπευση ή την περιθωριοποίηση των ανήλικων θυμάτων αυτών των πράξεων κ.λπ.).

Τέλος, τροποποιείται η διάταξη του άρθρου 44 του ν. 3386/2005, ώστε την άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους να τη δικαιούνται όλα τα θύματα των πράξεων που περιγράφονται στα δύο Πρωτόκολλα, ενώ τροποποιείται επίσης η διάταξη του άρθρου 82 που αφορά τον κατάλογο των ανεπιθύμητων αλλοδαπών, ώστε να είναι πλέον σαφές ότι σε αυτόν δεν μπορούν να περιλαμβάνονται τα θύματα των πράξεων στις οποίες αναφέρονται τα δύο Πρωτόκολλα. Θα πρέπει να αναφερθεί χαρακτηριστικά ότι στο παρελθόν χρειάστηκε η παρέμβαση του Συνηγού του Πολίτη για να γίνουν δεκτά αντίστοιχα αιτήματα αλλοδαπών από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Αλλοδαπών του Υπουργείου Εσωτερικών για ανθρωπιστικούς λόγους. Τούτο σημαίνει, ότι η αντιμετώπιση του εν λόγω ζητήματος, μέχρι σήμερα, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των Αρχών, με συνέπεια να μην είναι πάντοτε ίδια η ποινική αντιμετώπιση των αλλοδαπών θυμάτων διακίνησης προσώπων, που είναι καταχωρημένοι στον Ε.Κ.Α.Ν.Α., γεγονός που δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου.

Άρθρο πέμπτο

Στο πέμπτο άρθρο έχουν ενταχθεί οι αναγκαίες τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο αυτό προβλέπεται αρχικά η τροποποίηση του άρθρου 59 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ώστε να είναι εφικτή υπό προϋποθέσεις η αναστολή της ποινικής

δίωξης για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων ή διακίνησης μεταναστών για τις αξιόποινες πράξεις που έχουν τελεσθεί από αυτά χωρίς τη δική τους βούληση και εξ αιτίας της θυματοποίησής τους. Η παρούσα ρύθμιση καθιερώνεται, ως υποχρέωση και με το άρθρο 26 της Σύμβασης της Βαρσοβίας.

Με το πέμπτο άρθρο αντικαθίστανται επίσης, διευρυνόμενες υπέρ των ενηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, οι διατάξεις των άρθρων 108Α, και 226Α παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο έκτο

Με το έκτο άρθρο αντικαθίσταται η παράγραφος 5 του άρθρου 173 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (σχετ. το έκτο άρθρο του ν. 3625/2007).

Άρθρο έβδομο

Με το έβδομο άρθρο θεσμοθετείται η παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας κατά την αστική και κατά τη ποινική διαδικασία στα θύματα των εγκλημάτων που αναφέρονται σε αυτό με την τροποποίηση των άρθρων 1 και 3 παρ. 5 του ν. 3226/2004.

Άρθρο όγδοο

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται και συμπληρώνεται η παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2928/2001, ώστε να προβλεφθεί ως μέτρο προστασίας των μαρτύρων και η αποστολή και εγκατάστασή τους σε χώρες του εξωτερικού.

Επίσης, προστίθεται στο ανωτέρω άρθρο παράγραφος 5, στην οποία προβλέπεται η εφαρμογή των μέτρων προστασίας μαρτύρων επί των εγκλημάτων των άρθρων 323,323Α, 323Β και 351 Π.Κ., ανεξαρτήτως του αν αυτά τελούνται ή όχι στο πλαίσιο διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, υπό την έννοια του άρθρου 2 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των Πρωτοκόλλων αυτής, ή οργανωμένου εγκλήματος, κατά το άρθρο 187 παρ. 1 Π.Κ.. Τα άρθρα 348Α, 349 και 351Α Π.Κ. δεν περιελήφθησαν στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου, διότι αντίστοιχη πρόβλεψη έχει θεσμοθετηθεί για τους ανηλίκους με το άρθρο 8 του ν. 3727/2008.

Άρθρο ένατο

Το άρθρο αυτό περιέχει τροποποιήσεις του ν. 3691/2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις». Πέραν της προσαρμογής του άρθρου 2 παρ. 4 του εν λόγω νόμου στην αναδιατύπωση της παρ. 6 του άρθρου 187Α Π.Κ. με το άρθρο δεύτερο του παρόντος, το βασικό αντικείμενο του άρθρου ένατου είναι η ευθύνη νομικών προσώπων κατά το άρθρο 51 του ν. 3691/2008.

Ειδικότερα, το άρθρο 10 της κυρούμενης Σύμβασης υποχρεώνει στην καθιέρωση αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων σε βάρος νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε σοβαρά εγκλήματα εγκληματικών οργανώσεων, σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή σε πράξεις διαφθοράς. Η ισχύουσα, υπερβολικά ευρεία διάταξη του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για

την επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε νομικά πρόσωπα που εμπλέκονται όχι μόνο σε υποθέσεις ξεπλύματος χρήματος, αλλά και σε οποιοδήποτε από τα λεγόμενα «βασικά» αδικήματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της διαφθοράς και της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση, δημιουργώντας σοβαρά προβλήματα σύγχυσης αρμοδιοτήτων και αλληλεπικαλύψεων με ειδικές διατάξεις που προβλέπουν ήδη αναλυτικά διοικητικές κυρώσεις για μια μακρά σειρά επιμέρους εγκλημάτων, όπως λ.χ. το άρθρο όγδοο του ν. 2803/2000 με τον οποίο ενσωματώθηκε στο δίκαιό μας η Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των ΕΚ, το άρθρο δέκατο του ν. 3560/2007 σε συνδυασμό με το άρθρο όγδοο του ν. 3666/2008 (αδικήματα ενεργητικής δωροδοκίας και προσφοράς για άσκηση επιρροής), το άρθρο 33Α του Κώδικα Νόμων για τα Ναρκωτικά, αλλά και το άρθρο 41 του ν. 3251/2004 που εισάγει την ειδική ευθύνη των νομικών προσώπων για τα κακουργήματα του άρθρου 187Α που τελούνται για λογαριασμό τους. Προς κατάργηση των αλληλεπικαλύψεων αυτών και προς μερική εξομάλυνση του σχετικού πεδίου, με το άρθρο δέκατο του παρόντος περιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 στα εγκλήματα που αποτελούν πράγματι αντικείμενο ρύθμισης του συγκεκριμένου νόμου, ήτοι στο ξέπλυμα χρήματος, ενώ παράλληλα, με το επόμενο άρθρο (άρθρο δέκατο) του παρόντος νόμου, διευρύνεται το άρθρο 41 του ν. 3251/2004, ώστε να προβλεπεί και την διοικητική ευθύνη νομικών προσώπων που εμπλέκονται στη λειτουργία και τη δράση εγκληματικών οργανώσεων. Παράλληλα, βελτιώνεται η διατύπωση και εμπλουτίζεται το περιεχόμενο και των δύο άρθρων.

Ειδικότερα, η διατύπωση του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 βελτιώνεται κατά το πρότυπο εκείνης του άρθρου 41 του ν. 3251/2004, ώστε να προσδιορίζεται επαρκώς η ιδιότητα και η σχέση με το νομικό πρόσωπο του φυσικού προσώπου, από τη δράση του οποίου εξαρτάται η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων, όπως επιβάλλει το άρθρο 10 της Σύμβασης υπ' αριθ. 198 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Νομιμοποίηση, την Ανίχνευση, την Κατάσχεση και τη Δήμευση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και για τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας της 16ης Μαΐου 2005, αλλά και το άρθρο 39 της Οδηγίας 2005/60/ΕΗ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2005 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Έτσι, αντί για την αόριστη αναφορά σε «πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή διαχειρίζονται υποθέσεις» του νομικού προσώπου, η νέα διάταξη κάνει λόγο για «πρόσωπα που ενεργούν είτε ατομικά είτε ως μέλη οργάνων του νομικού προσώπου και κατέχουν διευθυντική θέση εντός αυτού με βάση εξουσία εκπροσώπησης του ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού», ενώ τίθεται πλέον ως προϋπόθεση το πρόσωπο που κατέχει διευθυντική θέση σε μια εταιρεία να είναι το ίδιο ο δράστης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα προς όφελος του νομικού προσώπου, ή η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από ένα τέτοιο πρόσωπο να κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος της εν λόγω πράξης.

Καθόσον αφορά στην χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, που ανήκει υπό το ισχύον καθεστώς στο πεδίο ρύθ-

μισης τόσο του ν. 3691/2008 όσο και του ν. 3251/2004, η εκδοχή του υπάρχοντος άρθρου 51 του ν. 3691/2008 κρίνεται ανεπαρκής, επειδή θέτει ως όρο η αξιόποινη πράξη να πραγματοποιείται «με σκοπό να προσπορίσει περιουσιακό όφελος» στο εμπλεκόμενο νομικό πρόσωπο, παρότι σε πολλές περιπτώσεις η χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων από νομικά πρόσωπα δεν εξυπηρετεί οικονομικές, αλλά άλλου είδους (λ.χ. ιδεολογικές ή θρησκευτικές) επιδιώξεις. Για τον λόγο αυτό το ζήτημα θα καλύπτεται στο εξής αποκλειστικά από το ευρύτερο άρθρο 41 του ν. 3251/2004, στο οποίο θα παραπέμψει ρητά και η παραγράφος 6 του άρθρου 51 του ν. 3691/2008. Έτσι, διοικητικές κυρώσεις θα επιβάλλονται πλέον σε κάθε περίπτωση που οι αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 187Α Π.Κ. τελέστηκαν «μέσω ή προς όφελος ή για λογαριασμό» νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού ή κατέστησαν δυνατές από έλλειψη εποπτείας ή έλεγχου ενός τέτοιου προσώπου, ανεξαρτήτως δηλαδή της ύπαρξης σκοπού προσπορισμού οποιουδήποτε οφέλους υπέρ του νομικού προσώπου.

Καθόσον αφορά στις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις, αυτές καθίστανται κοινές για τα καλυπτόμενα από τις εν λόγω διατάξεις εγκλήματα (ξέπλυμα, εγκληματική οργάνωση και τρομοκρατικές πράξεις), ενώ το πλαίσιο του επιβαλλόμενου προστίμου στις βαρύτερες περιπτώσεις αυξάνεται σε 50.000-5.000.000 ευρώ. Ταυτόχρονα αφαιρείται από το άρθρο 51 του ν. 3691/2008 η υποχρέωση προσαύξησης του προστίμου κατά το προκύψαν όφελος, το οποίο μπορεί να είναι και μηδενικό.

Τέλος, γίνονται βελτιώσεις ως προς την διαδικασία επιβολής των κυρώσεων, διευκρινίζεται ότι κλητεύονται οι νόμιμοι εκπρόσωποι των νομικών προσώπων και γίνεται ρητή αναφορά στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας).

Άρθρο δέκατο

Στο άρθρο δέκατο του παρόντος νόμου, διευρύνεται το άρθρο 41 του ν. 3251/2004, ώστε να προβλέπει και την διοικητική ευθύνη νομικών προσώπων που εμπλέκονται στη λειτουργία και τη δράση εγκληματικών οργανώσεων. Παράλληλα, βελτιώνεται η διατύπωση και εμπλουτίζεται το περιεχόμενο της διάταξης σε αντιστοιχία με την μεταρρύθμιση του άρθρου 51 του ν. 3691/2008 (βλ. τα εκτεθέντα ανωτέρω σχετικά με το άρθρο ένατο του νόμου).

Άρθρο ενδέκατο

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 28 παράγραφος 1 της Σύμβασης, η υποχρέωση σύνταξης από αρμόδια υπηρεσία της Ελληνικής Αστυνομίας αναλυτικής ετήσιας έκθεσης σχετικά με την κατάσταση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα, έργο στο οποίο θα συμμετέχουν δύο ειδικοί επιστήμονες, κατά προτίμηση μέλη διδακτικού προσωπικού πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, καθώς και ο εισαγγελέας για τη δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος.

Άρθρα δωδέκατο – δέκατο τρίτο

Στο δωδέκατο και στο δέκατο τρίτο άρθρο προσδιορίζονται τα σημεία όπου διατυπώνονται επιφυλάξεις κατά την κύρωση της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων, καθώς και ο χρόνος έναρξης της ισχύος των νομικών ρυθμίσεων.

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ι. Ραγκούσης

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ.Α. Παπανδρέου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Λ. Κατσέλη

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Α. Λοβέρδος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. Καστανίδης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. Παπακωνσταντίνου

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ευάγ. Βενιζέλος

ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Α. Διαμαντοπούλου

ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Μ. Ξενογιαννακοπούλου

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Μ. Χρυσοχοϊδης

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, η Σύμβαση κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, που άνοιξε για υπογραφή στο Παλέρμο Ιταλίας στις 12-15 Δεκεμβρίου 2000 και τα τρία Πρωτόκολλα αυτής, ήτοι:

Το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών και το Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα, που άνοιξαν για υπογραφή στο Παλέρμο Ιταλίας στις 12-15 Δεκεμβρίου 2000, καθώς και το Πρωτόκολλο κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, που άνοιξε για υπογραφή στη Νέα Υόρκη στις 2 Ιουλίου 2001, το κείμενο των οποίων, σε πρωτότυπο στην αγγλική και γαλλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

Άρθρο δεύτερο **Τροποποιήσεις διατάξεων του Ποινικού Κώδικα**

1. Το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

α) Στην παράγραφο 1 η φράση «και επιδιώκει» αντικαθίσταται με τη φράση «που επιδιώκει».

β) Στην παράγραφο 1 η φράση «παράβαση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 87 για διαρκή δράση προς τούτο», αντικαθίσταται ως εξής:

«στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 87 και στο άρθρο 88 του ν. 3386/2005 (ΦΕΚ 212 Α΄), όταν οι πράξεις αυτές (διευκόλυνση της παράνομης εισόδου ή εξόδου ή της παράνομης μεταφοράς υπηκόων τρίτων χωρών) τελούνται από κερδοσκοπία.»

γ) Προστίθενται νέες παράγραφοι με αριθμούς 2, 3 και 8, ενώ οι υπάρχουσες παράγραφοι 2-5 αναριθμούνται σε 4-7. Οι νέες παράγραφοι 2, 3 και 8 έχουν ως εξής:

«2. Όποιος παρέχει ουσιώδεις πληροφορίες ή υλικά μέσα, με σκοπό να διευκολύνει ή να υποβοηθήσει οργάνωση της προηγούμενης παραγράφου για τη διάπραξη των επιδιωκόμενων από αυτή κακουργημάτων, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.»

«3. Όποιος διευθύνει την οργάνωση της πρώτης παραγράφου τιμωρείται με κάθειρξη.»

«8. Η διάταξη του άρθρου 238 εφαρμόζεται αναλόγως και στα εγκλήματα των παραγράφων 1 έως 4 του παρόντος.»

2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 187Α του Ποινικού Κώδικα, η φράση «με εξαίρεση των περιπτώσεων που ορίζονται στην παράγραφο 8,» διαγράφεται.

3. Οι παράγραφοι 2 έως και 9 του άρθρου 187Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Όποιος απειλεί σοβαρά με την τέλεση του κατά την παράγραφο 1 εγκλήματος και έτσι προκαλεί τρόμο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Η απόπειρα του εγκλήματος αυτού δεν είναι αξιόποινη.

3. Με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα που δρουν από κοινού και επιδιώκουν την τέλεση του εγκλήματος της παραγράφου 1 (τρομοκρατική οργάνωση). Με ποινή μειωμένη (άρθρο 83) τιμωρείται η πράξη του προηγούμενου εδαφίου, όταν η τρομοκρατική οργάνωση έχει συσταθεί για την τέλεση των πλημμελημάτων της παραγράφου 1. Η κατασκευή, προμήθεια ή κατοχή όπλων, εκρηκτικών υλών και χημικών ή βιολογικών υλικών ή υλικών που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες προς εξυπηρέτηση των σκοπών της τρομοκρατικής οργάνωσης συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Η μη τέλεση από την τρομοκρατική οργάνωση οποιουδήποτε από τα εγκλήματα του καταλόγου που περιλαμβάνονται στα στοιχεία α΄ έως κβ΄ της παραγράφου 1 συνιστά ελαφρυντική περίπτωση.

4. Όποιος διευθύνει την κατά το πρώτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου τρομοκρατική οργάνωση τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών. Με την ποινή του προηγούμενου εδαφίου μειωμένη (άρθρο 83) τιμωρείται όποιος διευθύνει την κατά το δεύτερο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου τρομοκρατική οργάνωση.

5. Όποιος διαπράττει διακεκριμένη κλοπή (άρθρο 374), ληστεία (παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 380), πλαστογραφία (άρθρο 216) και αφορά δημόσιο έγγραφο ή εκβίαση (άρθρο 385) με σκοπό την τέλεση του εγκλήματος της παραγράφου 1 τιμωρείται με κάθειρξη, εκτός αν

η εκβίαση τιμωρείται με μεγαλύτερη ποινή. Αν η πράξη που τελέσθηκε είναι πλημμέλημα, επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών.

6. Όποιος παρέχει κάθε είδους περιουσιακά στοιχεία, υλικά ή άυλα, κινητά ή ακίνητα ή κάθε είδους χρηματοοικονομικά μέσα, ανεξάρτητα από τον τρόπο κτήσης τους, σε τρομοκρατική οργάνωση ή σε μεμονωμένο τρομοκράτη ή για τη συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης ή για να καταστεί κάποιος τρομοκράτης ή τα εισπράττει, συλλέγει ή διαχειρίζεται χάριν των ανωτέρω, ανεξάρτητα από τη διάπραξη οποιουδήποτε εγκλήματος από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος, εν γνώσει της μελλοντικής αξιοποίησής τους, παρέχει ουσιώδεις πληροφορίες για να διευκολύνει ή να υποβοηθήσει την τέλεση από τρομοκρατική οργάνωση ή από μεμονωμένο τρομοκράτη οποιουδήποτε από τα κακουργήματα της παραγράφου 1.

7. Η παράγραφος 4 του άρθρου 187 ισχύει και για τα εγκλήματα των προηγούμενων παραγράφων.»

4. Οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 323Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου ή την επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας προσλαμβάνει, μεταφέρει, προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλλει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο με σκοπό την αφαίρεση ιστών ή οργάνων του σώματος του ή για να εκμεταλλευτεί ο ίδιος ή άλλος την εργασία ή την επαιτεία του, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.»

«3. Όποιος εν γνώσει δέχεται την εργασία προσώπου, το οποίο τελεί υπό τις συνθήκες που περιγράφονται στις παραγράφους 1 και 2, ή τα έσοδα από την επαιτεία του προσώπου αυτού, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.»

5. Η περίπτωση α΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 323Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«α) στρέφεται κατά ανηλίκου ή ατόμου σωματικώς ή διανοητικώς ανάπηρου,».

Άρθρο τρίτο **Τροποποιήσεις στο π.δ. 233/2003 (ΦΕΚ 204 Α΄)**

1. Ο τίτλος του π.δ. 233/2003 αντικαθίσταται ως εξής:
«Προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα, κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 (ΦΕΚ 248 Α΄), και των άρθρων 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του π.δ. 233/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στα θύματα των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005 (εφεξής αποκαλούμενα «θύματα»), παρέχεται προστασία και αρωγή, κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002, καθώς και κατά τα οριζόμενα στο παρόν διάταγμα, ανεξάρτητα αν το θύμα συνεργάζεται ή όχι με τις δικτικές Αρχές.»

3. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του π.δ. 233/2003 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Κατά τη διάρκεια της προστασίας ή αρωγής, οι αλλο-

δαποί θύματα κατά την έννοια του παρόντος δεν απελαύνονται. Απόφαση απέλασης που έχει εκδοθεί, αλλά δεν έχει ακόμη εκτελεστεί, ανακαλείται.»

4. Στο άρθρο 5 του π.δ. 233/2003 προστίθεται δεύτερο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το αν το θύμα είναι ανήλικο, αλλά αυτό μπορεί βάσιμα να θεωρηθεί ότι είναι νεότερο των 18 ετών, θεωρείται ότι είναι ανήλικο και του παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας μέχρις ότου εξακριβωθεί η πραγματική του ηλικία.»

Άρθρο τέταρτο

Τροποποιήσεις του ν. 3386/2005 (ΦΕΚ 212 Α')

1. Ο τίτλος του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια - Προστασία θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών.»

2. Το άρθρο 1 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1
Ορισμοί

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού:

α. Αλλοδαπός είναι το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ή που δεν έχει ιθαγένεια.

β. Υπήκοος τρίτης χώρας είναι το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ούτε την ιθαγένεια άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 1 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

γ. Ανιθαγενής είναι το φυσικό πρόσωπο που πληροί τις προϋποθέσεις της Σύμβασης της Ν. Υόρκης του 1954 περί του καθεστώτος των ανιθαγενών, η οποία έχει κυρωθεί με το ν. 139/1975 (ΦΕΚ 176 Α').

δ. Άδεια διαμονής είναι κάθε είδους πιστοποίηση που παρέχεται από τις ελληνικές αρχές και με βάση την οποία επιτρέπεται σε υπήκοο τρίτης χώρας να διαμένει νόμιμα στην Ελληνική Επικράτεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 2 περίπτωση α' του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1030/2002 του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 «Για την καθιέρωση αδειών διαμονής ενιαίου τύπου για τους υπηκόους τρίτων χωρών» (ΕΕ L 157/15.6.2002).

ε. Οικογενειακή επανένωση είναι η είσοδος και η διαμονή στη Χώρα των μελών της οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα, προκειμένου να διατηρηθεί η ενότητα της οικογένειάς του, ασχέτως εάν οι οικογενειακοί δεσμοί δημιουργήθηκαν πριν ή μετά από την είσοδό του στη Χώρα.

στ. Συντηρών είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα και υποβάλλει αίτηση οικογενειακής επανένωσης, προκειμένου να επιτραπεί η είσοδος και η διαμονή στα μέλη της οικογένειάς του στην Ελλάδα, όπως αυτά προσδιορίζονται στον παρόντα νόμο.

ζ. Επί μακρόν διαμένων είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας που αποκτά την ανωτέρω ιδιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 67 του παρόντος.

η. Σπουδαστής είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας που έγινε δεκτός σε ένα από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως αυτά ορίζονται στον παρόντα νόμο, και στον οποίο έχει επιτραπεί η είσοδος και διαμονή στο έδαφος της Χώρας,

προκειμένου να έχει ως κύρια δραστηριότητά του την παρακολούθηση προγράμματος σπουδών.

θ. Ασουνόδευτος ανήλικος είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που δεν έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του και ο οποίος είτε εισέρχεται στην Ελληνική Επικράτεια χωρίς να συνοδεύεται από τον κατά το νόμο ή το έθιμο υπεύθυνο για την επιμέλειά του ενήλικο και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η ανωτέρω κατάσταση είτε βρέθηκε χωρίς συνοδεία μετά την είσοδό του στη Χώρα.

ι. Θύμα εμπορίας ανθρώπων είναι τόσο το φυσικό πρόσωπο για το οποίο υπάρχουν βάσιμοι λόγοι, ώστε να θεωρηθεί θύμα οποιουδήποτε από τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Π.Κ., πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη γι' αυτό όσο και εκείνο σε βάρος του οποίου τελέστηκε κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα για τα οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του και από το εάν αυτό έχει εισέλθει στη χώρα νόμιμα ή παράνομα.

ια. Θύμα παράνομης διακίνησης μεταναστών είναι τόσο το φυσικό πρόσωπο, για το οποίο υπάρχουν βάσιμοι λόγοι ώστε να θεωρηθεί θύμα οποιουδήποτε από τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88, όταν τελούνται από εγκληματικές οργανώσεις κατά το άρθρο 187 παρ. 1 του Π.Κ., πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη γι' αυτό όσο και εκείνο σε βάρος του οποίου τελέστηκε κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα για τα οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη, εφόσον αυτό έχει εισέλθει στη χώρα παράνομα.

2.α. Ο χαρακτηρισμός «θύμα εμπορίας ανθρώπων», όπως ορίζεται στην περίπτωση ι' της προηγούμενης παραγράφου, αποδίδεται με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, τόσο αμέσως μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης για έγκλημα που προβλέπεται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Π.Κ., όσο και πριν ασκηθεί ποινική δίωξη για κάποιο από αυτά τα αδικήματα. Στην τελευταία περίπτωση, για την έκδοση της εν λόγω Πράξης απαιτείται έγγραφη γνωμοδότηση, που συντάσσεται από δύο επιστήμονες με ειδικότητα ψυχιάτρου, ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού, οι οποίοι υπηρετούν σε Υπηρεσία ή σε Μονάδα Προστασίας και Αρωγής των άρθρων 2, 3 και 4 του π.δ. 233/2003, όπως αυτό ισχύει, ή σε ΜΚΟ ή στο ΔΟΜ ή σε Διεθνείς Οργανώσεις ή σε άλλους εξειδικευμένους και αναγνωρισμένους από το Κράτος φορείς προστασίας και αρωγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του π.δ. 233/2003. Η Πράξη χαρακτηρισμού εκδίδεται και όταν το θύμα δεν συνεργάζεται με τις δικτικές Αρχές, σε όσες περιπτώσεις ο ανωτέρω Εισαγγελέας κρίνει, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών, ότι συντρέχουν οι όροι του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 233/2003 ή ότι το θύμα δεν συνεργάζεται εξαιτίας απειλών που στρέφονται κατά προσώπων της οικογένειάς του που βρίσκονται στην Ελλάδα ή στη χώρα της προέλευσής του ή οπουδήποτε αλλού και ότι, εάν αυτό δεν προστατευθεί ή εάν απελαθεί, αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο τα προαναφερόμενα πρόσωπα.

β. Η παραπάνω ρύθμιση ισχύει και για το χαρακτηρισμό προσώπου ως «θύματος παράνομης διακίνησης μεταναστών.»

3. Μετά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 3386/2005 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Έργο της Επιτροπής αποτελεί, επίσης, η λήψη πρω-

τοβουλιών για την εκπαίδευση των υπαλλήλων των αρμόδιων υπηρεσιών σε μεθόδους πρόληψης της παράνομης διακίνησης μεταναστών από εγκληματικές οργανώσεις και στην ανθρωπιστική αντιμετώπιση και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των μεταναστών που υπήρξαν θύματα παράνομης διακίνησης από εγκληματικές οργανώσεις, για την παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας σε κράτη που είναι συχνά χώρες προέλευσης ή διαμετακόμισης μεταναστών και για την ανάπτυξη προγραμμάτων ενημέρωσης του κοινού για το φαινόμενο της παράνομης διακίνησης μεταναστών, καθώς και προγραμμάτων συνεργασίας αρμόδιων φορέων σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.»

4. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 8 του ν. 3386/2005 προστίθεται εδάφιο στ' ως εξής:

«στ. Εμπλέκεται με οποιονδήποτε τρόπο σε παράνομη διακίνηση μεταναστών από οργανωμένη εγκληματική ομάδα, οπότε ανακαλείται η θεώρηση εισόδου που έχει χορηγηθεί, ενώ ενημερώνεται και ο κατάλογος ανεπιθύμητων αλλοδαπών του άρθρου 82 παρ. 1.»

5. Η περίπτωση Δ3 του άρθρου 9 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Δ3. Θύματα εμπορίας ή παράνομης διακίνησης μεταναστών.»

6. Η παράγραφος 1 του άρθρου 44 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, επιτρέπεται να χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε αλλοδαπούς:

α. Θύματα εργατικών ατυχημάτων και λοιπών ατυχημάτων, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία ή συνταξιοδοτούνται για την ίδια αιτία.

β. Θύματα εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών, ακόμα και όταν δεν συντρέχουν οι όροι του π.δ. 233/2003 ή των άρθρων 46 επ. του παρόντος.

γ. Θύματα εγκληματικών πράξεων, οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 1 έως 3 του ν. 927/1979 (ΦΕΚ 139 Α'), εφόσον έχει ασκηθεί γι' αυτές ποινική δίωξη και μέχρι να εκδοθεί δικαστική απόφαση. Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή, η άδεια διαμονής εξακολουθεί να χορηγείται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία τους.

δ. Πρόσωπα τα οποία φιλοξενούνται σε ιδρύματα και σε νομικά πρόσωπα κοινωφελούς σκοπού.

ε. Ανήλικα, την επιμέλεια των οποίων έχουν ελληνικές οικογένειες ή οικογένειες υπηκόων τρίτων χωρών με νόμιμη διαμονή στη Χώρα ή για τα οποία είναι εκκρεμής διαδικασία υιοθεσίας.

στ. Πρόσωπα που πάσχουν από σοβαρά προβλήματα υγείας. Η συνδρομή σοβαρών προβλημάτων υγείας, καθώς και η διάρκεια της θεραπείας διαπιστώνονται με πρόσφατο πιστοποιητικό κρατικού νοσοκομείου ή νοσοκομείου του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αν το πρόβλημα υγείας αναφέρεται σε λοιμώδες νόσημα, για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ότι δεν συντρέχει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της ανωτέρω άδειας στις περιπτώσεις α', β' και ε' είναι η προηγούμενη κατοχή από τον αιτούντα άδειας διαμονής. Η διάρκεια της άδειας είναι μέχρι ένα έτος και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για ισόχρονο διάστημα.»

7. Ο τίτλος του κεφαλαίου Θ' του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΕ ΘΥΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ».

8. Το άρθρο 48 του ν. 3386/2005 αναριθμείται ως άρθρο 46 και αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 46

Προθεσμία περίσκεψης

1. Σε αλλοδαπούς που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών κατά τις διατάξεις των περιπτώσεων ι' και ια' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, εφόσον δεν υπάγονται στη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 233/2003, παρέχεται με πράξη της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής προθεσμία περίσκεψης τριών μηνών, ώστε να διαφύγουν από την επιρροή των δραστών των σε βάρος τους εγκλημάτων και να αποκατασταθούν ψυχικά για να μπορέσουν να λάβουν συνειδητά ανεπηρέαστη απόφαση σχετικά με τη συνεργασία τους με τις δικαστικές Αρχές.

2. Ειδικά για τους ανηλικούς - θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών, η ίδια προθεσμία μπορεί να παρατείνεται για δύο ακόμη μήνες με απόφαση της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής και με κριτήριο την εξυπηρέτηση του συμφέροντος του ανηλίκου.

3. Κατά το χρονικό διάστημα της προθεσμίας περίσκεψης τα πρόσωπα των προηγούμενων παραγράφων δεν απελαύνονται. Απόφαση απέλασης, που έχει εκδοθεί, αλλά δεν έχει ακόμη εκτελεστεί, ανακαλείται.

4. Με απόφαση της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής, η προθεσμία περίσκεψης μπορεί να περατώνεται πριν από τη λήξη της, σε περίπτωση κατά την οποία:

α. Διαπιστώνεται από την οικεία Εισαγγελική Αρχή, ότι το ανωτέρω πρόσωπο επανασυνέδεσε ενεργώς, εκουσίως και με δική του πρωτοβουλία τις σχέσεις του με τους δράστες των εγκλημάτων του άρθρου 1 παράγραφος 1 περιπτώσεις ι' και ια' του παρόντος νόμου ή ότι δε συντρέχουν στο πρόσωπό του τα στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη για το χαρακτηρισμό του ως θύματος εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών, τα οποία απαιτούνται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περιπτώσεις ι' και ια' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 ή

β. συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας.»

9. Το άρθρο 46 του ν. 3386/2005 αναριθμείται ως άρθρο 47 και αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 47

1. Σε αλλοδαπό, που έχει χαρακτηριστεί θύμα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2, χορηγείται, μετά από σχετική αίτησή του, που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα, άδεια διαμονής ή ανανεώνεται η χορηγηθείσα, για την οποία δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου, ακόμη και σε περίπτωση κατά την οποία αυτός δεν συνεργάζεται ή έπαψε να συνεργάζεται με τις δικαστικές Αρχές, εφόσον ο ανωτέρω Εισαγγελέας κρίνει, με σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα Εφετών, ότι συντρέχουν στο πρόσωπο του θύματος οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 233/2003 ή ότι το θύμα δεν συ-

νεργάζεται εξαιτίας απειλών που στρέφονται κατά προσώπων της οικογένειάς του που βρίσκονται στην Ελλάδα ή στη χώρα της προέλευσής του ή οπουδήποτε αλλού και ότι, εάν αυτό δεν προστατευθεί ή εάν απελαθεί, αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο τα προαναφερόμενα πρόσωπα.

2. Η άδεια αυτή χορηγείται και ανανεώνεται με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία και των επόμενων άρθρων.»

10. Το άρθρο 47 του ν. 3386/2005 αναριθμείται ως άρθρο 48 και αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 48

Ενημέρωση θυμάτων και ειδική μέριμνα για ανηλίκους

1. Ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών ή η αρμόδια αστυνομική Αρχή ή οι αρμόδιοι φορείς κοινωνικής στήριξης, που προβλέπονται στο π.δ. 233/2003, όπως αυτό ισχύει, αλλά και οποιοσδήποτε από τους φορείς που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 1, γνωστοποιούν στον αλλοδαπό - θύμα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών ότι δικαιούται να υποβάλει αίτημα για να του χορηγηθεί άδεια διαμονής, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, παρέχοντας σε αυτόν την αναγκαία προς τούτο ενημέρωση.

2. Στην περίπτωση αλλοδαπού θύματος εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών που είναι ασυνόδευτος ανήλικος, η αρμόδια Εισαγγελική Αρχή προβαίνει σε κάθε αναγκαία ενέργεια για να προσδιορίσει την ταυτότητα και την ιθαγένειά του και για να θεμελιώσει το γεγονός ότι δεν συνοδεύεται καταβάλλει κάθε προσπάθεια για τον ταχύτερο δυνατό εντοπισμό της οικογένειάς του και λαμβάνει αμέσως τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσει τη νομική του εκπροσώπηση και, εφόσον χρειάζεται, την εκπροσώπηση του στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Ο αρμόδιος Εισαγγελέας Ανηλίκων ή, όπου δεν υφίσταται Εισαγγελέας Ανηλίκων, ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών, εάν δεν βρεθεί η οικογένεια του ανηλίκου ή εάν κρίνει ότι υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες ο επαναπατρισμός του δεν εξυπηρετεί το συμφέρον του, μπορεί να διατάσσει κάθε πρόσφορο μέτρο για την προστασία του μέχρι την έκδοση απόφασης από το Δικαστήριο, στο οποίο πρέπει να απευθύνεται εντός τριάντα ημερών, για το διορισμό Επιτρόπου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 1532, 1534 και 1592 Α.Κ..»

11. Οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 49 του ν. 3386/2005 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Κατά τη διάρκεια της περιόδου περίσκεψης, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών έχουν δικαίωμα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και πρόσβασης στις Υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης που παρέχονται από το Ε.Σ.Υ., από τις Μονάδες Προστασίας και Αρωγής, αλλά και από φορείς που συνεργάζονται με τους ανωτέρω, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του π.δ. 233/2003, όπως ισχύει.»

«3. Οι αρμόδιες εισαγγελικές, δικαστικές και αστυνομικές αρχές φροντίζουν, κατά προτεραιότητα, για την προστασία και την ασφάλεια των προαναφερόμενων θυμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις οικείες διατάξεις, για την παροχή σε αυτά υπηρεσιών μετάφρασης και διερμηνείας όταν αγνοούν την ελληνική γλώσσα, για την ενημέρωσή τους σχετικά με τα νόμιμα δικαιώματά τους

και με τις υπηρεσίες που τους παρέχονται, καθώς και για την παροχή κάθε αναγκαίας νομικής βοήθειας.»

12. Η περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 50 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Εάν το ίδιο πρόσωπο έχει διακόψει κάθε σχέση με τους φερόμενους ως δράστες των αδικημάτων του άρθρου 1 παράγραφος 1 περιπτώσεις ι' και ια' ή εάν κρίνεται ότι η διαμονή του είναι απαραίτητη εξαιτίας της προσωπικής του κατάστασης.»

13. Η παράγραφος 3 του άρθρου 50 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η ανωτέρω άδεια διαμονής διασφαλίζει δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας, το οποίο ισχύει μόνο κατά τη διάρκειά της, στις παροχές και την περίθαλψη του άρθρου 49, καθώς και στις προϋποθέσεις επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις των άρθρων 5 και 6 του π.δ. 233/2003, όπως ισχύει.»

14. Το άρθρο 51 του ν. 3386/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 51

Ειδικοί λόγοι μη ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής

Η άδεια διαμονής δεν ανανεώνεται ή ανακαλείται εφόσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Εάν ο δικαιούχος επανασυνδέσει τις σχέσεις του ε-νεργών και εκουσίως με τους εικαζόμενους δράστες των πράξεων που έχει καταγγείλει.

β. Εάν η αρμόδια Αρχή κρίνει ότι η συνεργασία ή η καταγγελία του θύματος είναι δόλια ή καταχρηστική ή ότι συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

γ. Όταν η ποινική διαδικασία για τα εγκλήματα των περιπτώσεων ι' και ια' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 έχει περατωθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 43 ή 47 Κ.Π.Δ. ή έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση, με την οποία περατώνεται η σχετική διαδικασία. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τα θύματα κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 233/2003.»

15. Στο άρθρο 52 του ν. 3386/2005 μετά τη φράση «με την ιδιότητα του θύματος εμπορίας ανθρώπων» προστίθεται η φράση «ή παράνομης διακίνησης μεταναστών». Στο τέλος του ίδιου άρθρου προστίθεται η εξής φράση «Κατά τη διαδικασία χορήγησης της άδειας διαμονής λαμβάνεται ειδικά υπόψη ότι ο/η αιτών/ούσα είναι ή υπήρξε κάτοχος άδειας διαμονής ως θύμα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών.»

16. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 66 του ν. 3386/2005, μετά τη φράση «ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης», στη θέση της συντομογραφίας «κ.λπ.» τίθεται η εξής φράση: «,καθώς και ενημέρωσης του κοινού, ότι η υποβοήθηση της παράνομης μετανάστευσης αποτελεί εγκληματική δραστηριότητα, η οποία διαπράττεται συχνά από οργανωμένες εγκληματικές ομάδες για πορισμό κέρδους και δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους για τους εμπλεκόμενους μετανάστες.»

17. Στο άρθρο 82 του ν. 3386/2005 προστίθεται παράγραφος 6 που έχει ως εξής:

«6. Διαγράφεται από τον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών ο αλλοδαπός που έχει χαρακτηριστεί θύμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περιπτώσεις ι' και ια' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 ή εκείνος για τον οποίο

προκύπτει από αμετάκλητη δικαστική απόφαση ότι υπήρξε θύμα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου, εφόσον καταχωρήθηκε σε αυτόν εξαιτίας της καταδίκης του για οποιαδήποτε από τις αξιόποινες πράξεις της παράνομης εισόδου στη Χώρα, της κατοχής και της χρήσης πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων ή δελτίων ταυτοτήτων ή αδειών διαμονής ή άλλων, ομοίου περιεχομένου, γνησίων εγγράφων άλλων προσώπων, της παράνομης εργασίας και της πορνείας που τέλεσε κατά το χρονικό διάστημα της παράνομης διακίνησής του και για τις οποίες, αιτιολογημένα, προκύπτει ότι συνδέονται με κάποιο από τα εγκλήματα του άρθρου 1 παράγραφος 1 περιπτώσεις και ια', του οποίου υπήρξε θύμα.»

18. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 83 του ν. 3386/2005 η φράση «μπορεί να απόσχει από την ποινική δίωξη για την πράξη αυτήν» αντικαθίσταται ως εξής: «μπορεί, αν δεν συντρέχει περίπτωση του άρθρου 59 παρ. 3 του Κ.Π.Δ., να απόσχει από την ποινική δίωξη για την πράξη αυτήν».

Άρθρο πέμπτο

Τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

1. Στο άρθρο 59 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Στις περιπτώσεις οποιασδήποτε από τις αξιόποινες πράξεις της παράνομης εισόδου στη χώρα και εξόδου από αυτή, της κατοχής και της χρήσης ταξιδιωτικών εγγράφων ή δελτίων ταυτοτήτων ή αδειών διαμονής ή άλλων εγγράφων πλαστών ή γνησίων, που εκδόθηκαν για άλλο πρόσωπο, της παράνομης εργασίας και της πορνείας που φέρεται ότι διαπράχθηκε από θύμα εγκλήματος των άρθρων 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Π.Κ., καθώς και των άρθρων 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005, εξαιτίας της σε βάρος του συμπεριφοράς του δράστη των ανωτέρω πράξεων, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, μετά την προκαταρκτική εξέταση ή την αυτεπάγγελτη προανάκριση, αναβάλλει με πράξη του κάθε περαιτέρω ενέργεια κατά του θύματος έως το τέλος της ποινικής δίωξης για το έγκλημα που τελέσθηκε σε βάρος του, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του εισαγγελέα εφετών. Μετά την αμετάκλητη εκδίκαση οποιουδήποτε από τα παραπάνω εγκλήματα που τελέσθηκαν σε βάρος του θύματος, εάν η απόφαση είναι καταδικαστική, δεν ασκείται ποινική δίωξη κατά του τελευταίου για τις προαναφερόμενες πράξεις του.»

2. Το άρθρο 108Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3727/2008 (ΦΕΚ 257 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ανήλικος-θύμα των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 323Β εδάφιο α', 324, 336, 337 παράγραφοι 3 και 4, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351, 351Α του Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005 έχει τα δικαιώματα που προβλέπονται από τα άρθρα 101, 104 και 105 και αν ακόμη δεν παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων.

Επίσης, έχει το δικαίωμα ενημέρωσης από τον αρμόδιο εισαγγελέα εκτέλεσης ποινών για την προσωρινή ή οριστική απόλυση του υπαιτίου, καθώς και για τις άδειες εξόδου από το κατάστημα κράτησης.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 226Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά την εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ.

4, 323Β εδάφιο α', 324, 336, 337 παράγραφοι 3 και 4, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351, 351Α του Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005 διορίζεται, ως πραγματογνώμων, παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος και σε περίπτωση έλλειψής τους, ψυχολόγος ή ψυχίατρος, χωρίς να εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των άρθρων 204-208.»

Άρθρο έκτο

Τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Η παράγραφος 5 του άρθρου 173 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Στις υποθέσεις που αφορούν σε ενήλικο θύμα των εγκλημάτων που ορίζονται στα άρθρα 323, 323Α και 351 του Π.Κ. ή σε ανήλικο θύμα των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 323Β εδάφιο α', 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351 και 351Α του Π.Κ., ο εναγόμενος προκαταβάλλει τα κατά την κρίση του δικαστή έξοδα και τέλη του ενάγοντος (θύματος) έως το ποσό των εξακοσίων (600) ευρώ.»

Άρθρο έβδομο

Τροποποιήσεις του ν. 3226/2004 (ΦΕΚ 24 Α')

1. Στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004 προστίθεται παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

«4. Δικαιούχοι νομικής βοήθειας είναι και τα θύματα των εγκληματικών πράξεων των άρθρων 323, 323Α, 323Β εδάφιο α', 348Α, 349 και 351 παράγραφοι 1, 2, 4 β', γ', δ', ε', στ' και 351Α του Π.Κ., καθώς και των άρθρων 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 3 του ν. 3226/2004 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Εφόσον ο διάδικος είναι θύμα των εγκλημάτων που ορίζονται στα άρθρα 323, 323Α και 351 του Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 του ν. 3386/2005 ή ανήλικο θύμα των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323, 323Α παρ. 4, 323Β εδάφιο α', 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 348Β, 349, 351, 351Α του Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 του ν. 3386/2005 ο εισαγγελέας, ο ανακριτής με διάταξη, το συμβούλιο και το δικαστήριο με απόφαση, μπορούν κατά περίπτωση και αν κριθεί αναγκαίο, να του διορίσουν συνήγορο αυτεπαγγέλτως από τον ειδικό πίνακα του άρθρου 3 παρ. 1 του ν. 3226/2004.»

Άρθρο όγδοο

Τροποποιήσεις - Προσθήκες στο ν. 2928/2001 (ΦΕΚ 141 Α')

1. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 2928/2001 μετά τις λέξεις «η μεταβολή των στοιχείων της ταυτότητας» προστίθενται οι λέξεις «η αποστολή και εγκατάσταση σε άλλες χώρες,».

2. Στο άρθρο 9 του ν. 2928/2001 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Κατά την ποινική διαδικασία για τις αξιόποινες πράξεις εμπορίας ανθρώπων κατά τα άρθρα 323, 323Α, 323Β και 351 του Π.Κ., καθώς και για τις αξιόποινες πράξεις της παράνομης διακίνησης μεταναστών κατά τα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005 (ΦΕΚ 212 Α'), μπορεί να λαμβάνονται μέτρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 2 και 3, για την αποτελεσματική προστασία από πιθανή εκδίκαση ή εκφοβισμό

του θύματος αυτών των πράξεων, όπως αυτό χαρακτηρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων ι' και ια' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 3386/2005, των οικείων του θύματος ή των ουσιωδών μαρτύρων, α-κόμη και όταν οποιαδήποτε από τις προαναφερόμενες αξιόποινες πράξεις δεν έχει τελεσθεί στο πλαίσιο οργανωμένου εγκλήματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 187 παρ. 1 του Π.Κ.»

Άρθρο ένατο
Τροποποιήσεις του ν. 3691/2008 (ΦΕΚ 166 Α')

1. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 του ν. 3691/2008 η φράση «όπως αυτή αντικαθίσταται με την παρ. 1 του άρθρου 53 του παρόντος νόμου» διαγράφεται.

2. Το άρθρο 51 του ν. 3691/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 51
Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες τελείται προς όφελος νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού με βάση εξουσία εκπροσώπησης του ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

α) Αν πρόκειται για υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή εισηγμένη σε οργανωμένη αγορά εταιρεία, με απόφαση της αρμόδιας κατά το άρθρο 6 του παρόντος αρχής επιβάλλονται:

i) διοικητικό πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ,

ii) οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως δύο έτη ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας,

iii) απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα,

iv) οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα.

Το διοικητικό πρόστιμο του στοιχείου i επιβάλλεται πάντοτε, ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι η αρμόδια αρχή για την επιβολή των ως άνω κυρώσεων σε εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρείες που δεν εποπτεύονται από άλλες αρμόδιες αρχές του άρθρου 6.

β) Αν πρόκειται για άλλο μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο, με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού επιβάλλονται:

i) διοικητικό πρόστιμο από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ,

ii) οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv του εδαφίου α' κυρώσεις.

Ως αρμόδιος κατά περίπτωση Υπουργός θεωρείται αυτός που προϊστάται Υπουργείου που έχει τις εξής, κατά σειρά προτεραιότητας, αρμοδιότητες:

- εποπτεύει την ορθή και νόμιμη λειτουργία του νομικού προσώπου και δύναται να επιβάλλει κυρώσεις,
- χορηγεί άδεια λειτουργίας,
- τηρεί μητρώα, στα οποία εγγράφεται η πράξη σύστασης,
- τηρεί επαγγελματικό μητρώο, στο οποίο εγγράφεται το νομικό πρόσωπο,
- χρηματοδοτεί, επιδοτεί ή παρέχει οικονομική ενίσχυση.

Οι ανωτέρω αρμοδιότητες μπορεί να ασκούνται από υπηρεσίες ή άλλους φορείς που υπάγονται ή ελέγχονται από το οικείο Υπουργείο.

2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος της πράξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες προς όφελος νομικού προσώπου, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

α) Στην αναφερόμενη στο εδάφιο α' της παραγράφου 1 περίπτωση:

- διοικητικό πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ,

- οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες.

β) Στην αναφερόμενη στο εδάφιο β' της παραγράφου 1 περίπτωση:

- διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ,

- οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, ο βαθμός της υπαιτιότητας, η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου, το ύψος των παράνομων εσόδων ή του τυχόν προκύψαντος οφέλους και η τυχόν υποτροπή του νομικού προσώπου. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον δέκα (10) πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) (ΦΕΚ 45 Α').

4. Η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των αναφερόμενων σε αυτές φυσικών προσώπων.

5. Οι εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές, το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και η Επιτροπή ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές και τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για υποθέσεις, στις οποίες υπάρχει εμπλοκή νομικού προσώπου, υπό την έννοια των παραγράφων 1 έως 3, στην τέλεση πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, καθώς και για τις εκδιδόμενες σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

6. Η ευθύνη των νομικών προσώπων για τα κακούργηματα της παραγράφου 6 του άρθρου 187Α του Π.Κ. κα-

θορίζεται στο άρθρο 41 του ν. 3251/2004.»

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 52 του ν. 3691/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι κυρώσεις της προηγούμενης παραγράφου είναι ανεξάρτητες από εκείνες του άρθρου 51 του παρόντος νόμου και του άρθρου 41 του ν. 3251/2004. Οι κυρώσεις αυτές αιτιολογούνται και δημοσιοποιούνται εφόσον η δημοσιοποίησή τους δεν είναι πιθανό να προκαλέσει δυσανάλογη ζημία στο νομικό πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση.»

Άρθρο δέκατο

Τροποποίηση του ν. 3251/2004 (ΦΕΚ 127 Α')

Το άρθρο 41 του ν. 3251/2004 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 41

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις των άρθρων 187 και 187Α του Π.Κ. τελέσθηκε μέσω ή προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού με βάση εξουσία εκπροσώπησης του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

i) διοικητικό πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ,

ii) οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως δύο έτη ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας,

iii) απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα,

iv) οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα.

Το διοικητικό πρόστιμο του στοιχείου i επιβάλλεται πάντοτε, ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων.

2. Οι ανωτέρω κυρώσεις επιβάλλονται και όταν κάποιος από τα κακουργήματα που αναφέρονται στο άρθρο 187 παράγραφος 1 του Π.Κ. έχει διαπραχθεί από εγκληματική οργάνωση για λογαριασμό νομικού προσώπου, με υπαιτιότητα οποιαδήποτε από τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο φυσικά πρόσωπα.

3. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος κάποιας από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 μέσω ή προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

- διοικητικό πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ,

- οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες.

4. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, ο βαθμός της υπαιτιότητας, η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου και η τυχόν υποτροπή του. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον δέκα πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) (ΦΕΚ 45 Α').

5. Η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των αναφερομένων σε αυτές φυσικών προσώπων.

6. Οι εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές ενημερώνουν τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για υποθέσεις, στις οποίες υπάρχει εμπλοκή νομικού προσώπου, υπό την έννοια των παραγράφων 1 έως 3, στην τέλεση των εγκλημάτων των άρθρων 187 και 187Α του Π.Κ., καθώς και για τις εκδιδόμενες σχετικές δικαστικές αποφάσεις.»

Άρθρο ενδέκατο

Η Ελληνική Αστυνομία συντάσσει αναλυτική ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση και τις τάσεις του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα, σε συνεργασία με δύο ειδικούς επιστήμονες, κατά προτίμηση μέλη ΔΕΠ του πανεπιστημιακού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, και με τον υπεύθυνο για τη δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος εισαγγελέα. Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται η αρμόδια υπηρεσία για τη σύνταξη της έκθεσης και οι λεπτομέρειες για τη λειτουργία και τις υποχρεώσεις της.

Άρθρο δωδέκατο

Η Σύμβαση κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και το Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα, κυρώνονται με επιφυλάξεις. Ειδικότερα:

Το άρθρο 16 της Σύμβασης στο σύνολό του κυρώνεται με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του Συντάγματος και του άρθρου 438 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Το άρθρο 18 της Σύμβασης κυρώνεται με την επιφύλαξη του άρθρου 458 παρ. 3 του Κ.Π.Δ. και τις διατάξεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α') για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ισχύει.

Η Ελληνική Πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 35 και δηλώνει ότι δεν δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

Η Ελληνική Πολιτεία κυρώνει το άρθρο 13 του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών και το άρθρο 13 του Πρωτοκόλλου κατά της Λαθραίας

Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα, με την επιφύλαξη των άρθρων 9Α Σ., 19 παρ. 3 Σ., 8 παρ. 1 ΕΣΔΑ, 436-457 Κ.Π.Δ. και 352Β Κ.Π.Δ., όπως αυτό προστέθηκε με το 2ο άρθρο του ν. 3625/2007 (ΦΕΚ 290 Α'), του ν. 2472/1997, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 8 του ν. 2819/2000 (ΦΕΚ 84 Α'), 10 του ν. 3090/2002 (ΦΕΚ 329 Α') και 8 του ν. 3625/2007, του ν. 2774/1999 (ΦΕΚ 287 Α'), του ν. 3471/2006 (ΦΕΚ 133 Α') και του π.δ. 47/2005 (ΦΕΚ 64 Α').

Η Ελληνική Πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα και δηλώνει ότι δεν δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

Άρθρο δέκατο τρίτο

1. Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η ισχύς της Σύμβασης και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής που τη συμπληρώνουν αρχίζει με την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 38 της Σύμβασης και των άρθρων 17, 22 και 18 αντίστοιχα των Πρωτοκόλλων, πρώτου, δεύτερου και τρίτου αυτής.

Αθήνα, 16 Ιουνίου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ι. Ραγκούσης

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ. Α. Παπανδρέου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Λ. Κατσέλη

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Α. Λοβέρδος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. Καστανίδης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. Παπακωνσταντίνου

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ευαγ. Βενιζέλος

ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Α. Διαμαντοπούλου

ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Μ. Ξενογιαννακοπούλου

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Μ. Χρυσοχοϊδης

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις».

Με τις διατάξεις του υπόψη νομοσχεδίου: α) Προτείνεται η κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Ανηλίκων, του Πρωτοκόλλου κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη γη, τη θάλασσα και τον αέρα, που άνοιξαν για υπογραφή στο Παλέρμο, στις 12 – 15 Δεκεμβρίου 2000, καθώς και του Πρωτοκόλλου κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, που άνοιξε για υπογραφή στη Νέα Υόρκη, στις 2 Ιουλίου 2001.

β) Τροποποιούνται – συμπληρώνονται διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, με σκοπό την προσαρμογή της προς τις κυρούμενες Πράξεις. Ειδικότερα:

Α. Με το άρθρο πρώτο του νομοσχεδίου, κυρώνονται και έχουν την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, οι προαναφερόμενες Πράξεις, με τις διατάξεις των οποίων προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

1.α. Ορίζεται ως αντικείμενο της Σύμβασης, η προαγωγή της συνεργασίας με σκοπό την αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.

β. Καθορίζεται η έννοια των όρων που αναφέρονται στις επί μέρους διατάξεις της Σύμβασης και το πεδίο εφαρμογής της.

γ. Η εκπλήρωση των υποχρεώσεων των Κρατών Μερών που απορρέουν από τη Σύμβαση δεν θίγει τις αρχές της κυριαρχίας, ισότητας, εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών, καθώς και της μη επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις των άλλων Κρατών. (άρθρα 1 – 4)

2.α) Τα Κράτη Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υιοθετήσουν τα κατάλληλα νομοθετικά και άλλα μέτρα προκειμένου να: α) θεσπισθούν ως ποινικά αδικήματα πράξεις που τελούνται από πρόθεση και συνιστούν συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα, νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, διαφθορά κ.λπ..

β) Συμπεριλάβουν στην εθνική τους νομοθεσία, ως βασικά αδικήματα, τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στη Σύμβαση.

γ) Ρυθμίσουν με αποτελεσματικό τρόπο τη λειτουργία τραπεζών και μη τραπεζικών πιστωτικών ιδρυμάτων ή άλλων φορέων.

δ) Διασφαλίσουν ότι οι διοικητικές, ρυθμιστικές, αστυνομικές και άλλες αρχές συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες σε διεθνές και εθνικό επίπεδο και να δημιουργήσουν ένα εθνικό κέντρο για τη συλλογή, ανάληψη και διανομή των πληροφοριών αυτών.

ε) Θεσπίσουν την ευθύνη, ποινική, αστική ή διοικητική, των νομικών προσώπων για τη συμμετοχή σε σοβαρά εγκλήματα κατά την έννοια της Σύμβασης, καθώς και στα οριζόμενα αδικήματα που αναφέρονται σε αυτήν και να προβλέψουν αποτελεσματικές ποινές, συμπεριλαμβανομένων και των χρηματικών κυρώσεων.

στ) Θεσπίσουν κυρώσεις, ανάλογα με τη βαρύτητα του αδικήματος και να ρυθμίσουν κατάλληλα τα θέματα δίωξης και εκδίκασης των αδικημάτων της Σύμβασης.

ζ) Εξασφαλίσουν την επιβολή κατάσχεσης και δήμευσης προϊόντων εγκλήματος περιουσίας, εξοπλισμού κ.λπ., που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για τα εγκλήματα που αφορά η Σύμβαση.

η) Αναπτύξουν διεθνή συνεργασία για τα θέματα δήμευσης κατά τα ανωτέρω.

θ) Μεριμνούν για τη διάθεση / επιστροφή προϊόντων εγκλήματος ή περιουσίας που δημεύονται, καθώς και για την αποζημίωση των παθόντων ή την απόδοση αυτών στους νόμιμους ιδιοκτήτες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Σύμβαση. (άρθρα 5 – 14)

3.α. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την ίδρυση δικαιοδοσίας επί των αδικημάτων της Σύμβασης και τα μέτρα που λαμβάνουν σχετικά τα Κράτη Μέρη.

β. Ρυθμίζονται, επίσης, θέματα σχετικά με την έκδοση όσον αφορά στα αδικήματα της Σύμβασης. Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι εν προκειμένω : i) εφαρμόζεται το εσωτερικό δίκαιο του Κράτους Μέρους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση ή προβλέπεται στις συμφωνίες έκδοσης, ii) τα Κράτη Μέρη δεν μπορούν να αρνηθούν αίτημα έκδοσης μόνο επειδή το αδίκημα θεωρείται ότι αφορά και σε δημοσιονομικά ζητήματα.

γ. Προβλέπεται η σύναψη διμερών ή πολυμερών συμφωνιών / διακανονισμών μεταξύ των Κρατών Μερών, για τη μεταφορά στην επικράτειά τους καταδικασθέντων για τα αδικήματα της Σύμβασης και την έκτιση της ποινής τους εκεί. (άρθρα 15 – 17)

4.α. Ρυθμίζονται γενικά και ειδικά θέματα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής για τα ζητήματα της Σύμβασης.

β.ι) Καθορίζεται το περιεχόμενο της δικαστικής συνδρομής (συλλογή αποδείξεων, λήψη καταθέσεων προσώπων, διενέργεια ερευνών, κατασχέσεων, παροχή πληροφοριών κ.λπ.).

ii) Εξειδικεύεται η διαδικασία που ακολουθείται για την παροχή δικαστικής συνδρομής μεταξύ των Κρατών Μερών.

iii) Τα Κράτη Μέρη απαγορεύεται να αρνηθούν την παροχή δικαστικής συνδρομής επικαλούμενα το τραπεζικό απόρρητο. Σε κάθε περίπτωση, η άρνηση χορήγησης δικαστικής συνδρομής πρέπει να αιτιολογείται.

iv) Επιβάλλεται στα Κράτη Μέρη η υποχρέωση να ορίσουν κεντρική αρχή που έχει την ευθύνη για την ικανοποίηση των αιτημάτων δικαστικής συνδρομής, τα οποία εκτελούνται σύμφωνα με το δίκαιο του Κράτους από το οποίο ζητείται η συνδρομή κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

v) Οι συνήθεις δαπάνες από την υλοποίηση αιτημάτων δικαστικής συνδρομής βαρύνουν το Κράτος Μέρος απο-

δέκτη της αίτησης, εκτός αντίθετης συμφωνίας. Για τον τρόπο κάλυψης σημαντικών ή εξαιρετικής φύσεως δαπανών, τα Κράτη Μέρη διαβουλεύονται σχετικά.

(άρθρο 18)

5. Καθορίζεται το πλαίσιο για τη διενέργεια από τα Κράτη Μέρη κοινών ερευνών και ειδικών ανακριτικών τεχνικών. (άρθρα 19 και 20)

6. Τα Κράτη Μέρη εξετάζουν τη δυνατότητα για την αμοιβαία μεταβίβαση διαδικασιών για τη δίωξη αδικημάτων της Σύμβασης. (άρθρα 21 και 22)

7. Τα Κράτη Μέρη οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να θεσπίσουν : α) το αξιόπιστο πράξεων που συνιστούν παρακώλυση της δικαιοσύνης, β) μέτρα για την προστασία των μαρτύρων (φυσική προστασία προσώπων και καθιέρωση κανόνων απόδειξης, όπως π.χ. κατάθεση με τη χρήση τεχνολογικών μέσων), γ) μέτρα για την αρωγή και προστασία των θυμάτων των αδικημάτων που καλύπτονται από τη Σύμβαση. (άρθρα 24 και 25)

8.α. Τα Κράτη Μέρη αναλαμβάνουν, επίσης, την υποχρέωση να θεσπίσουν μέτρα για τη βελτίωση της συνεργασίας των διωκτικών αρχών τους και των υπηρεσιών έρευνας και καταστολής των αδικημάτων που αναφέρονται στη Σύμβαση (ανταλλαγή πληροφοριών, προσωπικού, εμπειρογνομόνων, συντονισμός των αρμοδίων αρχών κ.λπ.).

β. Περαιτέρω, τα Κράτη Μέρη: i) μεριμνούν για την ανάλυση, με τη συνδρομή επιστημονικών και ακαδημαϊκών κοινοτήτων, για τη φύση και τις τάσεις του οργανωμένου εγκλήματος και ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά.

ii) Θέτουν σε εφαρμογή ειδικά προγράμματα έρευνας και επιμόρφωσης των προσώπων που είναι επιφορτισμένα με την πρόληψη, την ανίχνευση και τον έλεγχο των αδικημάτων της Σύμβασης. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα απόσπασης και ανταλλαγής προσωπικού, διενέργεια συνεδρίων, σεμιναρίων, παροχή τεχνικής βοήθειας για την έκδοση και την δικαστική συνδρομή κ.λπ. (άρθρα 26 – 29)

9.α. Για την αποτελεσματική εφαρμογή της Σύμβασης, τα Κράτη Μέρη, στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας, παρέχουν οικονομική και υλική αρωγή στις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και τεχνική βοήθεια στις αναπτυσσόμενες χώρες και στις χώρες με οικονομίες υπό μετάβαση, προκειμένου να τις βοηθήσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της Σύμβασης.

Προς τούτο, τα Κράτη Μέρη: i) καταβάλλουν σε ειδικά προσδιορισμένο χρηματοδοτικό μηχανισμό των Ηνωμένων Εθνών, επαρκείς και τακτικές εκουσίες εισφορές, καθώς και ποσοστό από τα χρήματα ή την αξία των προϊόντων που δημεύονται κατ' εφαρμογή της Σύμβασης.

ii) Ενθαρρύνουν άλλα Κράτη και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να συνεργαστούν μαζί τους και τους παρέχουν επιμορφωτικά προγράμματα, σύγχρονο εξοπλισμό κ.λπ. σχετικά με τα θέματα της Σύμβασης. (άρθρο 30)

10. Στο πλαίσιο πρόληψης του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, τα Κράτη Μέρη αξιολογούν τα εθνικά τους προγράμματα και αναπτύσσουν καλύτερες πρακτικές για τα θέματα της Σύμβασης, ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, μεριμνούν για την κοινωνική επανένταξη προσώπων που έχουν καταδικασθεί για τα αδικήματα της Σύμβασης, προάγουν την ενημέρωση του κοινού για το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα κ.λπ. (άρθρο 31)

11.α. Ιδρύεται η Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης, με σκοπό τη βελτίωση της ικανότητάς τους για την καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.

β. Η Διάσκεψη, η οποία συγκαλείται από το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, το αργότερο ένα χρόνο μετά τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης, υιοθετεί διαδικαστικούς και άλλους κανόνες για τη λειτουργία της, συμπεριλαμβανομένων και κανόνων για τον τρόπο πληρωμής των δαπανών από την εκτέλεση των δραστηριοτήτων της.

γ. Τα Κράτη Μέρη οφείλουν να παρέχουν στη Διάσκεψη κάθε πληροφορία για τα προγράμματα τα μέτρα και τις πρακτικές σχετικά με τα θέματα της Σύμβασης.

δ. Ορίζεται ότι ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών παρέχει στις Διάσκεψη τις αναγκαίες γραμματειακές υπηρεσίες και καθορίζονται ειδικότερα οι αρμοδιότητες της γραμματείας. *(άρθρα 32 και 33)*

12.α. Τα Κράτη Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα εν γένει για την υλοποίηση της Σύμβασης, ακόμη και πιο αυστηρά σε σχέση με τα οριζόμενα σ' αυτήν, για την καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.

β. Καθορίζεται ο τρόπος επίλυσης τυχόν αναφωσμένων διαφορών από την εφαρμογή και ερμηνεία της Σύμβασης, οι οποίες επιλύονται καταρχήν με διαπραγματεύσεις.

γ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την: i) υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή, έγκριση της Σύμβασης και την προσχώρηση σε αυτήν, καθώς και με τη σχέση της με τα Πρωτόκολλα που τη συμπληρώνουν, ii) δυνατότητα τροποποίησης και καταγγελίας αυτής από τα Μέρη.

δ. Ως θεματοφύλακας της Σύμβασης ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας Ηνωμένων Εθνών. *(άρθρα 34 – 37 και 39 – 41)*

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ, ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΩΝ, ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

1.α. Ορίζεται ως σκοπός του Πρωτοκόλλου, η πρόληψη διακίνησης προσώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, η προστασία και αρωγή των θυμάτων διακίνησης και η προαγωγή της συνεργασίας των Κρατών Μερών στο πεδίο αυτό.

β. Καθορίζεται η έννοια των όρων που αναφέρονται στο Πρωτόκολλο και το πεδίο εφαρμογής του.

γ. Τα Κράτη Μέρη υποχρεούνται να ορίζουν ως ποινικά αδικήματα, τις οριζόμενες πράξεις όταν τελούνται με πρόθεση. *(άρθρα 2 – 5)*

2.α. Περαιτέρω, τα Κράτη Μέρη οφείλουν να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να : i) προστατεύουν την ιδιωτική ζωή και την ταυτότητα των θυμάτων διακίνησης προσώπων, ii) παρέχουν πληροφορίες για δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες, iii) διασφαλίζουν τη σωματική, ψυχολογική και κοινωνική αποκατάσταση των θυμάτων, (στέγαση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ιατρική, ψυχολογική και υλική βοήθεια, ευκαιρίες απασχόλησης και εκπαίδευσης κ.λπ.), iv) προσφέρουν στα θύματα τη δυνατότητα αποκατάστασης των ζημιών που υπέστησαν.

β. Επίσης, τα Κράτη Μέρη επιτρέπουν στα θύματα διακίνησης προσώπων να παραμένουν στην επικράτεια τους προσωρινά ή μόνιμα κατά τα οριζόμενα.

γ. Ρυθμίζονται θέματα επαναπατρισμού των θυμάτων διακίνησης προσώπων. Μεταξύ άλλων, τα Κράτη Μέρη διευκολύνουν και δέχονται με την οφειλόμενη επιμέλεια σε ζητήματα ασφάλειας, την επιστροφή θυμάτων, χωρίς υπέρμετρη καθυστέρηση, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

δ. Διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για την επιστροφή θυμάτων διακίνησης προσώπων δεν θίγονται. *(άρθρα 6 – 8)*

3. Όσον αφορά στον τομέα πρόληψης της διακίνησης προσώπων, τα Κράτη Μέρη: α) θεσπίζουν ολοκληρωμένες πολιτικές και προγράμματα (έρευνα, εκστρατεία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις, απάλειψη φτώχειας κ.λπ.).

β) Ανταλλάσσουν πληροφορίες σύμφωνα με τις οριζόμενες προϋποθέσεις, ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών τους και εξασφαλίζουν την επιμόρφωση οργάνων που είναι επιφορτισμένα με την επιβολή του νόμου, τη μετανάστευση κ.λπ.

γ) Ενισχύουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τους συνοριακούς ελέγχους για τον εντοπισμό της διακίνησης προσώπων και των μεταφορικών μέσων που χρησιμοποιούνται από εμπορικούς μεταφορείς για τη διάπραξη αδικημάτων κ.λπ.

δ) Μεριμνούν για την ασφάλεια, τον έλεγχο, τη νομιμότητα και εγκυρότητα των ταξιδιωτικών εγγράφων. *(άρθρα 9 – 13)*

4.α. Ορίζεται ότι τυχόν αναφυόμενες διαφορές από την εφαρμογή και ερμηνεία του Πρωτοκόλλου επιλύονται κατ' αρχήν με διαπραγματεύσεις.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου (υπογραφή, επικύρωση κ.λπ., τροποποίηση, καταγγελία).

γ. Ως θεματοφύλακας του Πρωτοκόλλου ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας Ηνωμένων Εθνών. *(άρθρα 14 – 20)*

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΑΘΡΑΙΑΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ, ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΕΡΑ, ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

1.α. Ως σκοπός του εν λόγω Πρωτοκόλλου ορίζεται η καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των Κρατών Μερών προς την κατεύθυνση αυτή.

β. Καθορίζεται η έννοια των όρων του Πρωτοκόλλου και το πεδίο εφαρμογής του.

γ. Ορίζεται ότι οι μετανάστες δεν υπόκεινται σε ποινική δίωξη δυνάμει του Πρωτοκόλλου, μόνο για το γεγονός ότι αποτέλεσαν αντικείμενο των αδικημάτων του Πρωτοκόλλου. *(άρθρα 1 – 5)*

2. Προσδιορίζονται οι πράξεις που πρέπει να θεσπισθούν από τα Μέρη ως ποινικά αδικήματα, όταν αυτές τελούνται με πρόθεση και με σκοπό να αποκτηθεί άμεσο / έμμεσο οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος. *(άρθρο 6)*

3.α. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη συνεργασία και τη λήψη μέτρων για την καταστολή της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη θάλασσα. Προς τούτο τα Κράτη Μέρη ορίζουν αρμόδιες αρχές για την παροχή συνδρομής στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας.

β. Θεσπίζονται ρήτρες προστασίας, σε περίπτωση που ένα Κράτος Μέρος λαμβάνει μέτρα κατά πλοίου άλλου Κράτους Μέρους, στο πλαίσιο εφαρμογής του Πρωτοκόλλου. *(άρθρα 7 – 9)*

4.α. Τα Κράτη Μέρη που έχουν κοινά σύνορα ή βρίσκονται σε διαδρομές όπου διακινούνται λαθραία μετανάστες, ανταλλάσσουν πληροφορίες με σκοπό την επίτευξη των στόχων του Πρωτοκόλλου.

β. Για τον ίδιο σκοπό, τα Μέρη ενισχύουν τους συνοριακούς ελέγχους, μεριμνούν για την ασφάλεια και τη νομιμότητα των ταξιδιωτικών εγγράφων, παρέχουν εξειδικευμένη εκπαίδευση σε υπαλλήλους υπηρεσιών μετανάστευσης, συνεργάζονται με διεθνείς οργανισμούς και άλλους φορείς, παρέχουν τεχνική βοήθεια σε Κράτη με μικρότερη εμπειρία στα θέματα αυτά, ενισχύουν προγράμματα ενημέρωσης του κοινού κ.λπ.

γ. Προβλέπεται η λήψη μέτρων και η παροχή συνδρομής στα πρόσωπα που αποτέλεσαν αντικείμενο των αδικημάτων του Πρωτοκόλλου, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες γυναικών και παιδιών.

δ. Παρέχεται η δυνατότητα στα Μέρη να συνάπτουν επιμέρους διακανονισμούς και συμφωνίες για τα θέματα του Πρωτοκόλλου.

ε. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το πλαίσιο επιστροφής λαθρομεταναστών.

στ. Ρυθμίζονται, τέλος, θέματα εφαρμογής του πρωτοκόλλου (ρήτρες επιφύλαξης, επίλυση διαφορών, τροποποίηση, καταγγελία κ.λπ.), θεματοφύλακας του οποίου ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών.

(άρθρα 10 – 25)

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ, ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

1.α. Ορίζεται ως σκοπός του Πρωτοκόλλου, η ενίσχυση της συνεργασίας των Κρατών Μερών για την καταπολέμηση και εξάλειψη της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών.

β. Καθορίζεται η έννοια των όρων του Πρωτοκόλλου και το πεδίο εφαρμογής του.

γ. Τα Κράτη Μέρη οφείλουν να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα, προκειμένου να: i) θεσπίσουν, ως αξιόποινες πράξεις οι οριζόμενες συμπεριφορές, εφόσον τελούνται με πρόθεση, ii) επιτρέπουν τη δήμευση πυροβόλων όπλων, τμημάτων και των συστατικών τους και πυρομαχικών που κατασκευάζονται ή/ και διακινούνται παράνομα και να διασφαλίζουν ότι αυτά δεν περιέρχονται σε μη εξουσιοδοτημένα άτομα. (άρθρα 2 – 6)

2. Όσον αφορά στον τομέα πρόληψης σε σχέση με την παράνομη κατασκευή / διακίνηση πυροβόλων όπλων κ.λπ., τα Κράτη Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να: α) διασφαλίζουν τη διατήρηση αρχείου πληροφοριών για τα πυροβόλα όπλα και όπου είναι εφικτό και για τα λοιπά στοιχεία, για διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών.

β) Μεριμνούν για την κατάλληλη μοναδική σήμανση των πυροβόλων όπλων, με σκοπό την αναγνώριση και τον εντοπισμό τους.

γ) Εισάγουν ειδικές ρυθμίσεις για τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

δ) Διατηρούν αποτελεσματικό σύστημα παροχής άδειας ή έγκρισης εξαγωγής και εισαγωγής, καθώς και μέ-

τρων για τη διεθνή διαμετακόμιση και τη μεταφορά πυροβόλων όπλων κ.λπ.

ε) Λαμβάνουν μέτρα για την αποτροπή κλοπής, απώλειας, μετατροπής και παράνομη διακίνησης πυροβόλων όπλων κ.λπ.

στ) Συνεργάζονται σε διμερές, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, για τα θέματα του Πρωτοκόλλου, ανταλλάσσουν σχετικά επιστημονικές και τεχνολογικές πληροφορίες και υλοποιούν προγράμματα εκπαίδευσης και τεχνικής συνδρομής.

ζ) Καθιερώνουν σύστημα για τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων μεσιτείας. (άρθρα 7 – 15)

3. Ρυθμίζονται, τέλος, θέματα εφαρμογής του πρωτοκόλλου (επίλυση διαφορών, τροποποίηση, καταγγελία κ.λπ.), θεματοφύλακας του οποίου ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών. (άρθρα 16 – 21)

Β. Με το άρθρα δεύτερο – ενδέκατο του νομοσχεδίου, τροποποιούνται – συμπληρώνονται διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, προκειμένου να προσαρμοσθούν προς τις ρυθμίσεις των προαναφερόμενων κυρούμενων Πράξεων. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα εξής :

1. Τροποποιούνται ορισμένες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα (π.δ.283/1985) και εισάγονται οι ακόλουθες νέες ρυθμίσεις:

α. Θεσπίζεται ποινή κάθειρξης μέχρι δέκα (10) ετών για όσους παρέχουν ουσιώδεις πληροφορίες ή υλικά μέσα για τη διευκόλυνση / υποβοήθηση της εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια του άρθρου 187 Π.Κ., για τη διάπραξη των αναφερόμενων κακουρηγημάτων. Με κάθειρξη τιμωρείται όποιος διευθύνει την εν λόγω οργάνωση.

β. Επεκτείνεται η εφαρμογή του άρθρου 238 Π.Κ. περί δήμευσης και για την περίπτωση τέλεσης των αδικημάτων του άρθρου 187 Π.Κ..

γ. Με ποινή κάθειρξης τουλάχιστον δέκα (10) ετών τιμωρείται όποιος διευθύνει τρομοκρατική οργάνωση που έχει συσταθεί για την τέλεση των οριζόμενων κακουρηγημάτων, κατά την έννοια του άρθρου 187Α Π.Κ., ενώ προβλέπονται μειωμένες ποινές όταν η οργάνωση αυτή επιδίωκε την τέλεση των οριζόμενων πλημμελημάτων.

δ. Η στοιχειοθέτηση του αδικήματος της χρηματοδότησης τρομοκρατικής οργάνωσης είναι ανεξάρτητη από την τέλεση των αναφερόμενων στην παρ. 1 του άρθρου 187Α Π.Κ. κακουρηγημάτων.

ε. Στην έννοια της εμπορίας ανθρώπων, κατά την έννοια του 323Α Π.Κ., προστίθενται και οι περιπτώσεις εμπορίας για την αφαίρεση ιστών, καθώς και αυτή που διενεργείται με σκοπό την εκμετάλλευση των εσόδων των θυμάτων από την επαιτεία. Όταν οι πράξεις του άρθρου αυτού στρέφονται κατά ατόμων με αναπηρία, επιβάλλεται ποινή κάθειρξης τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή 50.000 έως 100.000 ΕΥΡΩ. (άρθρο δεύτερο)

2. Τροποποιείται το π.δ.233/2003 «Προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 349» και προβλέπεται πλέον ρητά ότι:

- Παρέχεται προστασία και αρωγή και στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 87 και 88 του ν.3386/2005 (Διευκόλυνση παράνομης εισόδου και διαμονής στη χώρα υπηκόου τρίτης χώρας κ.λπ.), ανεξάρτητα αν συνεργάζονται ή όχι με τις δικτικές Αρχές.

- Κατά τη διάρκεια της προστασίας ή αρωγής, οι αλλοδαποί θύματα, δεν απελαύνονται. *(άρθρο τρίτο)*

3. Τροποποιούνται διατάξεις του ν. 3386/2005 περί εισόδου διαμονής και κοινωνικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια κ.λπ. Ειδικότερα:

α. Επαναπροσδιορίζονται, για την εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω νόμου, οι ορισμοί «αλλοδαπός», «υπήκοος τρίτης χώρας», «Ανιθαγενής», «Άδεια διαμονής», «θύμα εμπορίας ανθρώπων» κ.λπ.

β. Ο χαρακτηρισμός «θύμα εμπορίας ανθρώπων» αποδίδεται με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, τόσο αμέσως μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης για έγκλημα που προβλέπεται στα οριζόμενα άρθρα του Π.Κ., όσο και πριν ασκηθεί ποινική δίωξη για κάποιο από αυτά τα αδικήματα και ορίζεται η απαιτούμενη διαδικασία.

Η διάταξη αυτή ισχύει και για τον χαρακτηρισμό προσώπου ως «θύματος παράνομης διακίνησης μεταναστών».

γ. Διευρύνεται το έργο της Διυπουργικής Επιτροπής παρακολούθησης της Μεταναστευτικής Πολιτικής (λήψη πρωτοβουλιών για την εκπαίδευση των υπαλλήλων των αρμοδίων υπηρεσιών σε μεθόδους πρόληψης της παράνομης διακίνησης μεταναστών κ.λπ.).

δ. Προβλέπεται ότι οι Ελληνικές αρχές ελέγχου μπορούν να απαγορεύσουν την είσοδο στην Ελλάδα υπηκόου τρίτης χώρας και σε όποιον εμπλέκεται με οποιονδήποτε τρόπο, σε παράνομη διακίνηση μεταναστών από οργανωμένη εγκληματική ομάδα, οπότε ανακαλείται η θεώρηση εισόδου που έχει χορηγηθεί.

ε. Προβλέπεται ότι άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους, μπορούν να λάβουν και τα θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών.

στ. Με την κ.υ.α. της παρ.1 του άρθρου 44 του ν.3386/2005 επιτρέπεται να χορηγείται άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους και στα θύματα εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών.

ζ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την παροχή προθεσμίας περίσκεψης σε αλλοδαπούς που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών, χορήγηση άδειας διαμονής ή ανανέωσης αυτής και λαμβάνεται ειδική μέριμνα στην περίπτωση που τα θύματα αυτά είναι ανήλικα.

Επίσης προβλέπεται ρητά ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου περίσκεψης, τα θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών, έχουν δικαίωμα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και πρόσβασης στις υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης που παρέχονται από το ΕΣΥ, από τις μονάδες Προστασίας και Αρωγής και από τους φορείς που συνεργάζονται με αυτούς.

η. Τέλος ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τους ειδικούς λόγους μη ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής κ.λπ. *(άρθρο τέταρτο)*

4. Τροποποιούνται διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ειδικότερα:

α. Αναστέλλεται η ποινική δίωξη για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων ή διακίνησης μεταναστών για αξιόποινες πράξεις που έχουν τελεστεί από αυτά χωρίς τη δική τους βούληση.

β. Ορίζεται ότι ο ανήλικος – θύμα των οριζόμενων πράξεων, έχει τα δικαιώματα που προβλέπονται από τα άρθρα 101, 104 και 105 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και αν ακόμη δεν παρίσταται ως πολιτικός ενάγων. (Ανα-

κοίνωση των εγγράφων της ανάκρισης, δικαιώματα κατά την προανάκριση και εξαιρέση αυτοφώρου εγκλήματος).

(άρθρο πέμπτο)

5. Επεκτείνεται και σε ενήλικο θύμα, των εγκλημάτων που ορίζονται στα άρθρα 323, 323Α και 351 του Π.Κ. η προκαταβολή, εκ μέρους του εναγόμενου, εξόδων και τέλη του ενάγοντος έως το ποσό των εξακοσίων (600) Ευρώ. *(άρθρο έκτο)*

6. Θεσπίζεται νομική βοήθεια και στα θύματα των εγκληματικών πράξεων των άρθρων 323, 323Β του Π.Κ. και των άρθρων 87 παρ.5 και 6 και 88 του ν.3386/2005.

(άρθρο έβδομο)

7.α. Προβλέπεται ότι στα μέτρα προστασίας μαρτύρων, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην παρ.2 του άρθρου 9 του ν.2928/2001, περιλαμβάνεται η αποστολή και εγκατάσταση του μάρτυρα σε άλλες χώρες.

β. Επίσης, προβλέπεται ότι κατά την ποινική διαδικασία για τις αξιόποινες πράξεις εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών, μπορεί να λαμβάνονται μέτρα προστασίας μαρτύρων για το θύμα, των οικείων του θύματος ή των ουσιαστών μαρτύρων.

(άρθρο όγδοο)

8.α. Επαναπροσδιορίζεται η ευθύνη νομικών προσώπων, καθώς και οι επιβαλλόμενες κυρώσεις στην περίπτωση που αξιόποινη πράξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες τελείται προς όφελος νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου κ.λπ.

β. Μεταξύ άλλων αυξάνεται σε πενήντα χιλιάδες (50.000) Ευρώ μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) Ευρώ, [από τριάντα χιλιάδες (30.000) Ευρώ μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) Ευρώ αντίστοιχα], το διοικητικό πρόστιμο που επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο.

γ. Προβλέπεται ρητά ότι καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νομίμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων.

(άρθρο ένατο)

9. Επαναπροσδιορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε νομικό πρόσωπο, στην περίπτωση τέλεσης αξιόποινης πράξης των άρθρων 187 και 187Α του Π.Κ. (εγκληματική οργάνωση και τρομοκρατικές πράξεις) προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου κ.λπ. Ειδικότερα:

α. Αυξάνεται το διοικητικό πρόστιμο από είκοσι χιλιάδες (20.000) Ευρώ μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) Ευρώ, σε πενήντα χιλιάδες (50.000) Ευρώ μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) Ευρώ.

β. Επιβάλλεται οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως δύο έτη ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

γ. Επιβάλλεται, επίσης, απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου.

δ. Τέλος, προβλέπεται ότι οι εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές ενημερώνουν τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για υποθέσεις στις οποίες υπάρχει εμπλοκή νομικού προσώπου στην τέλεση των προαναφερόμενων εγκλημάτων.

(άρθρο δέκατο)

10. Θεσπίζεται η υποχρέωση της Ελληνικής Αστυνομίας

μίας σύνταξης ετήσιας έκθεσης σχετικά με την κατάσταση και τις τάσεις του οργανωμένου εγκλήματος στην Ελλάδα. (άρθρο ενδέκατο)

Γ. Με το άρθρο δωδέκατο, διατυπώνονται επιφυλάξεις κατά την κύρωση της Σύμβασης κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και τιμωρία Διακίνησης Προσώπων ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και το Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα.

Δ. Με το άρθρο δέκατο τρίτο, ορίζεται η έναρξη ισχύος του υπό ψήφιση νόμου, της κυρούμενης Σύμβασης και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής.

Ε. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται επί του κρατικού προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη, από την εν γένει εφαρμογή των κυρούμενων Πράξεων και ειδικότερα από τη λήψη πρόσθετων μέτρων και την τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας, για την υλοποίηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από αυτές, σε περίπτωση που δεν επαρκούν τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα εθνική νομοθεσία μέτρα, και ιδίως από την: α) ανάπτυξη συνεργασίας σε διεθνές, περιφερειακό ή διμερές επίπεδο, την ανταλλαγή πληροφοριών και προσωπικού και εμπειρογνομόνων, την παροχή δικαστικής συνδρομής και τεχνικής βοήθειας, τη διενέργεια κοινών ερευνών, την εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και επιμόρφωσης προσωπικού, την πραγματοποίηση συνεδρίων, σεμιναρίων, εκστρατειών ενημέρωσης κ.λπ., στο πλαίσιο των κυρούμενων Πράξεων. (άρθρα 7, 18, 19, 26, 27, 28, 29 της Σύμβασης και άρθρο τέταρτο του νομοσχεδίου)

β) Καταβολή αποζημίωσης και την παροχή νομικής βοήθειας στα θύματα των οριζόμενων αδικημάτων.

(άρθρο 25 της Σύμβασης και άρθρα τρίτο και έβδομο του νομοσχεδίου)

γ) Παροχή προστασίας σε μάρτυρες των οριζόμενων αδικημάτων. (άρθρο 24 της Σύμβασης και άρθρο τρίτο του νομοσχεδίου)

δ) Κοινωνική επανένταξη προσώπων που έχουν καταδικασθεί για τα οριζόμενα αδικήματα, καθώς και από τη σωματική, ψυχολογική και κοινωνική αποκατάσταση θυμάτων των οριζόμενων αξιόποινων πράξεων, (στέγαση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ιατρική βοήθεια, ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης κ.λπ.).

(άρθρα 25 και 31 της Σύμβασης και άρθρα τρίτο και τέταρτο του νομοσχεδίου)

ε) Παροχή οικονομικής, υλικής και τεχνικής βοήθειας ειδικά σε αναπτυσσόμενες χώρες και χώρες με οικονομίες σε μετάβαση, καθώς και από την καταβολή τακτικών εκούσιων εισφορών σε ειδικό χρηματοδοτικό μηχανισμό των Ηνωμένων Εθνών για τους σκοπούς κυρούμενων Πράξεων κ.λπ. (άρθρο 30 της Σύμβασης)

2. Ετήσια δαπάνη από την κάλυψη του κόστους συμμετοχής εκπροσώπων της χώρας μας στη Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης, που πραγματοποιείται για την υλοποίηση των σκοπών της. (άρθρο 32 της Σύμβασης)

3. Ενδεχόμενη δαπάνη από: α) την κάλυψη των εξόδων των διαπραγματεύσεων που τυχόν πραγματοποιούνται προς επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από

την εφαρμογή και ερμηνεία των κυρούμενων Πράξεων.

(άρθρα 35 της Σύμβασης και άρθρα 15, 20, 16 αντίστοιχα, στα τρία Πρωτόκολλα)

β) Τυχόν επιβολή των προβλεπόμενων νέων ποινών κάθειρξης, κατ' εφαρμογή του άρθρου δεύτερου του νομοσχεδίου.

4. Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων από τον επανακαθορισμό – αύξηση των διοικητικών προστίμων που τυχόν επιβάλλονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων περί ευθύνης νομικών προσώπων, σε σχέση με την τέλεση των οριζόμενων αδικημάτων.

(άρθρο 10 της Σύμβασης και άρθρα ένατο και δέκατο του νομοσχεδίου)

5. Ενδεχόμενη αύξηση δημοσίων εσόδων / δημόσιας περιουσίας από τυχόν δήμευση περιουσιακών στοιχείων εν γένει κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 της Σύμβασης και του άρθρου δεύτερου του νομοσχεδίου.

Αθήνα, 17 Ιουνίου 2010

Η Γενική Διευθύντρια

Βιολέττα Καρακατσάνη – Κονίδα

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις»

Από τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου, προκαλούνται επί του Κρατικού Προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ενδεχόμενη ετήσια δαπάνη, από την εν γένει εφαρμογή των κυρούμενων Πράξεων και ειδικότερα από τη λήψη πρόσθετων μέτρων και την τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας, για την υλοποίηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από αυτές, σε περίπτωση που δεν επαρκούν τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα εθνική νομοθεσία μέτρα, και ιδίως από την: α) ανάπτυξη συνεργασίας σε διεθνές, περιφερειακό ή διμερές επίπεδο, την ανταλλαγή πληροφοριών και προσωπικού και εμπειρογνομόνων, την παροχή δικαστικής συνδρομής και τεχνικής βοήθειας, τη διενέργεια κοινών ερευνών, την εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και επιμόρφωσης προσωπικού, την πραγματοποίηση συνεδρίων, σεμιναρίων, εκστρατειών ενημέρωσης κ.λπ., στο πλαίσιο των κυρούμενων Πράξεων. (άρθρα 7, 18, 19, 26, 27, 28, 29 της Σύμβασης και άρθρο τέταρτο του νομοσχεδίου)

β) Καταβολή αποζημίωσης και την παροχή νομικής βοήθειας στα θύματα των οριζόμενων αδικημάτων.

(άρθρο 25 της Σύμβασης και άρθρα τρίτο και έβδομο του νομοσχεδίου)

γ) Παροχή προστασίας σε μάρτυρες των οριζόμενων αδικημάτων. (άρθρο 24 της Σύμβασης και άρθρο τρίτο του νομοσχεδίου)

δ) Κοινωνική επανένταξη προσώπων που έχουν καταδικασθεί για τα οριζόμενα αδικήματα, καθώς και από τη σωματική, ψυχολογική και κοινωνική αποκατάσταση θυμάτων των οριζόμενων αξιόποινων πράξεων, (στέγαση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ιατρική βοήθεια, ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης κ.λπ.).

(άρθρα 25 και 31 της Σύμβασης και άρθρα τρίτο και τέταρτο του νομοσχεδίου)

ε) Παροχή οικονομικής, υλικής και τεχνικής βοήθειας ειδικά σε αναπτυσσόμενες χώρες και χώρες με οικονομίες σε μετάβαση, καθώς και από την καταβολή τακτικών εκούσιων εισφορών σε ειδικό χρηματοδοτικό μηχανισμό των Ηνωμένων Εθνών για τους σκοπούς κυρούμενων Πράξεων κ.λπ. *(άρθρο 30 της Σύμβασης)*

2. Ετήσια δαπάνη από την κάλυψη του κόστους συμμετοχής εκπροσώπων της χώρας μας στη Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης, που πραγματοποιείται για την υλοποίηση των σκοπών της. *(άρθρο 32 της Σύμβασης)*

3. Ενδεχόμενη δαπάνη από: α) την κάλυψη των εξόδων των διαπραγματεύσεων που τυχόν πραγματοποιούνται προς επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από την εφαρμογή και ερμηνεία των κυρούμενων Πράξεων.

(άρθρα 35 της Σύμβασης και άρθρα 15, 20, 16 αντίστοιχα, στα τρία Πρωτόκολλα)

β) Τυχόν επιβολή των προβλεπόμενων νέων ποινών κάθειρξης, κατ' εφαρμογή του άρθρου δεύτερου του νομοσχεδίου.

Οι ανωτέρω δαπάνες θα καλύπτονται από τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Αθήνα, 18 Ιουνίου 2010

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Γ. Παπακωνσταντίνου

Χ. Καστανίδης

